C. Kategorizace sídel

C.1 Úvod

Kategorizace sídel představuje vedle standardní dvouúrovňové diferenciace území další úroveň ochrany krajinného rázu. V rámci aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Bílé Karpaty tvoří tento úkol jeho zásadní část.

Potřeba diferenciace sídel z hlediska jejich kvality (struktury a charakteru zástavby, projevu v krajinné scéně) a na základě těchto kritérií definice limitů jejich rozvoje má nesporné opodstatnění. Většina investiční záměrů je realizována přímo v zastavěném území či ve vazbě na něj. Ve velkoplošně chráněných územích (národní parky, CHKO) není z hlediska legislativy i samotné podstaty jejich existence v současné době předpoklad hojnější investiční aktivity mimo zastavěné území sídel – např. těžebních záměrů, staveb technické infrastruktury či jiné výstavby.

Stanovení podmínek ochrany krajinného rázu na úrovni vyšších jednotek – vymezených oblastí krajinného rázu či míst krajinného rázu nemůže beze zbytku postihnout požadavky této ochrany ve vztahu k sídelním útvarům. Požadavky ochrany krajinného rázu vyžadují v případě sídel mnohem více individuální přístup.

Oproti prostorové diferenciaci území (část B) vymezení sídel nevyžaduje analytický vklad, jemuž předchází studium celé řady jevů přítomných v území. Vlastní vymezení sledovaných jednotek – sídel vychází z aktuálních mapových podkladů se znázorněním plošného rozsahu zástavby. Zjištění charakteristik, na jejichž základě jsou definovány limity rozvoje sídla – terénní šetření, je však nutno oproti prostorové diferenciaci území provést s větší důkladností a ve větším detailu.

Jako sídlo je v této studii uvažováno zastavěné území čítající větší počet obývaných staveb. Sídlem pro účely této studie není izolovaná účelová zástavba (typicky zemědělská), samota (hájovna, rekreační objekt či účelový objekt) či osamocený nevyužívaný relikt dřívější zástavby (např. ruiny bývalých hospodářských usedlostí). Z kategorizace sídel jsou také vyloučeny chatové osady či rekreační areály. Pro tyto lokality se zástavbou nelze stanovit regulativy či limity ochrany krajinného rázu, které by byly kompatibilní s regulativy či limity v případě typického trvale obývaného sídla. Sídla v této studii reprezentují zřetelně vůči okolí vymezenou krajinnou enklávu se zástavbou – obec či její část. V případě některých sídel bylo jejich území rozděleno na více samostatně hodnocených jednotek – z důvodu zřetelných odlišností v charakteru zástavby či svébytného historického postavení příslušné části sídla.

Kategorizována byla všechna sídla, která alespoň částí obytné zástavby zasahují do vyhlášené CHKO Bílé Karpaty.

C.2 Kategorizace sídel

Sídla v CHKO Bílé Karpaty, pro která jsou dále v textu stanoveny regulativy a doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, jsou zařazena do 4 kategorií. Tato kategorizace se opírá o dvě základní kritéria, kterými jsou:

- Působení sídla v širším krajinném rámci (místu krajinného rázu, popř. i v širším územním rozsahu) dané především jeho pozicí, determinující jeho vizuální uplatnění, celistvostí, přítomností dominant (pozitivních i negativních) a začleněním do svého okolí (přechodem do volné krajiny)
- Dochovanost urbanistické struktury sídla, přítomnost (početnost) hodnotné architektury (dochovaná historická zástavba), jednoty zástavby z hlediska architektonického vzhledu (měřítko, tvar), popř. i funkčního

Sídla zařazená do **I. kategorie** jsou charakteristická harmonickým projevem a příznivým estetickým působením danými souladem především s přírodními dispozicemi – reliéfem a vegetací, plynulostí přechodu do nezastavěného území, organickým usazením v krajinném rámci, čímž spoluvytvářejí typický charakter území. Tato sídla se vyznačují dochovaností struktury typické pro historickou etapu osídlování území, způsobu života v území, dále vnitřní jednotou forem – měřítka a výrazu zástavby, přítomností architektonických hodnot nebo dominant, jež významně překračují měřítko sídla a spoluformují charakter krajiny dalece za jeho hranice.

Sídla zařazená do **II. kategorie** se vyznačují rovněž výraznou krajinotvornou hodnotou, vystupují jako významný spolutvůrčí krajinný prvek s příznivým projevem v kontextu širšího krajinného rámce. Sídla zařazená v této kategorii nemusí vynikat přítomností zásadních architektonických hodnot či chráněných památek. Zástavba v sídle odráží jeho dřívější status bez výraznějších prvků vybočujících mimo kontinuum historického vývoje – jak ve smyslu měřítka tak také funkce.

Sídla zařazená do **III. kategorie** dosahují běžného působení v širším krajinném rámci bez zásadnějších pozitivních či negativních projevů. Zástavba sídla se nevyznačuje přítomností architektonických či památkových hodnot či dochovaností původní struktury zástavby. Charakter zástavby v sídle je různorodý, v měřítku či vzhledu nejednotný. Typická je absence tradiční dominanty, zřetelný kontakt (promíšenost) starší a novodobé zástavby, hojnost rekonstrukcí starších objektů s realizací přístaveb, výskyt opuštěných či zchátralých objektů, celková nevyváženost stavebního fondu.

Sídla zařazená do **IV. kategorie** reprezentují sídla s negativním či rušivým, popř. velmi kontrastním působením v širším krajinném rámci. Charakteristické pro sídla zařazená do této kategorie je výskyt netradičních, cizorodých či viditelně rušivých prvků v zástavbě, které vybočují z běžného měřítka, abstrahují od architektonických zvyklostí či narušují původní historickou strukturu sídla. Absentují zde cenné architektonické či památkově chráněné objekty.

Vedle menších sídel – obcí a jejich částí se na území CHKO Bílé Karpaty či na jeho okrajích nacházejí sídelní útvary většího měřítka – města, která jsou charakteristická rozvinutou územní strukturou zahrnující historické jádro, přechodovou a okrajovou zástavbu včetně sídlišť a účelovou zástavbu – výrobní provozy, dopravní stavby aj. V souladu s přístupem autorů metodických pokynů v oblasti ochrany krajinného rázu (Vorel a kol.) byla tato sídla zařazena do zvláštní kategorie – segment urbanizované krajiny (SUK).

Pro tato sídla nebyly individuálně definovány regulativy a doporučení. Ochranu krajinného rázu v těchto sídlech je třeba uplatňovat (viz Atelier V, Preventivní hodnocení území CHKO Broumovsko z hlediska krajinného rázu, 2010) na základní úrovni (nikoliv zvýšené), specifickým způsobem s ohledem na dané krajinné podmínky a na specifický charakter zástavby. V segmentech urbanizované krajiny (SUK) je třeba zejména:

- věnovat pozornost negativním dopadům výstavby na krajinná panoramata a na změny v siluetě měst
- podporovat opatření odstraňující nebo minimalizující existující negativní projevy zástavby a využití území v krajinné scéně (negativní dominanty a negativní dominantní rysy krajiny).

Na území CHKO Bílé Karpaty bylo vymezeno celkem 6 segmentů urbanizované krajiny – městská zástavba sídel Valašské Klobouky, Brumov-Bylnice, Slavičín, Luhačovice, Bojkovice a Strážnice na území CHKO.

Dále v textu je pro každé sídlo v CHKO zpracován strukturovaný dokument popisující jeho základní charakteristiku – přítomnost památkové ochrany, pozici sídla v širším krajinném rámci, základní historické souvislosti a vizuální projev zástavby. Ke každému sídlu je rovněž hned v úvodu přiřazena faktografická část obsahující jeho zařazení podle v kapitole B provedené prostorové diferenciace území (OKR a MKR) a také demografické statistiky převzaté z veřejně dostupných dat Českého statistického úřadu. Plošný rozsah sídla dokladuje aktuální snímek (výřez) ortofotomapy, který je konfrontován s rozsahem zástavby z cca třetí čtvrtiny 19. století zachycený v rámci III. vojenského mapování.

tab. č. C.1: Přehled sídel, jejich kategorizace a zařazení podle prostorové diferenciace

Sídlo	OKR	MKR		Kategorie			
Bohuslavice nad Vláří	A	A.6	Divnice	I.	II.	III.	IV.
Bojkovice	C	C.3	Bojkovice	SUK			
Boršice u Blatnice	C	C.13	Boršice u Blatnice	I.	II.	III.	IV.
Brumov-Bylnice	A	A.18	Brumov-Bylnice	SUK			
Březová	C	C.14	Březová	I.	II.	III.	IV.
Bystřice pod Lopeníkem	C	C.9	Bystřice pod Lopeníkem	I.	II.	III.	IV.
Bzová	C	C.7	Krhov - Bzová	I.	II.	III.	IV.
Divnice	A	A.6	Divnice	I.	II.	III.	IV.
Dolní Lhota	B	B.1	Údolí Šťávnice	I.	II.	III.	IV.
Haluzice	A	A.3	Haluzice	I.	II.	III.	IV.
Horní Lhota	B	B.1	Údolí Šťávnice	I.	II.	III.	IV.
Horní Němčí	C	C.12	Slavkov - Horní Němčí	I.	II.	III.	IV.
Hostětín	C	C.5	Hostětín	I.	II.	III.	IV.
Hrádek na Vlárské Dráze	A	A.7	Slavičín	I.	II.	III.	IV.
Hroznová Lhota	F	F.1	Hroznová Lhota	I.	II.	III.	IV.
Hrubá Vrbka	E	E.9	Malá Vrbka	I.	II.	III.	IV.
Javorník	E	E.5	Velká nad Veličkou	I.	II.	III.	IV.
Jestřabí	A	A.9	Rokytnice - Jestřabí	I.	II.	III.	IV.
Ještí	B	B.4	Petrůvka	I.	II.	III.	IV.
Kladná-Žilín	B	B.4/B.9	Petrůvka / Rudimov	I.	II.	III.	IV.
Kněždub	F	F.2	Tvarožná Lhota - Kněždub	I.	II.	III.	IV.
Kochavec	A	A.10	Kochavec - Valentová	I.	II.	III.	IV.
Komňa	C	C.8	Komňa	I.	II.	III.	IV.
Korytná	C	C.11	Korytná	I.	II.	III.	IV.
Krhov	C	C.7	Krhov - Bzová	I.	II.	III.	IV.
Křekov	A	A.12	Křekov - Lipina	I.	II.	III.	IV.
Kuželov	E	E.9	Malá Vrbka	I.	II.	III.	IV.
Lipina	A	A.12	Křekov - Lipina	I.	II.	III.	IV.
Lipová	B	B.6	Lipová	I.	II.	III.	IV.
Lopeník	D	D.6	Lopeník	I.	II.	III.	IV.
Loučka	A	A.1	Loučka	I.	II.	III.	IV.
Luhačovice	B	B.3	Luhačovice	SUK			
Malá Vrbka	E	E.9	Malá Vrbka	I.	II.	III.	IV.
Mlýnky	F	F.10	Údolí Sudoměřického potoka	I.	II.	III.	IV.
Návojná	A	A.17	Nedašovská kotlina	I.	II.	III.	IV.
Nedašov	A	A.17	Nedašovská kotlina	I.	II.	III.	IV.
Nedašova Lhota	A	A.17	Nedašovská kotlina	I.	II.	III.	IV.
Nevšová	B	B.5	Nevšová	I.	II.	III.	IV.
Nezdenice	C	C.1	Záhorovice	I.	II.	III.	IV.
Nová Lhota	E	E.3	Nová Lhota	I.	II.	III.	IV.
Petrov	sídlo	F	F.9	Zadní pole/Staré hory	I.	II.	III.	IV.
	Plže	F	F.9	Zadní pole/Staré hory	I.	II.	III.	IV.
Petrůvka		B	B.4	Petrůvka	I.	II.	III.	IV.
Pitín		C	C.4	Pitín	I.	II.	III.	IV.
Popov nad Vláří		A	A.11	Štítná nad Vláří	I.	II.	III.	IV.
Poteč		A	A.16	Poteč	I.	II.	III.	IV.
Pozlovice		B	B.2	Luhačovice - okolí	I.	II.	III.	IV.
Přečkovice		B	B.8	Přečkovice	I.	II.	III.	IV.
Radějov		F	F.6	Radějov	I.	II.	III.	IV.
Rokytnice		A	A.9	Rokytnice - Jestřabí	I.	II.	III.	IV.
Rudice		B	B.7	Rudice	I.	II.	III.	IV.
Rudimov		B	B.9	Rudimov	I.	II.	III.	IV.
Sehradice		B	B.1	Údolí Šťávnice	I.	II.	III.	IV.
Sidonie		A	A.20/A.21	Vlárský průsmyk / Sidonie	I.	II.	III.	IV.
Slavičín		A	A.8	Slavičín - město	SUK			
Slavkov		C	C.12	Slavkov - Horní Němčí	I.	II.	III.	IV.
Slopné		B	B.1	Údolí Šťávnice	I.	II.	III.	IV.
Starý Hrozenkov	jádrová část	D	D.2	Starý Hrozenkov	I.	II.	III.	IV.
	Rovné	D	D.2	Starý Hrozenkov	I.	II.	III.	IV.
	Černé	D	D.2	Starý Hrozenkov	I.	II.	III.	IV.
Strání	Strání	C	C.15	Strání	I.	II.	III.	IV.
	Květná	C	C.15	Strání	I.	II.	III.	IV.
Strážnice		F	F.8	Strážnice - průmyslová zóna	SUK			
Sudoměřice		F	F.9/F.10	Zadní pole/Staré hory / ÚSP	I.	II.	III.	IV.
Suchá Loz		C	C.10	Suchá Loz	I.	II.	III.	IV.
Suchov		E	E.1	Suchov	I.	II.	III.	IV.
Suchovské mlýny		E	E.2	Suchovské Mlýny - Vápenky	I.	II.	III.	IV.
Svatý Štěpán		A	A.20	Vlárský průsmyk	I.	II.	III.	IV.
Šanov		C	C.6	Šanov	I.	II.	III.	IV.
Štítná nad Vláří		A	A.11	Štítná nad Vláří	I.	II.	III.	IV.
Tasov		F	F.1	Hroznová Lhota	I.	II.	III.	IV.
Tvarožná Lhota		F	F.2	Tvarožná Lhota - Kněždub	I.	II.	III.	IV.
Valašské Klobouky		A	A.15	Valašské Klobouky	SUK			
Valentová		A	A.10	Kochavec - Valentová	I.	II.	III.	IV.
Vápenice		D	D.3	Vápenice	I.	II.	III.	IV.
Vápenky	jádrová část	E	E.2	Suchovské Mlýny – Vápenky	I.	II.	III.	IV.
	rekreační část	E	E.2	Suchovské Mlýny – Vápenky	I.	II.	III.	IV.
Velká nad Veličkou		E	E.5	Velká nad Veličkou	I.	II.	III.	IV.
Vlachovice		A	A.4	Vlachovice	I.	II.	III.	IV.
Vrbětice		A	A.4	Vlachovice	I.	II.	III.	IV.
Vyškovec		D	D.4/D.5	Vyškovec / Bošáčky	I.	II.	III.	IV.
Záhorovice		C	C.1	Záhorovice	I.	II.	III.	IV.
Žítková		D	D.1/D.2	Žítková / Starý Hrozenkov	I.	II.	III.	IV.

Sídlo	Bohuslavice nad Vláří				obec	Bohuslavice nad Vláří			
					k. ú.	Bohuslavice nad Vláří			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.6	I.	II.	III.	obyvatel	568	528	515	394
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	102	110	114	134

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – socha sv. Floriána (na zahradě při čp. 26)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované jižně od soutoku Vláry s jejím pravostranným přítokem Říkou v členitém terénu protnutém nivou Vláry. Sídlem prochází železniční trať Staré Město u Uh. Hradiště – Vlárský průsmyk, stejně jako řeka v severojižním směru. Vizuální uplatnění sídla nastává především v severozápadním až severním směru.

Základní historické souvislosti:

Nejstarší zmínka o jihovalašské obci pochází z roku 1365, kdy byla jako součást světlovského panství v držení Šternberků. V průběhu středověku obec střídavě spadá pod vlachovické nebo brumovské panství. Po vpádu Turků v roce 1663 byla ves značně poničena a další hospodářský rozvoj je spojen až s nástupem průmyslové revoluce a výstavbou železniční trati (1888). Drážní označení přineslo obci i přídomek nad Vláří.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo vybíhá z nivy Vláry do protilehlých svahů na západě a na východě. Pravidelnost zástavby v ulicích kopírujících průběh řeky je narušena ve vzdálenějších částech od toku, zejména ve východní části – nahloučená zástavba ve svahu. Zástavba je v naprosté většině novodobá, četné jsou přestavby a dostavby.

V celém sídle se dochovalo pouze několik hospodářských staveb. Nejmladší zástavba je na jihovýchodním okraji a zejm. pak na severozápadním okraji sídla – zde zástavba patrových rodinných domů působí v dálkových pohledech ze severozápadu téměř jako hradba. Zástavba má až příměstský charakter, četné je zastoupení patrových rodinných domů se sedlovými, (polo)valbovými a stanovými střechami, obdélníkových i čtvercových půdorysů a větších hmot, orientace nepravidelné, barevně výrazné fasády. Je respektována uliční čára a orientace zahrádek vně sídlo. Vstup na náves utváří budova obecního úřadu a kaple Panny Marie Pomocné z roku 1942, samotná náves ve tvaru kapky je travnatá, se sochou sv. Floriána, obklopena je patrovými rodinnými domy. Na samém západním okraji se nachází přízemní objekt bývalé školy, u něho vzrostlá lípa s památníkem LP 1935. Sídlo je bez dominant, zmíněná kaple či mosty (železniční a silniční) se uplatňují pouze lokálně. Zemědělský areál jižně od sídla je tvořen plechovými i zděnými objekty, díky poloze v údolí a obklopením zelení ze všech stran se pohledově neuplatňuje.

V sídle se vyskytuje hojná zeleň, zejm. v zahradách, ve veřejném prostoru je jí o poznání méně. Vzrostlá zeleň lemuje řeku Vláru. Po obvodu zeleň lemuje téměř celé sídlo, citlivěji chybí snad jen u novější zástavby v severozápadním cípu sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, nezasahovat do doposud respektované nivy
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, zejm. v severozápadním cípu sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Vláry
- Udržet a doplnit vegetační pás při východní straně zemědělského areálu
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady), doplnit ji při severozápadním okraji sídla
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla na západě a na východě

obr. č. C. 1: Bohuslavice nad Vláří v pohledu z cesty na Vrchy (od západu)

obr. č. C. 2: Zástavba Bohuslavic nad Vláří od vysílače a hřbitova severovýchodně od Divnice, pod vrchem Čupy, tj. pohled ze západu

obr. č. C. 3: Severozápadní okraj zástavby Bohuslavic nad Vláří, s „hradbou“ novodobých rodinných patrových domů čtvercových půdorysů a se stanovými střechami, chybí hojnější zeleň na přechodu sídla do krajiny

obr. č. C. 4: Hmotově nejvýraznější objekt v sídle – obecní úřad s hasičárnou na vstupu na náves

obr. č. C. 5: **K**aple Panny Marie Pomocné z roku 1942

obr. č. C. 6: Památník k osvobození a padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C. 8: Novodobá hmotově různorodá zástavba výběžku sídla na jihovýchod

obr. č. C. 7: Nepřehlédnutelný objekt ve svahu. Spousta tvarů, hran a materiálů působí chaotickým neuspořádaným dojmem

obr. č. C. 9: Domek s dřevěným obkladem štítu působí celkem kultivovaně. Zůstal zachován původní tvar a uspořádání, s výjimkou nevhodných trojkřídlých oken

Sídlo	Boršice u Blatnice				obec	Boršice u Blatnice			
					k. ú.	Boršice u Blatnice			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.13	I.	II.	III.	obyvatel	766	987	923	823
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	161	244	265	314

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Kateřiny, boží muka

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo situované v mělkém údolí Boršického potoka. Sídlem prochází I. třídy č. 54, jež tvoří hranici CHKO. Vizuální uplatnění sídla nepřekračuje širokou převážně odlesněnou sníženinu Boršického potoka, popř. Slavkovského potoka (přítok) vymezenou okolními hřbety.

Základní historické souvislosti:

Za nejstarší písemnou zprávu o Boršicích je považována listina Hartmana z Holenštejna z roku 1283, resp. soupis majetku Boreše z Rýzmburka (odtud patrně pochází název obce). Stávala zde středověká tvrz, která zanikla za husitských válek. Pochází odtud i ceněný Boršický kancionál (1733) mapující počátky školství v obci. Zemědělská výroba, ovocnářství a související lihovarnictví udržuje tradici do současnosti (mj. rodinná značka Žufánek).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Větší část zástavby sídla stoupá do mírného svahu jižně od hlavní průjezdní komunikace (I/54), jež tvoří hranici CHKO. Urbanistická struktura sídla – návesní ulicovka je zachována, většina domů respektuje uliční čáru (řadová zástavba). Od hlavní silnice se rozšiřuje návesní – jádrový prostor s parkovou úpravou. V této části stojí větší hmoty kulturního domu, obecního úřadu, dále k jihu objekt potravin a za ním dominanta pozdně barokního kostela sv. Kateřiny. V jeho okolí stojí pomníky obětem obou světových válek. Mimo hlavní ulici se zástavba rozšiřuje i do bočních ulic.

Zástavba v sídle v naprosté většině prošla renovacemi, typicky zvýšením podlažnosti, avšak často s nevyrovnanou výškovou hladinou. Původní charakter (vzhled) zástavby se dochoval zřídka. Před řadovou zástavbou se často vyskytují menší předzahrádky. Veřejný prostor dotváří hojná zeleň – ovocná i okrasná.

Zřetelným rysem je dochovaná parcelace (záhumenky), resp. přechod sídla do volné krajiny se zahradami a sady. Celkově kompaktní charakter sídla narušuje rozlehlý areál zemědělské velkovýroby nacházející v severní části odděleně od zástavby. Výrobní areál je po větší části svého obvodu obklopen vzrostlou zelení, jež jeho vizuální projev značně eliminuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat kompaktní plošný rozsah sídla
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Nesnižovat více pozici dominanty kostela sv. Kateřiny v rámci zástavby sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Udržet vegetační pás v okolí areálu zemědělské velkovýroby

obr. č. C. 10: Kostel sv. Kateřiny v jádrové části sídla

obr. č. C. 11: Dominantní objekt kulturního domu; za nírn budova obecního úřadu

obr. č. C. 12: Kříž s Pannou Marií při hlavní silnici

obr. č. C. 13: Památník obětem I. světové války

obr. č. C. 14: Památník partyzánům – obětem II. světové války

obr. č. C. 15: Dvojice kopaničářských typů přízemních domků s valbovými střechami, vlevo rušivě užitá a umístěná okna

obr. č. C. 16: Řadové domy s předzahrádkou v ulicové zástavbě působí pozitivně díky jednoduchým tvarům a střízlivé barevnosti.

obr. č. C. 17: Usedlost dochovaného měřítka i výrazu v řadové zástavbě (dřevěná vrata, vstup, členění oken, střešní krytina)

obr. č. C. 18: Kompaktní úsek řadové zástavby s nadezdívkou zachovávající vyrovnanou výškovou hladinu

obr. č. C. 19: Rekonstruovaná (zvýšená) zástavba s předzahrádkami při hlavní průjezdní silnici s nejednotnou výškovou úrovní

obr. č. C. 20: Podélně orientovaná řadová zástavba v jižní části sídla rovněž uchovává vyrovnanou výškovou hladinu

Sídlo	Březová			obec	Březová			
				k. ú.	Březová u Uherského Brodu			
OKR	C	Uherskobrodsko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.14	I.	II. III.	obyvatel	635	955	1 094	1 000
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	98	212	260	394

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Cyrila a Metoděje

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo situované v závěru Straňanské kotliny vymezené masivem Velkého Lopeníku (východní svahy) a hřbetem Komeňské vrchoviny (západní svahy). Hluboké i široké údolí protéká Hrubár, který přímo na území sídla přibírá několik menších přítoků. Vizuální uplatnění sídla je dáno uvedenou morfologií terénu.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka se datuje do r. 1492, nicméně kolonizace regionu probíhá od založení vizovického kláštera v r. 1261. Nejprve vznikaly lesnické samoty a po vyklučení lesa i koncentrovanější osídlení. V r. 1621 byla původní obec prakticky zničena procházejícím vojskem, v letech 1627-1641 postupně vznikla Nová Březová a v průběhu kopaničářské kolonizace v 18. - 19. století přibyla ještě osada Olšovec (sloučena s Březovou v r. 1955). Rozvoji oblasti významně přispělo otevření silničního spojení se Slovenskem v r. 1967.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozlehlé sídlo situované v členitém terénu pod svahy masivu Velkého Lopeníku – krajinářsky velmi hodnotném území. Zástavba sídla generelně klesá k jihu po směru toku Hrubáru. Výhledy do okolní krajiny se nabízejí ze zástavby.

Ústředním prvek zástavby reprezentuje pseudogotický kostel sv. Cyrila a Metoděje – dominanta stojící v uzlovém prostoru na křížení silnic. Ulicová zástavba se dnes od kostela rozšiřuje ve třech větvích, pozdější zástavba se rozkládá při silnici do Strání. Při silnici pod kostelem podél užší návsi a směrem níže do údolí stojí souvislá řadová zástavba přízemních i patrových staveb se zřetelně pozměněným výrazem díky plošným rekonstrukcím. Kompaktní řadová zástavba je rozšířena i podél silnice do Strání. Starší segment zástavby se nachází na levém břehu Hrubáru, kde lze u některých objektů rozpoznat prvky původního stavitelství.

Vedle ústřední dominanty kostela se v zástavbě sídla vyskytují další výrazné prvky. Na horním (severním) konci se nachází v údolí Hrubáru sportovní areál s velkou hmotou školní budovy, na dolním okraji, rovněž u potoka, zástavbu uzavírá rozlehlý účelový areál zemědělské výroby.

Celkový charakter zástavby je nejednotný (více patrné v bočních ulicích), zřetelná je nevyrovnanost výškové hladiny zástavby (výšky hřebenů řadově uspořádaných domů). V zástavbě se vedle ojedinělých staveb upomínajících na původní zástavbu uplatňují početné objekty charakteristické pro druhou polovinu 20. století (šumperáky, patrové vily s pultovou střechou), hojné navzájem nesourodé rekonstrukce či adaptace využívající tvarosloví současných staveb městského typu či třípodlažní bytovka na dolním konci.

Působení sídla v krajině významně dotváří hojná zeleň – vnitřní i přechodová. Na severozápadním okraji sídlo přechází do lesní zeleně. Výrazným prvkem jsou zahrady a sady ve vnitřní (včetně okrasné zeleně) i v okrajových částech sídla. Sady se od zástavby místy rozšiřují daleko do volné krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Uchovat jedinečnou pozici kostela sv. Cyrila a Metoděje dominující zástavbě sídla i údolí
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zástavbu nerozšiřovat výše do severních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, nerozšiřovat výstavbu bytových domů
- Zachovat stávající hojnost sídelní zeleně, vyloučit zásahy do navazujících porostů (severozápadní část)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající či ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Posílit vegetační složku v okolí areálu zemědělské velkovýroby (západní strana)

obr. č. C. 21: Březová v pohledu ze svahů Lopeníku (od severovýchodu)

obr. č. C. 22 a **obr. č. C. 23**: Kostel sv. Cyrila a Metoděje na křižovatce cest

obr. č. C. 24: Hmotově nevyrovnaná Řadová zástavba ve svahu pod kostelem podél průjezdní cesty

obr. č. C. 25: Výrazově i hmotově nejednotná zástavba níže v dolní části sídla

obr. č. C. 26: Zachovalá usedlost v přímém kontaktu se rekonstruovaným (zvýšeným objektem); trojdílná podélně orientovaná usedlost s hliněnou omítkou a světle modrým líčením; zachovalé je rovněž členění oken a střešní krytina

obr. č. C. 27: Hmotově, materiálově a barevně vyvážený štít typické lidové architektury na pomezí Uherskobrodska a Moravských Kopanic

obr. č. C. 28: Jednoduchými prostředky celkem zdařilé zvýraznění jednolité, jinak nečleněné fasády patrové budovy budovy obecního úřadu

obr. č. C. 29: Sportovně-školní areál v severní části sídla; vhodná lokalizace větších objemů staveb v údolní sníženině

obr. č. C. 30: Cizorodý prvek zástavby – rekonstrukce mladého data abstrahující od zvyklostí venkovské architektury

obr. č. C. 31: Objekty sloužící k rodinnému bydlení z období socialismu rovněž bez návaznosti na původní charakter zástavby

obr. č. C. 32: Březová v pohledu ze silnice do Korytné či Strání (od západu); v pozadí masív Velkého Lopeníku

Sídlo	Bystřice pod Lopeníkem				obec	Bystřice pod Lopeníkem			
					k. ú.	Bystřice pod Lopeníkem			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.9	I.	II.	III.	obyvatel	739	915	962	747
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	126	213	279	353

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo je situováno do mělkého údolí Nivničky, do níž zde vlévá zprava Pivný potok. Jižně od sídla vede trasa silničního tahu č. I/50.Vizuální uplatnění sídla je omezeno na odlesněné partie údolí, hypoteticky je možné z vyšších partií Komeňské vrchoviny, většinou mu však brání souvislé zalesnění na jejich svazích. Sídlo se nachází na hranici CHKO, jejíž hranice je vedena podél toku Nivničky, směrem k severu (od budovy obecního úřadu) pak při bezejmenném pravostranném přítoku

Základní historické souvislosti:

Dříve ves nazývaná Bystřička je doložena k r. 1374 jako součást bánovského statku. Od r. 1405 je spolu s tvrzí Ordějov uváděna jako samostatná. Od r. 1513 je tu připomínán mlýn a postupně vznikl i hospodářský dvůr, který se po pozemkové reformě v r. 1923 stal tzv. zbytkovým statkem. Byl využíván až do r. 1986 (JZD Bánov), kdy byl zbourán. Pro obec bylo typické podhorské zemědělství, po r. 1989 se rozšiřuje rekreační funkce obce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla ulicového typu se nachází téměř v celém rozsahu jen v mírně ukloněném terénu jižně od silnice I/50. Podél průjezdní cesty, která tvoří odbočku od uvedené silniční komunikace.

V zástavbě převažují řadově uspořádané přízemní domy s podélnou orientací a předzahrádkami. Stavební fond je v naprosté většině poznamenám pozdějšími přestavbami a úpravami (balkony, vikýře, nástavby do patra, úpravy fasád ad.). V zázemí bývalých usedlostí se místy dochovaly hospodářské objekty (stodoly). Později rozšířená zástavba ve východní jihovýchodní části má rovněž řadový charakter, avšak nevytváří tradiční uliční frontu se stavební čarou. Zástavba v sídle se v důsledku provedených úprav jednotlivých objektů vyznačuje ve svém vzhledu značnou nesourodostí, na níž se podílejí mladší stavby z období socialismu (vilové objekty městského typu).

Dominantními prvky zástavby je objekt obecního úřadu ve střední části s navazujícím kulturním domem. V severozápadní části sídla dominuje rozlehlý areál zemědělské velkovýroby, v jehož blízkosti byla postavena třípodlažní bytovka. Plošně rozlehlé a lidnaté sídlo postrádá typickou dominantu, na vyvýšenině u křižovatky stojí kamenná kaple.

Velmi výrazným rysem je plošně zastoupená zeleň zahrad a sadů, a to prakticky po celém obvodu sídla. Hojně je rozmanitá vegetace (okrasné druhy, jehličnany) přítomna i ve veřejném prostoru uvnitř zástavby, mj. podél vodotečí protékajících sídel.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, preferovat východní část sídla a prostor mezi stávající obytnou zástavbou a areálem zemědělské velkovýroby
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Zachovat charakteristický přechod sídla do volné krajiny tvořený souvislými plochami zahrad a sadů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající či ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Posílit krycí zeleň při západní a severní straně areálu zemědělské velkovýroby

obr. č. C. 33: Bystřice pod Lopeníkem v pohledu ze silnice na Mikulčin vrch (od jihovýchodu)

obr. č. C. 34: Kamenná kaple se zvonicí nad průjezdní cestou

obr. č. C. 36: Patrová budova obecního úřadu tvoří společně se sousedním objektem potravin dominantu sídla

obr. č. C. 35: Malebná ukázka zdobné fasády; nepravidelné uspořádání oken, dveří a vrat vhodně rozděluje dlouhou linii řadového domku

obr. č. C. 37: Vhodně obnovená fasáda školy; kvalitní výraz je dosažen decentní barevností a kvalitní volbou oken; zásadněji neruší ani střízlivě uspořádaná nepůvodní střešní okna

obr. č. C. 38: Řadová zástavba původních usedlostí s nevyrovnanou výškovou úrovní

obr. č. C. 40: Hmotová i vzhledová nevyváženost zástavby v blízkosti obecního úřadu

obr. č. C. 39: Novodobá řadová zástavba hrající záplavou pastelových barev

obr. č. C. 41: Rodinný objekt postavený v poválečném období odpovídající typově charakteru městské vilové zástavby

Sídlo	Bzová				obec	Bojkovice			
					k. ú.	Bzová u Uherského Brodu			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.7	I.	II.	III.	obyvatel	558	624	598	322
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	98	126	144	149

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V severojižním směru, podél Bzovského potoka, protáhlé sídlo v mírně zvlněném terénu protnutém řadou vodotečí. Vizuální uplatnění sídla je naprosto minimální. Ve stejném směru jako vodoteč prochází sídlem komunikace Losky – Krhov.

Základní historické souvislosti:

V r. 1377 se tu připomíná Petřík ze Bzové. Od r. 1541 se ves stává trvalou součástí panství světlovského hradu. Polní horskou zemědělskou výrobu doplňovala těžba v blízkém pískovcovém lomu, který funguje dosud pod hlavičkou fy. Natrix. Od roku 1980 je Bzová místní částí Bojkovic.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba značné protáhlého sídla vyplňuje poměrně sevřené údolí Bzovského potoka, který společně s doprovodnou zelení odděluje dvě hlavní ulice. Sídlo postrádá klasickou náves, za centrální bod lze označit hmotově výrazný objekt Sboru dobrovolných hasičů a školy sousedící s plochou zeleně – památné lípy s kapličkou – u odbočky do pískovcového lomu jihovýchodně od sídla. Zástavba je tvořena přízemními rodinnými domy obdélníkových (v centrální, nejstarší části) i čtvercových půdorysů (mladší části dále od centra), orientace objektů je v centrální části hřebenová, dále od ní pak nepravidelná, převažují sedlové střechy. Vedle zachovaných venkovských rodinných domů (obytnou část směrem od potoka doplňují četná hospodářská stavení, navazují úzké záhumenky) jsou dále od centra zastoupeny i novodobé objekty s řadou přestaveb a dostaveb. Objekty jsou výškově i hmotově vyrovnané, vybočuje zmíněný objekt Sboru dobrovolných hasičů a škola přestavěná na obytný dům, jiné dominanty se nevyskytují. Četné jsou sakrální stavby (kaplička, zvonička, obnovený křížek). Zemědělský areál, při severním okraji sídla, tvořený zděnými stavbami, prošel částečnou asanací, díky obklopení četnou zelení je i přes polohu v mírném svahu nevýrazný. Další zemědělský areál, cca 400 m severně od sídla, je tvořen většími plechovými halami (chov koní), díky údolní poloze a četné zeleni podél potoka na západě a komunikace na východě se ani ten významněji pohledově neuplatňuje.

Sídlo ani žádná z jeho staveb se pohledově výrazně neuplatňuje, působí zejména zeleň záhumenků a podél potoka.

Zeleň v sídle je hojná, vedle zahrad se nachází i ve veřejném prostoru. Po obvodu sídla je zeleň také dosti početná, včetně sádků, na jihu navazuje na lesní porosty okolo lomu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), zejm. ve střední, nejstarší, části respektovat historickou stavební parcelaci
- Zachovat kompaktní charakter sídla v údolní poloze s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Bzovského potoka
- Zachovat hodnotnou zeleň ve veřejném prostoru (u obecního domu, u sakrálních staveb)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Posílit obvodovou zeleň v okolí zemědělských areálů
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla na jihovýchodě

obr. č. C. 42: Stará řadová zástavba respektovala tradiční tvary, měřítka, kulturní zvyklosti; díky tomu i velice jednoduché stavby působí v prostředí naprosto přirozeně a autenticky

obr. č. C. 43: Objekt občanské vybavenosti v centru obce má přiměřené proporce odpovídající významu a poloze

obr. č. C. 44: Řadová zástavba z druhé poloviny 20. století má poměrně příznivý výraz; dojem kazí představené schody k lodžii a zelený nátěr podezdívky

obr. č. C. 45: Nevhodná přístavba ke klasickému domu se sedlovou střechou. Nedostatek respektu k tradičním hodnotám vyjadřují i vyměněná nedělená okna

obr. č. C. 46: Uplatnění kontrastních barev je sice v regionu součástí tradice, tato kombinace zářivé červené barvy je ale až příliš výrazná a působí zde nepatřičně; degraduje tak sousední kamennou stodolu

obr. č. C. 47: Zemědělský areál, chov koní, severně od Bzové, díky údolní poloze a okolní zeleni působí pouze lokálně

obr. č. C. 48: Škola adaptovaná na obytný dům, jeden z hmotově nejvýraznějších objektů v sídle

obr. č. C. 49: Původní zástavba v centrální části sídla

obr. č. C. 50: Kaplička s památnými lipami

obr. č. C. 51: Další z drobných veřejných staveb v sídle - zvonička

Sídlo	Divnice			obec	Slavičín			
				k. ú.	Divnice			
OKR	A	Valašsko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.6	I.	II. III.	obyvatel	399	383	510	328
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	74	79	88	109

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek (z toho jen park), socha sv. Jana Nepomuckého a sloup se sochou P. Marie a souborem soch

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo o dvou částech na pravém břehu Říky, od kterého stoupá do severovýchodního svahu kopce Vrchy (461 m n. m.), terénně členité je celé širší okolí. Vizuální uplatnění sídla nastává zejména při pohledu ze severozápadu (ze silnice Slavičín – Vlachovice). Sídlem prochází komunikace Hrádek na Vlárské dráze – Vlachovice a železniční trať Staré Město u Uh. Hradiště – Vlárský průsmyk.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o poddanské obci pochází z roku 1379, kdy byla uváděna jako letní sídlo olomouckého biskupa. Zemědělsky orientovaná obec značně utrpěla během třicetileté války a vpády Turků, postihl ji i rozsáhlý požár v r. 1866. V meziválečném období 20. století byla v obci založena zbrojovka (Vlárské strojírny), která zanikla až po sametové revoluci po privatizací státního majetku. V roce 1961 byly Divnice připojeny k sousednímu Slavičínu.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má dvě části – jižní, která je starší a soustředěna okolo trojúhelníkovité návsi s kaplí Panny Marie (1992) a výrazným objektem obecního domu (dříve škola), který je po citlivé rekonstrukci. Zástavba je tvořena přízemními i patrovými rodinnými domy obdélníkových půdorysů, orientace objektů je nepravidelná, střechy jsou sedlové. Zachované venkovské rodinné domy mají obytnou část doplněnou hospodářskými staveními a navazujícími záhumenky. Zastoupeny jsou i četné novodobé objekty s řadou přestaveb a dostaveb, které naprosto dominují druhé – severní části sídla vzniklé v 2. pol. 20. století, probíhá zde i nová výstavba. V severní části přibývá objektů čtvercových půdorysů. V celém sídle je respektována uliční čára. Hlavní dominantou sídla je obecní dům, mezi výraznější stavby patří ještě kaple a větší objekt truhlářství, celkově je zástavba výškově vyrovnaná (zámek po 2. sv. válce zchátral). Zemědělský areál jihozápadně od sídla, při příjezdu od Hrádku, je dostatečně krytý zelení.

Sídlo se pohledově výrazněji uplatňuje zejm. severozápadním směrem, díky zapojení v zeleni působí harmonicky, více vystupuje pouze objekt obecního domu, kostel je oproti němu nevýrazný.

Zeleň v sídle je hojná, vedle zahrad se nachází i ve veřejném prostoru – zejména na návsi a podél Říky. Po obvodu sídla je zeleň také dosti početná, včetně několika sádků, na jihovýchodě navazuje na lesní porosty kopce Vrchy.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla v údolní poloze s plynulým přechodem do volné krajiny
- Nesnižovat postavení obecního domu v zástavbě sídla
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), směřovat ji zejména do severní části
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nezasahovat do zeleně po obvodu sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Říky
- Udržet vegetační pás v okolí zemědělského areálu jihozápadně od sídla
- Zachovat a posílit krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla jižně

obr. č. C. 52: Divnice v pohledu ze severozápadu, od vysílače a hřbitova pod vrchem Čupy, vystupuje objekt obecního domu (v pozadí Hrádek na Vlárské dráze)

obr. č. C. 53: Většina domů již byla přestavěna, došlo i k výměně oken; u objektu se zachovanou původní hmotovou strukturou (vpravo) je ale tento typ oken proporčně nevhodný. Celkový dojem vylepšuje upravený parter centrálního prostoru se zelení

obr. č. C. 54: Solitérní objekt s asymetrickou sedlovou střechou mírného sklonu

obr. č. C. 55: Různorodá novodobá zástavba na jihovýchodním okraji sídla, respektována uliční čára

obr. č. C. 56: Pohled na náves s upravenou zelení ze severu

obr. č. C. 57: Jeden z mála hmotově výraznějších objektů v sídle - truhlářství Luděk Hlavica

obr. č. C. 58: Různorodá zástavba rodinných domů v nejmladší části, na severovýchodě

obr. č. C. 59: Kaple Panny Marie Královny míru (1992) na návsi

Sídlo	**Dolní Lhota**				obec	Dolní Lhota			
					k. ú.	Dolní Lhota u Luhačovic			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	285	303	302	601
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	46	59	65	160

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo je situováno v údolí Luhačovického potoka a jeho soutokové oblasti s potokem Olše, proti jehož proudu se jeho zástavba částečně rozšiřuje. Údolím prochází silnice II. třídy č. 492. V severozápadní části sídla (údolí Olše) po této silnici vede hranice CHKO, která se v centru sídla stáčí k severovýchodu po silnici III. třídy do Sehradic. Vizuální uplatnění sídla nastává v prostoru údolí.

Základní historické souvislosti:

Ačkoli je ves nepochybně starší (biskupské sehradské léno od 13. století), první písemné zprávy jsou zaznamenány až v r. 1449 v souvislosti s výkupem hradů Starý Světlov a Sehrad. Kromě tradičního obilného zemědělství a ovocnářství se tu rozvinulo i pastevectví. Ve vsi fungovalo od pol. 18. století i několik vodních mlýnů, dědičné fojtství a šenk. JZD Olšava (zal. 1972) v luhačovickém údolí se specializovalo na chov hovězího dobytka a produkci mléka. Významným podnikem v obci je provoz společnosti Podravka - Lagris a. s.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původní urbanistická struktura hromadné vsi s jádrem v místě křižovatky cest do Luhačovic, Valašských Klobouků a Zádveřic byla početnou pozdější výstavbou pozměněna do dnešního charakteru silnicovky.

Sídlo v údolní poloze je specifické výskytem třech typologicky odlišných dominant. Tradiční dominanta novodobého kostela Panny Marie Karmelské (vysvěcen v roce 2014) stojí na otevřeném prostranství mezi Luhačovickým potokem a silnicí II/492. U křižovatky silnice stojí novodobá robustní patrová kompaktní hmota obecního úřadu, ve světlém provedení fasád. Třetí dominantou pak je průmyslový areál společnosti Podravka na pravém břehu Luhačovického potoka s výraznými objemy provozních budov a vertikálami sil pod údolními svahy. Kromě uvedených se v zástavbě uplatňují další výrazné objekty – budova základní školy a sousední sportovní hala naproti kostelu.

Obytnou zástavbu tvoří mladší objekty, často výrazných proporcí, vystupující místy i výše do svahů. Směrem k severu se poválečná rodinná zástavba s toutéž v Sehradicích. Podobný typ rodinné zástavby se zahradami se rozšířil i jižním směrem (po proudu toku). Objekty zachovalého, resp. nepoškozeného původního vzhledu zůstalo do současnosti minimum. Aktuálně se rodinná zástavba rozšiřuje na severovýchodním okraji sídla při silnici do Horní Lhoty.

Otevřená místa v rámci zástavby poskytují výhledy do okolní volné krajiny. Přechod sídla do okolí utváří zeleň zahrad a častých sadů. V některých partiích sestupuje lesní porost po údolních svazích až k zástavbě sídla. Na tok Luhačovického potoka je vázán vegetační doprovod (mimo jádrovou část sídla).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů a dál do volné krajiny v severovýchodní části sídla
- Nerozšiřovat stávající počet architektonických dominant
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Vyloučit zásahy do břehového doprovodu podél toku Luhačovického potoka

obr. č. C. 60: Novodobý kostel Panny Marie Karmelské

obr. č. C. 61: Členěná hmota administrativního objektu - celkem kvalitní ukázka dobové architektury; zlepšení celkového výrazu by ještě prospělo řešení okolního parteru a větší uplatnění zeleně

obr. č. C. 62: Obytná zástavba v jádrové části sídla – pravý břeh Luhačovického potoka; dokončovaný objekt v popředí podtrhuje její výrazovou nesourodost

obr. č. C. 63: Rodinná zástavba v severovýchodní části sídla při cestě do Sehradic

obr. č. C. 64: Zdánlivě nesourodé hmoty působí příznivě díky jednoduchým tvarům, střízlivé barevnosti a upravenému prostředí kolem

obr. č. C. 65: Rodinná zástavba v jižní části sídla

obr. č. C. 66: Nevhodné tvary oken v horní části štítu a rustikální zábradlí znehodnocují jinak kvalitní stavbu

obr. č. C. 67: Pseudorenesančně působící objekt situovaný ve vzrostlé zeleni ve svahu na východním okraji sídla

obr. č. C. 68: Účelový objekt sportovní haly v sousedství základní školy

obr. č. C. 69: Areál závodu Podravka - Lagris a. s.

Sídlo	Haluzice				obec	Haluzice			
					k. ú.	Haluzice			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.3	I.	II.	III.	obyvatel	140	156	113	82
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	24	30	27	39

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší, v lesní lokalitě izolované sídlo ve vyvýšené poloze (500 m n. m.) na táhlém hřbetu okraje předhůří Vizovické vrchoviny. Vizuálně se vizuálně uplatňuje v blízkém okolí a dílčích výhledech z větších vzdáleností (svahů nad Lipovou). Protnuto je z východu na západ komunikací Vlachovice – Loučka/Lipová.

Základní historické souvislosti:

Haluzice bývaly pasekářskou obcí. Vznik je dovozován k roku 1261, kdy byly součástí vizovického panství. V průběhu 15. a 16. století je obec uváděna jako pustá. Na části území leží muniční sklady zřízené v souvislosti s obranou republiky před 2. sv. válkou. Po odvozu munice po výbuších z konce roku 2014 se zvažuje opětovné využití prostoru pro vojenské účely.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba je typicky ulicová, podél průjezdní komunikace, pouze na sever a na jih vybíhají z trojúhelníkovité návsi odbočky porušující tuto strukturu. Na návsi se nachází dva vzrostlé jírovce, křížek a osmiboká dřevěná zvonice. Východně od návsi se nacházejí nejstarší usedlosti – přízemní obdélné objekty k bydlení se sedlovou střechou, některé i hliněné, na které navazují objekty hospodářské, několik z nich roubených (často v havarijním stavu), a zahrady se záhumenky. Původní zástavba je i v dalších částech sídla, přestože není nepoznamenána přestavbami a dostavbami, i tak je její hodnota a podíl oproti jiným sídlům nezanedbatelná. Řada objektů prošla rekonstrukcí, je zde i několik novostaveb, včetně bungalovů. Na východním okraji sídla působí poněkud nepatřičně jediný bytový dům. Při západním okraji sídla, v jeho nejvyšší poloze, se nachází výrobní areál POLFIN Ploština, s.r.o., který je tvořený přízemními zděnými hospodářskými objekty a obklopen vzrostlou zelení.

Zástavba vyplňuje ďolíček mezi dvěma méně výraznými vršky, ten je vyplněn a obklopenou hojnou zelení zahrad a záhumenků, která přechází až v lesní porosty severně a jižně od sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinělou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); respektovat historickou stavební parcelaci
- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Zachovat hodnotnou zeleň ve veřejném prostoru (náves)
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla na severu a na jihu
- Udržet a posílit vegetační pás při západní a jižní hranici výrobního areálu

obr. č. C. 70: Západní část zástavby Haluzic v pohledu ze západu, v popředí vpravo v nejvyšším bodu sídla výrobní areál POLFIN Ploština, s.r.o.

obr. č. C. 71: Pěkný příklad venkovského domu s polovalbovou střechou. K celkově příznivému dojmu přispívá i okolní zeleň

obr. č. C. 72: Tento rodinný dům nijak nevybočuje z běžné charakteristické zástavby; v kontextu okolní zástavby přispívá k zachování tradičních hodnot. I díky bohatému uplatnění zeleně působí velice příznivě

obr. č. C. 73: Novostavba s upraveným okolím po vzoru městské novodobé zástavby udržuje tradiční měřítko

obr. č. C. 74: Hodnotný soubor statku upoutá asymetrickou sedlovou střechou a dřevěným štítem s výtvarně vhodně řešenými okny

obr. č. C. 75: Přízemní ulicová zástavba Haluzic podél komunikace

obr. č. C. 76: Dochovaný objekt při západním okraji zástavby

obr. č. C. 77: Vstup do sídla ze západu

obr. č. C. 78: Náves s křížkem a upravenou a vzrostlou zelení

obr. č. C. 79: Památkově chráněná dřevěná osmiboká zvonice

Sídlo	Horní Lhota				obec	Horní Lhota			
					k. ú.	Horní Lhota u Luhačovic			
OKR	B	Luhačoviské Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	387	431	441	552
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	62	85	96	182

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrad Sehradice (zřícenina), kostel sv. Diviše, smírčí kříž, vodní mlýny čp. 16 a 42, venkovská usedlost čp. 29

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké protáhlé podhorské sídlo v členitém terénu na okraji moravského Valašska ve Vizovických vrších, rozprostřeno je západně od Olše a komunikace č. II/492 Zádveřice – Ráztoka – Luhačovice. Do CHKO zasahuje pouze jižní cca třetina sídla. Pohledově se uplatňuje jižním směrem.

Základní historické souvislosti:

Ve starších písemnostech je obec označována jako Lhota Vyšší nebo též Lhota Kamenná, německé prameny ji jmenují Ober-Lhotta. První prokazatelná zmínka o Horní Lhotě pochází z r. 1449. Obec však pravděpodobně vznikla dříve. Existence obce je od počátku spojena s Brunovým a Helembertovým hradem Engesberk (Andělská hora), dostavěným v roce 1261. Tento hrad byl ve 14. století zničen a následně obnoven jako Sehradice. Od válek s Matyášem Korvínem je v troskách. Obě Lhoty (horní i dolní) byly majetkem církevním, který olomoučtí biskupové propůjčovali jako léno. Rozvoj obce nastal v 16. století, v době relativního míru. V 17. století byla obec opět pleněna a trpěla nájezdy Tatarů a proticísařských povstalců. V r. 1964 byly Horní a Dolní Lhota spojeny pod Místní národní výbor Lhota u Luhačovic, o čtyři roky později byly znovu rozděleny na dvě samostatné obce. V procesu integrace byl pak r. 1980 ustaven společný MNV pro obě Lhoty, Sehradice a Slopné. Od 24. 11. 1990 jsou všechny tyto obce opět samostatné, s vlastními obecními úřady, které patří pod Okresní úřad ve Zlíně.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Podoba sídla je výrazně ovlivněna jeho polohou při frekventované komunikaci, podél které se rozrůstají větší účelové areály s pro ně typickými halami – motorest, benzínová stanice, mrazírny atp., působí tak bohužel na vstupu do sídla z jihu. Zástavba je tvořena rodinnými domy značně různorodého charakteru, které jsou poměrně nahloučené a celkově působí příměstským až městským dojmem, i díky řadě barevně velmi výrazných fasád. Velké je zastoupení novodobých objektů, původní usedlosti se nachází v severní části sídla, tj. mimo území CHKO, okolo jeho dvou hlavních dominant – kostela sv. Diviše a budovy obecního úřadu. Dochovaly se zejm. obytné části, hospodářské, pokud vůbec jsou, jsou v havarijním stavu. Dříve se v obci nacházel větší počet mlýnů, aktuálně probíhá rekonstrukce jednoho z nich v čp. 42. Další dominantou je socialistické nákupní středisko.

Pohledově se sídlo uplatňuje především jižním směrem, kostel působí pouze jako lokální dominanta, a to vlivem členitého terénu a četné zeleně zejména po obvodu sídla a podél Olše.

V sídle se vyskytuje hojná zeleň, zejm. v zahradách, ve veřejném prostoru je jí o něco méně. Vzrostlá zeleň lemuje obvod sídla, je důležitým prvkem podél Olše a komunikace č. II/492, kde odděluje zástavbu. Četná je liniová zeleň západně od sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat krajinářsky významnou dominantní pozici kostela sv. Diviše; nesnižovat jeho postavení v zástavbě sídla
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha s možným zvalbením, půdorys, orientace, barevnost
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do porostů podél toku Olše a podél komunikace č. II/492
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)

obr. č. C. 80: Vstup do Horní Lhoty z jihu, negativní kumulace účelových areálů podél frekventované silnice

obr. č. C. 81: Kostel sv. Diviše

obr. č. C. 82: Památkově chráněný mlýn čp. 42 se sýpkou

obr. č. C. 83: Obecní úřad pod kostelem sv. Diviše s předsazeným výrazným solitérem

obr. č. C. 84: Památník k osvobození a padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C. 85: Dům v oblasti mezi Slovácken a Valašskem se svým výrazem snaží navodit horský dojem pomocí výrazného balkónu a pergoly; svým měřítkem se trochu vymyká okolním stavbám, což zdůrazňuje tmavší odstín fasády

obr. č. C. 86: Příklad, kdy pouhé dodržení základních regulativů, nemusí vést k jednoznačně kladnému výsledku; žádoucí by zde bylo uplatnění tradičních výrazových prostředků (jiná barva fasády, vhodnější tvary a členění oken vč. francouzského v podkroví, apod.)

obr. č. C. 87: Tato novostavba, přestože využívá i nepůvodní místní detaily, působí kultivovaně díky nenásilně uplatněným zaobleným prvkům a vhodnému barevnému řešení

obr. č. C. 88: Dominantní stavba prodejny má soudobý výraz. Je zde parná snaha alespoň částečně se přizpůsobit okolní zástavbě. Příznivě působí i kvalitně upravené veřejné prostranství

obr. č. C. 89: Objekt hasičárny u nákupního centra

obr. č. C. 90: Reprezentant zástavby z období socialismu vévodí rodinné zástavbě ve svahu

Sídlo	Horní Němčí				obec	Horní Němčí			
					k. ú.	Horní Němčí			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.12	I.	II.	III.	obyvatel	920	1 369	1 082	829
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	160	314	338	363

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Petra a Pavla, venkovská usedlost (č. p. 48), venkovský dům (č. p. 236)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo rozložené v mělkém širokém údolí potoka Okluky. Vizuální uplatnění sídla nastává v široké terénní sníženiny vymezené nízkými hřbety (mj. z trasy silnice I/54 jdou po východním horizontu).

Základní historické souvislosti:

První písemná zpráva je doložena k r. 1358, založení vsi je patrně ještě staršího data. Původ názvu (do r. 1923 Horněmčí) souvisí s národností kolonistů, kteří přišli z německých zemí. Obec spravovalo v průběhu historie přes 20 šlechtických rodů, nejdéle do konce 2. sv. války Lichtensteinové. V obci převažovala zemědělská výroba, založeno bylo i několik vinohradů. Hojně se pěstuje peckové ovoce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo vystavěné na tradičním půdorysu návesní ulicovky se vyznačuje kompaktní zástavbou – a z větší části dochovanou urbanistickou strukturou. V severní části sídla se nachází protáhlá náves protékaná potokem Okluky, na jejímž jižním konci stojí barokní kostel sv. Petra a Pavla, na opačné straně pak tvoří specifický prvek vyřazený letoun MIG 19. Tento jádrový prostor je z větší části bez zástavby – parkově upraven, stojí zde však objekty veřejného charakteru – obecní úřad či prodejna potravin a především dominantní patrová školní budova, jež prošla v nedávné době zdařilou renovací a společně se sousedním kostelem utváří harmonický celek.

Zástavbu okolo návsi okolo návsi a dál k jihu tvoří řadově uspořádané přízemní i patrové domy s předzahrádkami. Většina objektů prošla rekonstrukcemi, některé segmenty se vyznačují zachovalou jednotou úrovní střech (bývalé přízemní usedlosti), místy i (částečně) dochovaným venkovským výrazem. Vedle hlavní uliční fronty se zástavba později rozšířila do paralelní ulice v severní části sídla.

V jižní a východní části sídla zástavba již striktně nedodržuje řadové uspořádání. Severní – vstupní část sídla formuje výrobní areál s vertikálami sil. Výrobní objekty stojí rovněž při západním okraji sídla. Atypický prvek zástavby reprezentuje komerční objekt – pohostinství v severní části.

Kromě jádrové části s parkovou úpravou obraz sídla dotváří zahrady a sady přecházející do volné krajiny. Vnitřní část sídla se vyznačuje mj. hojnou přítomností ovocných dřevin (švestka).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat dominantní pozici kostela sv. Petra a Pavla v zástavbě sídla a celkově harmonické působení jádrové části v okolí kostela a školy
- Účelovou zástavbu vystupující nad běžné měřítko obytných staveb situovat pouze ve stávajícím výrobním areálu v severní části; nerozšiřovat účelovou zástavbu ve výrobním areálu při východním okraji
- Zachovat stávající hojnost sídelní zeleně a přechod sídla do volné krajiny (zahrady, sady)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných památkově chráněných staveb
- Posílit krycí zeleň v okolí účelového areálu při východním okraji sídla

obr. č. C. 91: Dominanta kostela sv. Petra a Pavla

obr. č. C. 92: Vzorně obnovená fasáda školní budovy; vhodné barevné členění

obr. č. C. 93: Kaple v jádrové části sídla; v pozadí objekt školy; sloup elektrického vedení s tlampači pozici sakrální stavby neposiluje

obr. č. C. 94: Zachovalá stavba menšího měřítka s dochovanými štukatérskými prvky na fasádě; projev stavby vyniká v kontaktu se sousedním rekonstruovaným objektem

obr. č. C. 95 a obr. č. C. 96: Kompaktní zástavba podélně orientovaných usedlostí s předzahrádkami vyznačující se jednotným měřítkem; objekty na levém snímku působí příznivěji díky přirozenější barevnosti a členění oken

obr. č. C. 97: Přestavba řadového domu - obecního úřadu; použité výrazové prostředky vybočují z původní skladby; příznivějšího působení mohlo být dosaženo dominantnějším zvýrazněním vstupu, osovostí průčelí a jiným řešením zádveří (místo pergoly)

obr. č. C. 98: Doklad architektury ze 70. let minulého století; sporný dojem účelové stavby podporuje aktuálně zanedbaná fasáda

Sídlo	Hostětín				obec	Hostětín			
					k. ú.	Hostětín			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.5	I.	II.	III.	obyvatel	256	247	224	236
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	56	54	58	78

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Na území CHKO menší sídlo rozložené v mělčí sníženině toku Kolelač. Vizuální uplatnění sídla je omezeno na okolní svahy (silnice do Pitína), v dálkových pohledech sídlo nefiguruje.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka se datuje až k roku 1412 v záznamech o příslušnosti ke světlovskému panství. Ačkoli nakrátko v 16. století ves zřejmě zpustla, od 17. století je uváděna opět jako usedlá. Po vojenských vpádech se v 18. století opět rozvíjí podhorské zemědělství včetně ovocnářství, řada mužů působí jako zvěrokleštiči (též miškáři). K rozvoji obce přispěla výstavba Vlárské dráhy (1888), dnes obec udržuje tradici ekologicky šetrného využívání místních zdrojů.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

I přes stávající nekompaktní půdorys je sídlo velmi organicky začleněno do okolní členité krajiny. V sídle dnes převažuje rekonstruovaná původní hospodářská zástavba a mladší objekty. Historická část zástavby se rozkládá od dnešní budovy obecního úřadu při cestě směrem k Pitínu. Do současné doby se staveb původního vzhledu mnoho nedochovalo, místy se vyskytují hospodářské objekty zachovalých proporcí (stodoly).

V centru sídla se před budovou obecního úřadu nachází drobná náves. Výše nad obecním úřadem stojí rekonstruovaná kaple Nanebevzetí Panny Marie se zvonicí.

Podél hlavní průjezdní cesty je rozšířena mladší rodinná zástavba převážně bez vazby k původní venkovské architektuře.

Harmonické působení sídla bez rušivých dominant (konsolidovaného měřítka zástavby) v krajině spoluformuje bohatá okrajová zeleň (zahrady a především rozhlehlých sadů).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat harmonický projev sídla v členitém terénu s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat severní větev zástavby při silnici do Rokytnice
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)

obr. č. C. 99: Pohled na Hostětín ze silnice do Pitína (od jihozápadu)

obr. č. C. 100: Kaple Nanebevzetí Panny Marie

obr. č. C. 101: Objekt stodoly zachovalého měřítka v blízkosti kaple kombinující kámen a dřevo jako stavební materiál

obr. č. C. 102: Dobře působí protáhlá přízemní renovovaná usedlost v jádrové části sídla

obr. č. C. 103: Tvar přízemního domu se sedlovou střechou a s původním členěním velkých oken dokládá, že kvalitní výraz je možné dosáhnout jednoduchými prostředky

obr. č. C. 104: Poválečná rodinná zástavba s jednotnou uliční čarou a podobným hmotovým uspořádáním nepůsobí rušivě

obr. č. C. 105: Zvětšení hmoty domu po rekonstrukci (asymetričnost střechy) není tolik nápadné jako zcela nevhodné použití oken ve štítové části

Sídlo	Hrádek na Vlárské Dráze				obec	Slavičín			
					k. ú.	Hrádek na Vlárské Dráze			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.7	I.	II.	III.	obyvatel	107	550	482	841
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	78	100	115	201

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo se nachází v širší terénní sníženině Říky, převážně na jejím pravém břehu – mezi tokem a železniční tratí. Bezprostředně navazuje na zástavbu Slavičína. V otevřeném kotlinovém prostoru se sídlo vizuálně uplatňuje z okolních svahů – blízkých či středních vzdáleností.

Základní historické souvislosti:

Dnes místní část Slavičína je v pramenech prvně zmiňována v roce 1503 jako součást brumovského panství Podmanických z Podmanína. Stával zde až do roku 1874 panský pivovar a dvě pálenice (výroba pálenky), které fungovaly až do 2. sv. války. Sídlem prochází od r. 1888 Vlárská dráha, místní železniční stanice nese od r. 1961 název Slavičín. V současné době Hrádek tvoří hlavní průmyslovou část Slavičína (mj. průmyslová zóna Slavičín-Hrádek), nachází se zde rovněž slavičínské železniční nádraží.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má v současné době charakter průmyslového předměstí Slavičína. Patrná původní urbanistická struktura silnicové zástavby s řadově uspořádanými usedlostmi s předzahrádkami byla doplněna rozlehlými průmyslovými areály a také bytovými domy. Původní zástavba byla téměř zcela přestavěna, současné domy neodpovídají tradičním zvyklostem venkovského stavitelství. Několik objektů si původní proporce a někdy i výraz zachovalo. V uliční frontě stojí budova zámku, aktuálně ve špatném technickém stavu.

Větší část zastavěného území sídla vyplňuje průmyslová zástavba (jihozápadní a východní část) se značným počtem výrobních, provozních či administrativních budov.

Součástí sídla je rovněž zástavba za tokem Říky, jež bezprostředně navazuje na zástavbu Slavičína. Podél příjezdové silnice stojí rodinná zástavba městského typu (vily), komerční objekty (Tesco) a další občanská vybavenost pocházející z poslední doby.

Na přechodu sídla do volné krajiny se uplatňuje zeleň zahrad, místy i sadů. V okolí výrobních areálů se částečně vyskytují lemy krycí zeleně. Nesouvislý vegetační doprovod se nachází při toku Říky. Unvitř zástavby je přítomna v hojném počtu okrasná zeleň.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu situovat do stávajících průmyslových areálů, nerozšiřovat plochy průmyslové zástavby do volné krajiny
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Posílit vegetační složku v okolí průmyslových areálů

obr. č. C. 106: Hrádek na Vlárské Dráze v pohledu o silnice do Pitína (od jihu)

obr. č. C. 107: Obecní dům má výraz církevní stavby s dominantní kostelní věží - zvonicí a symetricky členěným průčelím; přestože se jedná o poměrně malou, nepříliš starou stavbu, plní i díky tradičnímu řešení důstojnou funkci v sídle

obr. č. C. 108: Památník obětem I. světové války

obr. č. C. 109: Dominantní třípodlažní polyfunkční dům městského typu na křižovatce je příkladem vhodného hmotového i barevného členění

obr. č. C. 110: Vhodně obnovená fasáda školní budovy včetně zdařilého barevného členění

obr. č. C. 111: Dojem z vydařené obnovy fasády kazí plechová vrata vlevo od zajímavého uličního štítu s přesahem střechy

obr. č. C. 112: Robustní štítově orientovaná usedlost zachovalých proporcí se čtyřosým průčelím, šambránami kolem oken a zvalbením střechy

obr. č. C. 113: Mladá zástavba domů s pečovatelskou službou v severní části sídla (za tokem Říky)

obr. č. C. 114: Rodinná zástavba v severní části sídla přecházející do zástavby města Slavičín (za tokem Říky)

obr. č. C. 115: Administrativní objekt ve vstupní části průmyslové zóny Hrádek-Slavičín (západní část sídla)

obr. č. C. 116: Účelová zástavba ve východní části sídla

Sídlo	**Hroznová Lhota**			obec	Hroznová Lhota			
				k. ú.	Hroznová Lhota			
OKR	F	Strážnické Dolňácko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.1	I.	II.	III.	obyvatel	992	1 009	1 067	1 225
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	198	274	285	398

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO – bílá přerušovaná linie a hranice obce – červená linie)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo rozložené v mírně svažitém terénu na pravém břehu Veličky pod svahy Bílých Karpat. Vizuální uplatnění sídla nastává z odlesněných partií okrajových svahů Šumárnického hřbetu. Hlavní průjezdní cesta procházející sídlem tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází z r. 1371 (původně Lhota, též Veselská Lhota), postupně se v držení obce střídalo veselské a ostrožské panství. V 16. století byla obec povýšena na městečko s právem užívat vlastní znak a přibližně od r. 1595 přibyl i přídomek Hroznová, protože Lhota byla místním střediskem vinařské výroby. V obci působila během 2. sv. války aktivní skupina příznivců přičlenění Slovácka ke Slovenskému štátu. V současnosti zde pracuje areál zemědělské výroby (Rolnická, a. s.)

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozlehlé sídlo reprezentuje tradiční urbanistický typ silnicové zástavby s řadově uspořádanou zástavbou usedlostí a předzahrádkami. Současnou obytnou zástavbu tvoří hojné rekonstrukce původních usedlostí, mladší vily, dvojdomy (boční ulice), bytovka i katalogové domy (severní okraj). Některé domy si zachovaly původní měřítko, místy se vyskytují zdobné prvky odkazující na vinařskou oblast. V okrajových částech za starší zástavbou se nachází stodoly. Na východní straně zástavba sídla přechází plynule v zástavbu sousedního Tasova.

V severní výše položené části sídla stojí dominanta kostela sv. Jana Křtitele z roku 1654, přestavěného na počátku 20. století s okolní parkovou úpravou se vzrostlými listnáči i jehličnany. Při severním okraji zástavby uzavírá školní budova. Větší hmoty v zástavbě sídla reprezentují budova obecního úřadu se sousední knihovnou a také objekt mateřské školy při cestě do Tasova.

Výrazným prvkem s širším vizuálním uplatněním je rozlehlý areál zemědělské velkovýroby v jihovýchodní části sídla postrádající souvislejší krycí zeleň. V rámci hmotově diferencované zástavby (mj. vysokého kruhové zásobníky) zde vyniká vodárenský objekt. Druhý takový se nachází v rámci obytné zástavby v severní části sídla.

Přechod sídla do volné krajiny tvoří zahrady místy s dochovanou hospodářskou zástavbou. U nejmladší (katalogové) zástavby na severovýchodním okraji sídla okrajová zeleň absentuje, zástavba přechází přímo do polností. Původní členění zemědělské půdy se dochovalo částečně. Hojná rozmatnitá zeleň je přítomna uvnitř zástavba – ovocnými i okrasné dřeviny včetně jehličnanů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat zásadní pozici kostela sv. Jana Křtitele dominující zástavbě sídla
- Nerozšiřovat zástavbu v severní části sídla
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, preferovat severozápadní část sídla; zachovat dosud převažující kompaktní charakter zástavby
- Nerozšiřovat zástavbu bytových domů a katalogových staveb (severní okraj)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat přechodovou zeleň (zahrady) a částečně dochované členění zemědělské půdy v okrajových partiích sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Posílit vegetační složku v okolí areálu zemědělské velkovýroby v jihozápadní části sídla (celý okraj areálu přecházející do volné krajiny)

obr. č. C. 117: Hroznová Lhota v pohledu z okrajových svahů Bílých Karpat (svahy Šumárníku)

obr. č. C. 118: Kostel sv. Jana Křtitele v severní části sídla

obr. č. C. 119: Památník obětem I. světové války před kostelem

obr. č. C. 120: Památník obětem II. světové války před kostelem

obr. č. C. 121: Dochovaný kamenný hospodářský objekt; v pozadí dominanta školní budovy v severní části sídla

obr. č. C. 122: Segment řadové zástavby se zachovalými proporcemi při hlavní průjezdní cestě s předsazenou ovocnou zelení

obr. č. C. 123: Sevřená řadová zástavba v okolí kostela se zachovalou ornamentální výzdobou (objekt vlevo)

obr. č. C. 124: Příznivě působící usedlost zachovalého měřítka se zdobným ornamentálním pásem odkazujícím na místní vinařskou tradici

obr. č. C. 125: Výšková i hmotová dominanta díky gradaci okolních staveb nepůsobí v centru sídla rušivě (objekt OÚ a knihovny)

obr. č. C. 126: Typově rozdílné stavby vytvářející nesourodý celek na nároží (křižovatka pod kostelem)

obr. č. C. 127 a obr. č. C. 128: Původní hospodářská zástavba při okraji zástavby (jihovýchodní část sídla)

obr. č. C. 129: Bytový dům v jižní části sídla při průjezdní cestě

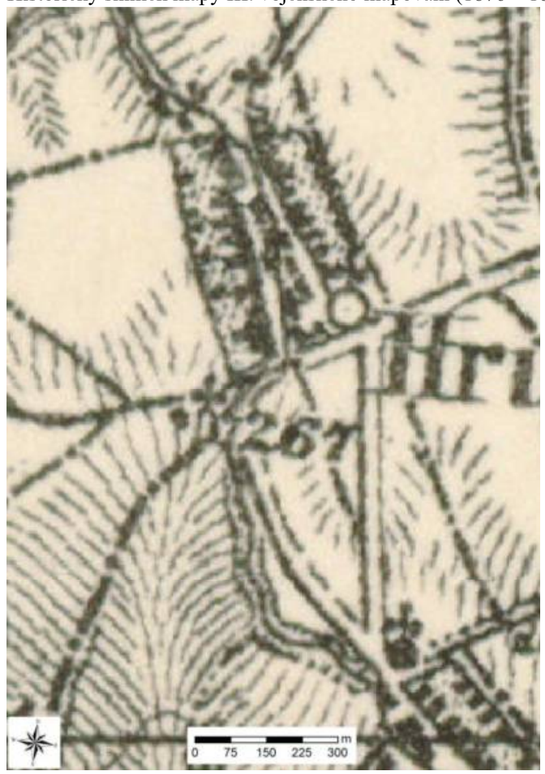

obr. č. C. 130: Přirozeně působící zrenovovaná dominanta budovy mateřské školy v sousedství reprezentanta socialistické výstavby

Sídlo	Hrubá Vrbka				obec	Hrubá Vrbka			
					k. ú.	Hrubá Vrbka			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.9	I.	II.	III.	obyvatel	731	988	911	626
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	145	220	238	248

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	stodola u č. p. 82, stodola u č. p. 36, komory u č. p. 79, 100, 87, 107, 76, 73, 88

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované v rovinatém terénu při toku Kuželovského potoka. Vizuální uplatnění sídla nastává v širokém údolí Kuželovského potoka a jeho levostranného přítoku Malanského potoka, typicky z výše položených odlesněných partií.

Základní historické souvislosti:

Zemědělská obec patří k nejstarším na Horňácku, písemně je doložena k r. 1360 jako Velká Vrbka. Byla součástí strážnického panství nejdéle pod správou Žerotínů, kteří museli jako podporovatelé Jednoty bratrské panství opustit na základě rekatolizačních dekretů po bitvě na Bílé hoře. Strážnické panství přešlo v r. 1945 dle tzv. Benešových dekretů do rukou státu. Současný název obce se rozšířil po r. 1900.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kompaktní sídlo na tradičním půdorysu silnicovky navazuje pozdějším rozšířením zástavby proti proudu Kuželovského potoka (k jihovýchodu) na Kuželov. Starší zástavba je rozložena podél užší návsi, kterou protéká Kuželovský potok. Jedná o podélně orientované řadově uspořádané usedlosti, jež byly z větší části rekonstruovány (hojné nástavby). Usedlosti mají často velké předzahrádky, na kterých stojí několik původních komor. Několik usedlostí stojí i v návesním prostoru – společně s budovou obecního úřadu, obchodem poštou či hospodou. Nachází se zde rovněž štíhlá vysoká zvonice pocházející z konce 17. století.

Stranou návsi při cestě do Velké nad Veličkou stojí toleranční evangelický kostel. Na opačné straně (směrem ke Kuželovu) byl v 80. letech minulého století postaven pravoslavný monastýr k uctění památky sv. biskupa Gorazda, jenž se zde narodil. Dále ke Kuželovu se podél cesty rozprostírá rozmanitá mladší řadová zástavba a dvoupodlažní bytovky.

Mimořádně cenným prvkem zástavby jsou dochované hospodářské stavby při okrajích sídla – památkově chráněné stodoly z původního zdiva z nepálených cihel či kamene. V řadě uspořádané stodoly se uplatňují v pohledech z okolí sídla. Výrazného projevu v krajině dosahuje rovněž areál zemědělské velkovýroby na východním okraji bez přítomnosti okrajové zeleně.

Sídlo se vyznačuje bohatou zelení, jež spoluformuje přechod sídla do volné krajiny (částečně dochovaná záhumenicová plužina). Bohatá je vnitřní zeleň – zahrady a i veřejný prostor (náves) s početnými vzrostlými listnáči a ovocnými dřevinami (jabloně, švestky) a také okrasnou zelení.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat kompaktní plošný rozsah sídla
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných památkově chráněných staveb (stodol a návesních komor) a zbytků původní hospodářské parcelace
- Nesnižovat pozici dominanty evangelického kostela v rámci zástavby sídla
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat hodnotnou zeleň ve veřejném prostoru (náves) a v okrajových částech sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat krycí výsadby v okolí areálu zemědělské velkovýroby

obr. č. C. 131: Hrubá Vrbka (v popředí) v pohledu od východu (svahů Léšťhory); v pozadí Malá Vrbka

obr. č. C. 132: Evangelický kostel při cestě Velké nad Veličkou

obr. č. C. 133: Historická zvonice v jádrové části sídla využívají typických výrazových prvků oblasti

obr. č. C. 134: Reprezentativní správní objekt má všechny pozitivní atributy (výrazná stavba odpovídající svému účelu, členěná a barevně vhodně sjednocená fasáda, nad průčelními oblouky uplatněné výtvarné prvky typické pro východní Moravu, kvalitní upravený parter)

obr. č. C. 135: Příklad kvalitní střízlivé stavby (hmotově, barevně) se zvýrazněným zádveřím a zvoničkou – jako výtvarný akcent a výraz účelu stavby – modlitebny (pravoslavný monastýr sv. Gorazda)

obr. č. C. 136: Jedna z typických školních staveb – symetrická dvoupodlažní s velkými rytmizovanými členěnými okny a valbovým zastřešením

obr. č. C. 137: Další příklad pozitivní působící stavby - robustnějšího hospodářského stavení jednoduché hmoty se sedlovým zastřešením

obr. č. C. 138 a obr. č. C. 139: Dochovaná hospodářská zástavba – komory vystupující do veřejného prostoru

obr. č. C. 140: Zajímavý objekt drobného měřítka zasluhující údržbu; svým členěním oken, vrat, středního štítu a celkově vyváženého výrazu by mohl složit jako inspirace pro některé nové stavby a přestavby

obr. č. C. 141: Hmotově, výškově, materiálově i barevně různorodě uskupená – celkově nevyvážená řadová zástavba s předzahrádkami na návsi

obr. č. C. 142: Západní kraj zástavby s dochovanou hospodářskou zástavbou – původními stodolami

Sídlo	Javorník			obec	Javorník			
				k. ú.	Javorník nad Veličkou			
OKR	E	Horňácko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.5	I.	II. III.	obyvatel	965	908	874	690
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	183	217	233	258

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ano – VPZ (Javorník – Kopánky)
památkově chráněné objekty:	ano – kostel evangelický, hřbitov evangelický se zvonicí, seníky, sýpka u č. p. 31, sýpka u č. p. 32, venkovské domy č. p. 36, 41, 42, 43, 73, 107, 123, 217, venkovské usedlosti č. p. 126, 128, 133

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo nacházející se široké terénní sníženině – údolí Veličky. V severní části zástavba sídla navzuje přímo na zástavbu Velké nad Veličkou. Vizuální uplatnění sídla nastává v dílčím úseku údolí Veličky a jejího levostranného přítoku Hrubého potoka.

Základní historické souvislosti:

První zmínky o vsi pocházejí z poloviny 14. století, kdy byly okolní obce darovány Benešovi z Kravař, tehdejšímu pánu strážnického panství. V zemědělské a pastevecké obci se v 16. století rozšířilo i vinohradnictví. V některých obcích Horňácka se uchytilo i včelaření. Obec dnes těží z těsné blízkosti Velké nad Veličkou, ve Filipovickém údolí vznikla významná chatařská lokalita.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo postavené na půdorysu ulicovky na vyšším toku Veličky. Převažující podélně orientovaná řadová zástavba, z větší části rekonstruovaná. Místy se v zástavbě dochovala usedlost upomínající na někdejší venkovskou architekturu. Typickým prvkem jsou předzahrádky. V jižní (při toku Hrubého potoka) a východní části sídla je rozšířena mladší (poválečná) rodinná zástavba odpovídajícího měřítka a novodobého výrazu. Západní okraj zástavby utváří podélné orientované hospodářské objekty (stodoly). Za nimi stojí areál zemědělské výroby a také školní areál s bohatou vzrostlou zelení. Zástavba je rozšířena dále proti proudu Veličky (původní usedlosti po renovaci s mladší vilovou zástavbou). Dále proti proudu toku se nachází areál pily.

Dominantou zástavy je zajímavý objekt klasicistního evangelického kostela. Za kostelem se nachází cenný památkově chráněný soubor dochovaných staveb venkovského stavitelství Kopánky (obývaný kdysi domkáři). Mezi zachovalými staveními se i zde však vyskytuje mladší naprosto cizorodý objekt městského typu zcela bez vazby na původní (okolní) charakter zástavby. Cennou částí zástavby (lidová architektura) odkazující na někdejší hospodářské zaměření sídla jsou dochované roubené seníky na východním okraji sídla.

V blízkosti mostu přes Hrubý potok stojí výrazná historická zvonice postavená již roku 1733. Naproti přes silnici v blízkosti autobusové točky pak byl postaven objekt občanské vybavenosti z období socialismu – rovněž výrazná prodejna potravin.

Přechod sídla do volné krajiny je utvářen zachovalou parcelací zemědělské půdy. Výrazným prvkem je doprovodná zeleň podél Veličky i Hrubého potoka. Hojná zeleň je přítomna i ve vnitřní části sídla (zahrady).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Uplatňovat důslednou ochranu dochované historické památkově chráněné části zástavby (Kopánky) a dalších památkově chráněných objektů; novou zástavbu v části Kopánky vyloučit
- Nesnižovat postavení evangelického kostela v zástavbě sídla
- Novou obytnou výstavbu lze situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Veličky a Hrubého potoka

obr. č. C. 143: Javorník v pohledu z rozhledny Drahy (pohled k severovýchodu)

obr. č. C. 144: Církevní stavba klasicistního kostela tvoří hmotovou dominantu sídla; odpovídající výrazové prostředky doplňuje rovněž střízlivé, ale důstojné řešení parteru před vstupem

obr. č. C. 145: V okolí zvonice pocházející z roku 1733 se uplatňuje hojná vzrostlá okrasná zeleň

obr. č. C. 146: Pitoreskně působící dvojice horňáckých drobných staveb díky své autentičnosti s valbovým zastřešením, podélnou pavláčkou, drobnými členěnými okny, včetně obklopení zelení (Kopánky)

obr. č. C. 147: Hodnotná část zástavby sídla (Kopánky) – usedlost zachovalých proporcí i výrazu

obr. č. C. 148: Hodnotný dům v řadové zástavbě inspirovaný kopaničářským typem. Vyváženě působí skladba hmot, kontrast sytě modré a bílé barvy, obloukový tvar vrat, aj. celkové vyznění znehodnocují obě sousední stavby

obr. č. C. 149: Větší spojená hmota budovy obecního úřadu díky sladění barev působí poměrně celistvě

obr. č. C. 150: Skupina památkově chráněných seníků na východním okraji sídla; novodobý objekt za nimi získá po dokončení patrně netradiční vzhled

obr. č. C. 151: Hospodářské stavby při cestě na Vápenky v místě dřívějšího Kománkova mlýna

obr. č. C. 152: Usedlost menšího měřítka v kontrastu s rekonstruovanými sousedními objekty v řadové zástavbě – nezřídka se vyskytující situace v zástavbě sídel Bílých Karpat

obr. č. C. 153: Řadová zástavba v jižní části sídla se vyznačuje rozmanitostí architektonických forem i barev fasád

obr. č. C. 154: Prodejna potravin v jádrové části sídla má díky exponované poloze u křižovatky cesty značný vliv na celkový projev sídla

obr. č. C. 155: Mladší nesourodá rodinná zástavba ve východní části sídla (v blízkosti cesty na Vápenky); vzhledově vzdálená tradiční podobě venkovského domu

Sídlo	Jestřabí				obec	Jestřabí			
					k. ú.	Jestřabí nad Vláří			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.9	I.	II.	III.	obyvatel	352	473	485	290
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	66	91	102	96

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo v údolní poloze mezi kopci Rovně (437 m n. m.) na jihozápadě a Lázek (404 m n. m.) na severovýchodě, jižně od Vláry. Pohledově se uplatňuje v poměrně velkém rozsahu – od severu až po jihovýchod. V západovýchodním směru je sídlo protnuto komunikací č. II495 Slavičín – Brumov – Bylnice.

Základní historické souvislosti:

Ačkoli se předpokládá založení sídla během středověké kolonizace v průběhu 13. - 14. století, první písemná zmínka pochází až z roku 1503, kdy bylo Jestřabí dědičným panstvím pánů z Brumova. Pod správu brumovského hradu patřila obec nepřetržitě až do konce feudalismu (1848). Jestřabí je typická jihovalašská zemědělsko-pastevecká obec, bohužel místní lány (tratě) byly v průběhu socialistické kolektivizace neúměrně zcelovány.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má půdorys ve tvaru písmene T, jeho hlavní osou je komunikace Slavičín – Brumov – Bylnice, ze které v prostoru menší oválné návsi odbočuje jižním směrem druhá hlavní ulice. Návsi dominuje kaple Panny Marie Hostýnské s křížkem. Zástavba v celém sídle je poměrně hustá, tvořena je přízemními i patrovými rodinnými domy, převažuje štítová orientace staveb, jež mají obdélný půdorys a sedlové či valbové střechy. Řada objektů je zachovalých dokonce i s hospodářskou částí, přestože se jim nevyhnuly přestavby a dostavby či postižení výrazně barevnými fasádami. Novodobé objekty jsou zastoupeny zejména v okrajových částech, ve 2. pol. 20. st. se sídlo rozrůstalo především západním a jižním směrem. Novostavby jsou ojedinělé. Sídlo je bez dominanty, výraznější hmotou je objekt obecního úřadu východně od návsi. Zemědělský areál ve vyvýšené poloze na jižním okraji sídla se pohledově neuplatňuje – větší zděné stavby jsou obklopeny četnou vzrostlou zelení.

Pohledově se sídlo uplatňuje sice v poměrně velkém rozsahu – od severu až po jihovýchod, díky četné zeleni v sídle, po jeho obvodu a i v jeho okolí a vyrovnané výškové zástavbě bez dominant je toto působení vyvážené.

V sídle se vyskytuje hojná zeleň, zejména v zahradách, ve veřejném prostoru je jí o něco méně. Vzrostlá zeleň lemuje obvod sídla, četné jsou záhumenky, důležitým prvkem jsou porosty podél Vláry. Přechod sídla do volné krajiny je tak velmi přirozený.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)

obr. č. C. 156: Pohled na Jestřabí z východu

obr. č. C. 157: Kaple Panny Marie Hostýnské v detailu

obr. č. C. 158: Pohled na menší náves s kaplí Panny Marie Hostýnské a křížkem

obr. č. C. 159: Celkem nevýrazná stavba s hospodářským zázemím dotváří obraz původní urbanistické struktury obce - včetně výškové hladiny, měřítka a proporcí staveb

obr. č. C. 160: Architektonicky vyvážená stavba působí jako soliter celkem příznivě; vhodně by se uplatnila v jiném, méně exponovaném území; v horském prostředí CHKO Bílé Karpaty jde ale o nepůvodní typ stavby, která není v souladu s civilizačními hodnotami území

obr. č. C. 161: Sedlová střecha mateřské školy je na jedné straně ukončena příčným hřebenem; neobvyklé je půdorysně ustupující příčné průčelí (vlevo); stavba je vhodně začleněna v okolní zástavbě

obr. č. C. 162: Objekt obecního úřadu má přiměřený výraz odpovídající hierarchii v rámci obce

obr. č. C. 163: Nákupní středisko z dob socialismu

obr. č. C. 164: Zemědělský areál na jižním okraji sídla

Sídlo	**Ještí**				obec	Luhačovice			
					k. ú.	Kladná-Žilín			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.4	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Drobné sídlo situované v exponované pozici na svazích v pramenné oblasti Kladenky. Z prostoru zástavby se otevírají dálkové pohledy až na hraniční hřeben Bílých Karpat.

Základní historické souvislosti:

Původně pasekářská osada je dnes jako součást sídla Kladná-Žilín součástí Luhačovic. V okolí bývaly ovocné sady i menší vinice. Původní stavení dnes slouží k bydlení nebo rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavbu tvoří několik usedlostí rozptýleně umístěných ve svažitém terénu. Objekty prošly v různé míře rekonstrukcemi, jejich proporce jsou však zachovány. Podél místní cesty do Kladné-Žilína stojí několik rekreačních chat.

Sídlo je prostřednictvím hojné okolní vegetace – sadů, lesní i mimolesní zeleně začleněno velmi organicky do svého okolí.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat stávající charakter sídla s rozptýlenou zástavbou s harmonickým začleněním v okolní krajině
- Nerozšiřovat dlouhodobě konsolidovanou obytnou zástavbu sídla
- Vyloučit výstavbu dalších rekreační chat
- Zachovat krajinotvornou zeleň ve vazbě na sídlo (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu

obr. č. C. 165: Protáhlá usedlost zachovalých proporcí s hospodářkou přístavbou v úhlové dispozici

obr. č. C. 166: Objekt s patrovou přístavbou v horní části sídla respektující usazení v terénu

obr. č. C. 167: Mladší objekt odlišné architektonické formy díky kompaktnímu vzhledu nepůsobí v sídle malého měřítka příliš rušivě

obr. č. C. 168: Poměrně nesourodá v čase formovaná skupina; stavba vpravo nese vnímatelné znaky tradičního venkovského stavitelství oblasti

Sídlo	Kladná - Žilín				obec	Luhačovice			
					k. ú.	Kladná Žilín			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.4/B.9	I.	II.	III.	obyvatel	513	564	498	209
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	82	103	111	118

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonička na návsi při čp. 6, socha sv. Jana Nepomuckého a vodní mlýn čp. 84

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo vzniklé sloučením sídel dvou, Žilína na severu a Kladné na jihu, se nachází ve velmi členitém terénu protnutém říčkou Kladenkou. Vzhledem k terénu se sídlo pohledově uplatňuje do řady směrů, avšak pouze s lokálním dosahem. Prochází jím komunikace č. II/496 Luhačovice – Bojkovice.

Základní historické souvislosti:

Historicky dvě samostatné vsi byly spojeny po vyplenění Kladné tatarskými vojsky. Obec je součástí přechodového etnografického regionu mezi Valašskem a Slováckem – Luhačovického Zálesí. Zemědělský charakter výroby doplňoval od 18. století vodní mlýn s kovárnou. Od roku 2000 je obec místní částí Luhačovic.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Severní část sídla – Žilín se nachází ve velmi členitém terénu. Zástavba se tomuto terénu přizpůsobuje, základní osou je zde potok Kladenka. Nejstarší zástavba se nachází ve střední nížinné části, kde vytváří menší trojúhelníkový prostor obklopený usedlostmi – často z nepálených cihel, převažuje štítová orientace – jejichž součástí jsou hojně dochované dřevěné hospodářské stavby - stodoly, seníky, kůlny, postavené technikou roubení či bednění deskami u sloupkové konstrukce. Jedna z nejhodnotnějších staveb, vodní mlýn čp. 84, má štít v havarijním stavu. Na severovýchodě, mimo CHKO, je sídlo ukončeno zemědělským areálem Farmy Kladna - Žilín a Polesí Luhačovice, tvořeného většími objekty, poměrně dobře krytými zelení. Na západ stoupá zástavba podél serpentýn, jedná se o novodobé, barevně a hmotově výraznější objekty (uplatňují se zejména čtyři patrové rodinné domy v řadě). Terénní poměry v Kladné jsou méně složité, nejhodnotnější objekty jsou soustředěny okolo návsi s drobnou roubenou zvoničkou a sochou sv. Jana Nepomuckého (1749), jedná se o štítové domy. Zástavba východně od silnice je různorodá a značně neuspořádaná. Kaple Panny Marie pomocnice křesťanů či poměrně veliká škola při samém jižním okraji sídla jsou dominantami pouze omezeného dosahu. Četné jsou drobné sakrální stavby. I přes novodobá negativa zůstala v sídle dobře zachovaná původní urbanistická i architektonická struktura.

Vzhledem k terénu se sídlo pohledově uplatňuje téměř do všech směrů, avšak větší dosah má jen ve směru západním. Kromě novodobých objektů na západním okraji působí sídlo celkově velmi vyváženě, a to i díky bohaté a vzrostlé zeleni.

Zeleň v sídle je velmi hojná, v zahradách i ve veřejném prostoru. Vzrostlá zeleň sídlo doslova obklopuje, na západě přechází v lesní porost. Přechod sídla do volné krajiny je tak plynulý.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); zachovat specifickou urbanistickou strukturu ve starých částech sídel
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost s důrazem na terénní poměry konkrétní lokality v rámci sídla, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nesnižovat postavení Kaple Panny Marie pomocnice křesťanů v zástavbě sídla
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Zachovat četnou hodnotnou zeleň ve veřejném prostoru
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Kladenka
- Udržet vegetační pás v okolí zemědělského areálu
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla

obr. č. C. 169: Pohled ze západu – v popředí novodobá zástavba na samém západní okraji sídla – nejvyšší poloze Žilína, v pozadí zástavba v Kladné

obr. č. C. 170: Kaple Panny Marie pomocnice křesťanů

obr. č. C. 171: Prvorepublikový dům městského typu v okrajové části luhačovické aglomerace má odpovídající výraz, který je plně v kontextu s obdobnými stavbami v okolí

obr. č. C. 172: Sousední stavba školy již svým výrazem a měřítkem vhodně vyjadřuje funkční využití; hmotové řešení je účelové a přitom praktické a zajímavé zdůraznění na okraji sídla

obr. č. C. 173: Četná zeleň ve veřejném prostoru

obr. č. C. 174: Památkově chráněný vodní mlýn čp. 84, štít v havarijním stavu

obr. č. C. 175: Jedno z veřejných prostranství sídla, do něhož jsou orientovány rodinné domy různého výrazu

obr. č. C. 176: Této stavbě s výraznou asymetrickou střechou by slušelo podstatně více respektu k okolní zástavbě, v jejichž sousedství působí nepatřičně; svérázný styl je navíc degradován prvky, které nejsou vzájemně v souladu (např. tři různé druhy zábradlí)

obr. č. C. 177: Rodinný patrový dům využívá rovněž netradičních prvků venkovské zástavby

obr. č. C. 178: Zemědělský areál na severu sídla

obr. č. C. 179: Jedna z usedlostí s dřevěnými hospodářskými staveními

Sídlo	**Kněždub**				obec	Kněždub			
					k. ú.	Kněždub			
OKR	F	Strážnické Dolňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.2	I.	II.	III.	obyvatel	1 191	1 277	1 205	1 113
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	203	306	330	382

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaple sv. Martina (mimo zástavbu sídla), hrob – náhrobek Františka Úprky, stodola, venkovský dům (č. p. 160), venkovský dům (č. p. 383), venkovská usedlost (č. p. 166)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo v plochém terénu cca 1 km vzdálené od toku Veličky (levého břehu) pod okrajovými svahy Bílých Karpat. Sídlo se vizuálně uplatňuje z odlesněných partií přilehlých okrajových svahů Šumárnického hřbetu. Hlavní průjezdní cesta procházející sídlem po celé délce tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Založení patrně souvisí s darem Přemyslovců (dubové lesy) velehradskému klášteru v 2. pol. 13. století, nicméně písemná zmínka je doložena až k r. 1370, kdy obec náležela ke strážnickému panství. V r. 1605 byla většina domů vypálena uherským vojskem, po r. 1629 byla zakázána nekatolická náboženství. Teprve na přelomu 17. a 18. století se významněji rozvíjí zemědělství, chov dobytka a vinohradnictví. Z Kněždubu též pochází umělecká rodina Uprků.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo náležející k silnicovému typu je protaženo v západovýchodním směru. Na východním konci sídla zástavba (historicky) směřuje také k jihu, později se vedle okrajových částí rozšířila do dalších bočních ulic jižním směrem.

Řadově uspořádané domy s předzahrádkami (místy oplocenými) byly z většiny rekonstruovány. Na více místech jsou v zástavbě přítomny domy původního hmotového uspořádání – podélně orientované přízemní usedlosti (i v delších úsecích), nejednou i se zachovalými prvky architektonického tvarosloví včetně zdobení fasád.

Jádrová část sídla se nachází na východním konci. Zde stojí dominanta kostela sv. Jana Křtitele (postaveného v pseudorománském stylu) se hřbitovem, kde jsou uloženy významné osobnosti regionu (Slovácký Slavín). V okolí kostela je přítomna vzrostlá listnatá zeleň. Bohatě je v sídle zastoupena rovněž drobná sakrální architektura.

V okrajových částech (jižní okraj) stojí mladší zástavba z období socialismu (patrové řadovky) i z mladšího období (katalogové objekty).

Severozápadně od sídla se bez přímé návaznosti na zástavbu nachází areál zemědělské výroby. Menší výrobní areál. Několik účelových objektů uzavírá zástavbu na jihovýchodním okraji.

Přechod sídla do volné krajiny tvoří, s výjimkou nejmladší zástavby, protáhlé zahrady za bývalými usedlostmi. Původní členění zemědělské půdy se dochovalo v malé míře. Zeleň v sídle je rozmanitá – zahrady, předzahrádky s okrasnými i ovocnými druhy.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat zásadní pozici kostela sv. Jana Křtitele dominující zástavbě sídla
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných objektů a dochované venkovské zástavby
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, preferovat jižní a severozápadní část sídla; zachovat kompaktní charakter zástavby
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů; nerozšiřovat zástavbu katalogových staveb
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat přechodovou zeleň (zahrady) a částečně dochované členění zemědělské půdy v okrajových partiích sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Posílit vegetační složku v okolí areálu zemědělské velkovýroby severozápadně od sídla (severní, západní a jižní strana)

obr. č. C. 180: Pohled na Kněždub z okrajových svahů Bílých Karpat (svahů Šumárníku)

obr. č. C. 181: Kostel sv. Jana Křtitele

obr. č. C. 182: Památník obětem I. světové války na hřbitově

obr. č. C. 183: Zachovalá usedlost střídmého výrazu v nárožní poloze u křižovatky (úhlová dispozice) ve východní části sídla; v pozadí kostel sv. Jana Křtitele

obr. č. C. 184: Řadový selský domek; výrazně pozitivního účinku je zde dosaženo kvalitními detaily, které se uplatňují v jednoduchých hmotách a plochách – okny s barevnými šambránami, plastickým zvýrazněním vstupu (žudrem) s ornamentálním zdobením

obr. č. C. 185: Rodný dům bratrů Uprkových; díky vhodnému barevnému řešení a nepravidelnému rytmizován plní celkem vhodně účel "rozbití" výrazně protáhlého tvaru

obr. č. C. 186: Jeden z typických řadových domků vystupující před stavební čáru; v daném případě jde o vhodné oživení uličního prostoru díky kvalitní architektuře (i když v poněkud horším stavebním stavu)

obr. č. C. 187: Výrazná hmota obnoveného nárožního objektu zachovává původní uspořádání; nepřirozeně působí odlišné členění oken

obr. č. C. 188: Segment řadové zástavby podélně orientovaných usedlostí zachovalých proporcí uzavírá přirozeně dominantní hmota renovované školní budovy

obr. č. C. 189: Rodinná zástavba v části sídla jižně od kostela s bohatou zelení předzahrádek

obr. č. C. 190: Novostavba bez předpokladů k začlenění do okolní zástavby v sídle

obr. č. C. 191: Zjevná nešetrnost v přístupu při rekonstrukci původní řadové zástavby poškozující vnitřní obraz sídla

obr. č. C. 192: Katalogová zástavba z nejmladšího období v jižní části sídla

Sídlo	Kochavec				obec	Rokytnice			
					k. ú.	Kochavec			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.10	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	57
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	27

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V severojižním směru protáhlé sídlo v údolí Kochaveckého potoka, okolní terén je členitý, de facto se jedná o izolovanou enklávu bezprostředně obklopenou zemědělskou půdou a uzavřenou lesními porosty vrchů Smolenka, Doubrava a dalších. Pohledově se sídlo uplatňuje pouze lokálně, zejm. severním a východním směrem.

Základní historické souvislosti:

Založení vsi spadá zřejmě na závěr středověké kolonizace. Zemědělsko-pastevecký ráz podhorní vsi byl zasažen socialistickou kolektivizací. Dnes obec využívá rekreační potenciál, v obci funguje i hromadné ubytovací zařízení. V letech 1997 - 1999 byl Kochavec součástí Slavičína, od roku 2000 po místním referendu se stal částí bližší obce Rokytnice.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Protáhlé sídlo s rozptýlenou zástavbou podél Kochaveckého potoka a jediné komunikace se pozvolna zvedá k jihu. Vedle řady novodobých objektů i objektů původních, ovšem dotčených řadou přestaveb a dostaveb, se zachovalo i několik původních usedlostí s hospodářskými staveními. Zástavba je tak tvarově různorodá, její výšková hladina je však vyrovnaná. Na jihu, ve vyvýšené poloze, se nachází kaple Cyrila a Metoděje (1910), za ní uzavírá sídlo zemědělský areál v horším technickém stavu, který je obklopen hojnou zelení a nepůsobí rušivě. Jednou z nejvýraznějších staveb v sídle je zrekonstruovaný obecní dům.

Pohledově působí sídlo příznivě, uplatňuje se pouze lokálně, a to severním a východním směrem.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, v zahradách, ve veřejném prostoru i podél vodotečí, výrazně tak ovlivňuje podobu a působení sídla. Vzrostlá zeleň lemuje obvod sídla, zastoupeny jsou sady i břehové porosty vodotečí, postupně přecházející v navazující lesní porosty.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat rozptýlený charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Nesnižovat postavení kaple Cyrila a Metoděje v zástavbě sídla
- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) se zachováním odpovídající hustoty zástavby/rozptýlenosti
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Zachovat hodnotnou bohatou zeleň ve veřejném prostoru
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy

obr. č. C. 193: Pohled na Kochavec v údolní poloze a zapojený v zeleni ze severu (v pozadí hřeben se státní hranicí)

obr. č. C. 194: Pohled na kapli Cyrila a Metoděje, v pozadí dožívající zemědělský areál

obr. č. C. 195: Objekt se sedlovou střechou a čtyřmi vikýři je proporčně větší než okolní stavby; díky užití vhodných výrazových prostředků je vyznění přijatelné

obr. č. C. 196: Usedlost s dochovanými hospodářskými staveními

obr. č. C. 197: Usedlost s dochovanými hospodářskými staveními

obr. č. C. 198: Rozptýlená zástavba, četná zeleň v sídle

obr. č. C. 199: Zemědělský areál na jižním okraji sídla

Sídlo	Komňa				obec	Komňa			
					k. ú.	Komňa			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.8	I.	II.	III.	obyvatel	998	1 082	1 022	540
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	172	229	267	230

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrad Zuvačov (Zubačov), zřícenina; kostel sv. Jakuba Většího, krucifix (v poli), krucifix (na mezi u cesty), krucifix – hlavní kříž (hřbitov), sýpka u č. p. 33, sýpka – komora u č. p. 37, venkovský dům (č. p. 6)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo situované v údolí Koménky a jejích krátkých přítoků protékajícími odlesněnou krajinou na svazích Bílých Karpat. Vizuální uplatnění sídla nastává především z jižních směrů – výše položených partií proti proudu Koménky.	
Základní historické souvislosti:	
První písemná zmínka pochází z roku 1261 a správní součástí světlovského panství je Komňa od r. 1409, vůči jejichž majitelům vykonávala robotnickou povinnost až do r. 1885. V průběhu 17. století byla obec několikrát vypálena procházejícími vojsky. Místo je rodištěm J. A. Komenského (1592) a byl zde založen i Zemský spolek zvěrokleštičů (1903). Během pozemkové reformy (1926) obec odkupuje část lesního revíru Nový dvůr. Samospráva systematicky pečuje o vzhled obce i spolkovou činnost, za což byla oceněna titulem Vesnice roku 2011. Jižně od vsi je v provozu kamenolom Bučník.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Převážně podélně orientovaná řadová zástavba s nevyvinutou návsí je rozložena podél toku Koménky. Větší část objektů je v současnosti již renovovaných, stavby zachovalejšího výrazu se vyskytují spíše v bočních ulicích. Při okrajích (dolní a horní konec) má zástavba rozvolněnější charakter (uzavřené dvorce, novostavby na dolním konci). Patrná je přítomnost hospodářské zástavby (stodoly).

V dolní polovině stojí dominanta kostela sv. Jakuba Většího v empírovém slohu se vzrostlými lipami v okolí. V jeho bezprostřední blízkosti se nacházejí větší příznivě působící hmoty budov základní a mateřské školy a Sokolovny. Výrazným prvkem zástavby je rovněž budova obecního úřadu výše proti proudu Koménky. Hodnotnými stavbami zachovalého venkovské architektury jsou dům zvěrokleštiče naproti kostelu a sýpka v horní části, dnes památník J. A. Komenského.

Dominantní prvek zástavby v širším měřítku (vnější pohledy) tvoří areál zemědělské výroby v izolované exponované pozici nad pravým břehem Koménky – nejvyšší část zástavby, který poškozuje harmonické působení sídla v krajině. Jeho markantní (negativní) projev v krajině částečně eliminuje ovocná zeleň (sady) na svazích pod areálem – v pohledech ze zástavby.

Velmi organický přechod sídla do volné krajiny formuje bohatá zeleň zahrad a sadů (záhumenky) vystupujících výše do svahů. Hojná zeleň je zastoupena i ve vnitřní části sídla (ovocné dřeviny, doprovod Koménky).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla v údolní poloze s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Zachovat krajinářsky významnou dominantní pozici kostela sv. Jakuba Většího; zachovat okolí kostela se vzrostlou listnatou zelení
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných staveb
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky v rámci mladší zástavby – dolní část sídla); zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do vegetačního doprovodu Koménky
- Posílit vegetační složku v okolí areálu zemědělské velkovýroby výše nad sídlem (celý okraj areálu přecházející do volné krajiny)

obr. č. C. 200: Komňa v pohledu z jižních travnatých svahů nad sídlem

obr. č. C. 201: Kostel sv. Jakuba Většího v pohledu přes údolí Koménky

obr. č. C. 202: Památník obětem světových válek

obr. č. C. 203: Socha Jana Ámose Komenského nad hlavní průjezdní cestou; v pozadí vila městského typu

obr. č. C. 204: Obydlí zvěrokleštiče – zrenovovaná lidová stavba jednoduché hmoty a střízlivého výrazu s kvalitními detaily členění oken; v pozici naproti kostelu

obr. č. C. 205: Zachovaná solitérní stavba sýpky s výrazně se uplatňující předsazenou pavlačí je architektonickou dominantou sídla

obr. č. C. 206: Sokolovna pod kostelem – pozoruhodný příklad kvalitní architektury 1. poloviny 20. století

obr. č. C. 207: Udržovaná budova spojené mateřské a základní školy (uliční průčelí) v sousedství kostela spoluformuje hodnotnou jádrovou část sídla

obr. č. C. 208: Obnovený nárožní objekt působí i díky barevnému sjednocení se sousedními domy pozitivně; přispívá k tomu i vhodně řešená zeleň

obr. č. C. 209: Organicky v zástavbě sídla začleněný objekt kamenné stodoly zcela přirozených proporcí a výrazu

obr. č. C. 210: Patrové řadovky s balkony a předzahrádkami tvoří poměrně kompaktní avšak cizorodý prvek v zástavbě sídla

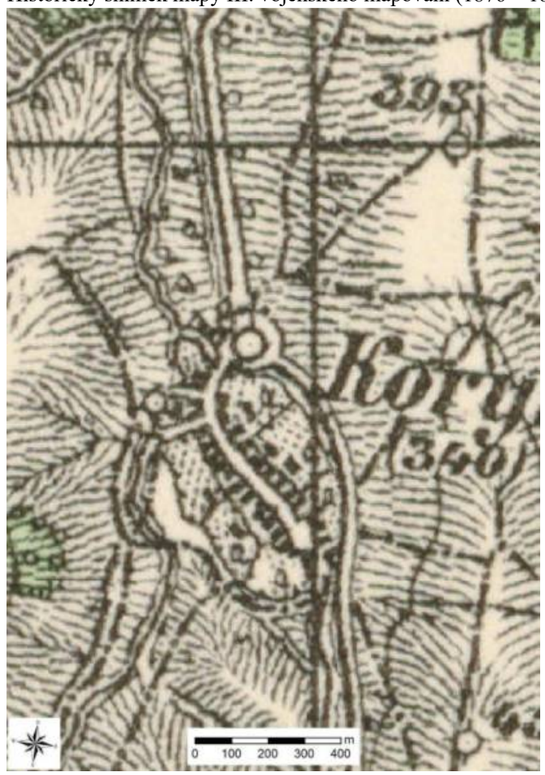

obr. č. C. 211: Vyloženě nezdařilá adaptace domu v řadové zástavbě

Sídlo	Korytná				obec	Korytná			
					k. ú.	Korytná			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.11	I.	II.	III.	obyvatel	532	939	1 042	960
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	93	214	265	385

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Václava, venkovský dům (č. p. 210)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované ve svažitém terénu na okrajových svazích Bílých Karpat (jejich přechodu do Vizovické vrchoviny) – v údolí Korytnice, resp. na jejím pravém břehu. Viditelnost sídla nastává v (horní části) údolí toku, nejlépe z výše položených odlesněných poloh (silnice do Strání).

Základní historické souvislosti:

Ves se připomíná k r. 1331 v souvislosti s prodejem dvora Volenov, pravděpodobný původ spadá již do období po r. 1270. Součástí uherskobrodského panství byla Korytná až do r. 1848. Obec trpěla četnými průchody nepřátelských vojsk z Uherska mezi lety 1605-1705 a 1805-1866, pastevectví navíc obtížně uživilo místní populaci, proto muži na sezónní práce vyjížděli za prací. Po r. 1900 někteří pracovali v továrnách v Uherském brodě, sklárně Květná nebo místním lomu (uzavřen r. 1930).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Větší část zástavby tvoří řadově podélně orientované uspořádané domy s často velkými předzahrádkami, které jsou v naprosté většině rekonstruovány – výrazově bez vazby na původní podobu usedlostí (městský charakter). Ulicový typ zástavby je zřetelný především v severní (mladší) a jihozápadní (starší) části sídla. Zástavba v jihovýchodní části, resp. v bočních ulicích má již rozvolněný charakter.

Centrální prostor v okolí raně barokního kostela sv. Václava (střední část sídla) má parkovou úpravu. Uplatňují se zde větší hmoty obecního úřadu a především bazénu spojeného s prodejnou potravin, který dominuje zástavbě ze vzdálených pohledů. Níže u toku v jihozápadní části stojí výrobní areál, díky bohaté obvodové zeleni bez většího vizuálního dopadu. Většího hmota účelového objektu (Kinoexport, s.r.o.) uzavírá zástavbu na severním okraji, rovněž bez výraznějšího rušivého účinku.

Sídlo disponuje bohatou vnitřní i přechodovou zelení. Obraz vnitřní část sídla spoluformuje vedle zahrad hojná okrasná i ovocná zeleň (švestky). Zahrady na okrajích utváří organický přechod sídla do volné krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat jihovýchodní a jižní část sídla (nad kostelem)
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Zachovat krajinotvornou zeleň na přechodu sídla do volné krajiny (včetně zbytků záhumenicové plužiny)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 212: Pohled na Korytnou z rozhledny Obecnice na hřbetu Komeňské vrchoviny (od jihu)

obr. č. C. 213: Dominanta kostela sv. Václava ve střední části sídla

obr. č. C. 214: Památník obětem I. světové války pod lipami před kostelem

obr. č. C. 215: Díky kvalitně vyhlížející fasádě a užití vhodné střízlivé barevnosti je potlačen poněkud rozpačitý výraz monumentálního štítu budovy obecního úřadu s poštou

obr. č. C. 216: Ojedinělý přízemní jednoduchý domek v řadové zástavbě; prvek charakteristické strukturu typické pro Dolňácko;

obr. č. C. 217 a obr. č. C. 218: Převažující charakter zástavby v sídle – nesourodá rekonstruovaná řadová zástavba s předzahrádkami

Sídlo	**Krhov**				obec	Bojkovice			
					k. ú.	Krhov u Bojkovic			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.7	I.	II.	III.	obyvatel	495	535	521	269
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	83	94	127	120

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička P. Marie (okraj obce při silnici)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v údolí Valovského potoka v poměrně členitém a otevřeném terénu. Pohledově působí zejména jižním a severovýchodním směrem. V severojižním směru je protnuto komunikací Bojkovice – Bzová, na západním okraji se Valovský potok vlévá do Bzovského potoka.

Základní historické souvislosti:

Ves Krhov se poprvé připomíná roku 1409 jako součást zdejšího světlovského panství. Dodnes zůstal zachován ráz podhorské zemědělské obce s pastevectvím. V letech 1904 - 1939 v obci působil vzdělávací spolek Kolár. Občanská vybavenost je dnes umístěna v Bojkovicích, od roku 2007 se v obci postupně rozšiřuje chov a výcvik sportovních koní. Krhov je místní částí Bojkovic od roku 1980.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V západovýchodním směru protáhlé sídlo v údolí Valovského potoka s poměrně zachovanou urbanistickou strukturou – hustá zástavba přízemních rodinných domů obdélníkových půdorysů a sedlových střech v nepravidelné uliční síti. Objekty jsou vyššího stáří, velmi četné jsou přestavby a dostavby, v poslední době fasády výraznější barev. Sídlo nemá dominant. Náves je vyasfaltovaná, se solitérním jírovcem a křížkem, obklopena pestrobarevnými fasádami. Větší objekty se nacházejí na západním okraji sídla – bytový dům (zřejmě bývalá škola) a hasičárna. V okolí sídla se nachází méně početná rozptýlená zástavba. V jižní části, podél Bzovského potoka, je novodobější zástavba a zejména zemědělský areál ZD Bzová – Krhov, pila a fotovoltaická elektrárna.

Pohledově se sídlo sice uplatňuje do více směrů, ale s menším dosahem – více zejména jižním směrem. Vzhledem k četné zeleni a výškové vyrovnanosti zástavby působí celkově vyváženě.

V sídle se vyskytuje hojná a vzrostlá zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru. Důležitým prvkem je i zeleň podél vodotečí, po obvodu sídla (zahrady a záhumenky) a liniová zeleň ve volné krajině nebo podél silnice do Bzové.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), preferovat jižní část sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť, nezahušťovat rozptýlenou zástavbu v okolí sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, záhumenky)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Valovského a Bzovského potoka
- Doplnit liniovou zeleň podél silnice do Bzové, a to v úseku jižní okraj sídla – areál ZD Bzová – Krhov
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy

obr. č. C. 219: Zástavba na Krhov při jižním okraji sídla

obr. č. C. 220: Soubor staveb podobného měřítka a proporcí v centru sídla má pozitivní výraz

obr. č. C. 221: Hasičárna, jeden z mála hmotově výraznějších objektů v sídle

obr. č. C. 222: Celkem zdařile provedenou rekonstrukci objektu na bytový dům znehodnocuje 7 vikýřů nevhodných parametrů (resp. včetně obdobně kuriózně řešeného vstupu na balkón)

obr. č. C. 223: Výrazný patrový rodinný dům se stanovou střechou a pavlačovými vstupy reprezentuje mladší zástavbu v sídle

obr. č. C. 224: Areál ZD Bzová - Krhov

obr. č. C. 225: Areál pily na jižním okraji sídla

Sídlo	Křekov				obec	Křekov			
					k. ú.	Křekov			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.12	I.	II.	III.	obyvatel	260	289	279	166
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	47	53	60	62

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v široké kotlině je obklopeno mírně zvlněným terénem. Do CHKO zasahuje pouze část jižně od komunikace č. II/494 Vlachovice – Valašské Klobouky. Sídlo se pohledově uplatňuje do všech světových stran a je protnuto Křekovským potokem, terén tak pozvolna klesá po jeho proudu – od jihovýchodu k západu.

Základní historické souvislosti:

První zmínka o vsi pochází z roku 1370, kdy byl Křekov součástí vlachovického statku. V průběhu 17. století se stává součástí brumovského panství s robotní povinností ve vrchnostenských lesích, kde setrvává až do roku 1894. V obci převažovala zemědělská výroba nad pastevectvím. Samostatnost získal Křekov v roce 2002, v letech 1976 - 2001 byl součástí města Valašské Klobouky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kompaktní sídlo s poměrně hustou zástavbou rodinných domů celkově různorodého charakteru a stáří. Výškově je zástavba poměrně vyrovnaná, četné jsou přestavby a dostavby. Centrálním bodem je menší oválná travnatá náves se zelení, křížkem, zvoničkou a dětským hřištěm. Okolo ní se nachází nejstarší zástavba, nejmladší je při severním okraji sídla, které nemá dominant. Jižně od silnice č. II/494 se ve vyvýšené poloze nachází výrobní areál TDV - Technická výroba, a.s.; areál je od svého bezprostředního okolí odcloněn zelení. Dále na východ od výrobního areálu se při silnici nachází obytná zástavba z 2. pol. 20. století, ale i novostavby.

Sídlo se vzhledem ke své poloze v otevřené krajině pohledově uplatňuje do všech světových stran, díky zeleni a absenci výrazných staveb působí kompaktně a nerušivě.

V sídle se vyskytuje hojná zeleň, zejm. v zahradách, ve veřejném prostoru je jí méně. Vzrostlá zeleň v zahradách a sadech lemuje obvod sídla, důležitým prvkem jsou porosty podél Křekovského potoka a podél komunikace č. II/494.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Křekovského potoka a podél průjezdní cesty
- Posílit vegetační pás v okolí výrobního areálu

obr. č. C. 226: Pohled na Křekov (blíže) od cesty z Vlachovic do Vlachovy Lhoty (v pozadí Lipina)

obr. č. C. 227: Pohled na centrální část Křekova z jeho východního kraje (v pozadí Vlachovice)

obr. č. C. 228: Soubor drobnější stavby hasičské zbrojnice a knihovny se sousední kapličkou a plastikou božích muk signalizuje přiměřenými výrazovými prostředky centrum sídla

obr. č. C. 229: Průčelí dvou sousedních staveb, kde v obou případech je patrné, jak nevhodná výměna oken dokáže zhoršit celkový výraz; zejména starší dům vpravo v popředí ztratil původní vyváženost, nedělená okna zde působí cize

obr. č. C. 230: Novostavba na okraji sídla adekvátního měřítka a tvaru

obr. č. C. 231: Areál TDV - Technická výroba, a.s. v jižní části sídla

obr. č. C. 232: Hojná zeleň podél průjezdní komunikace

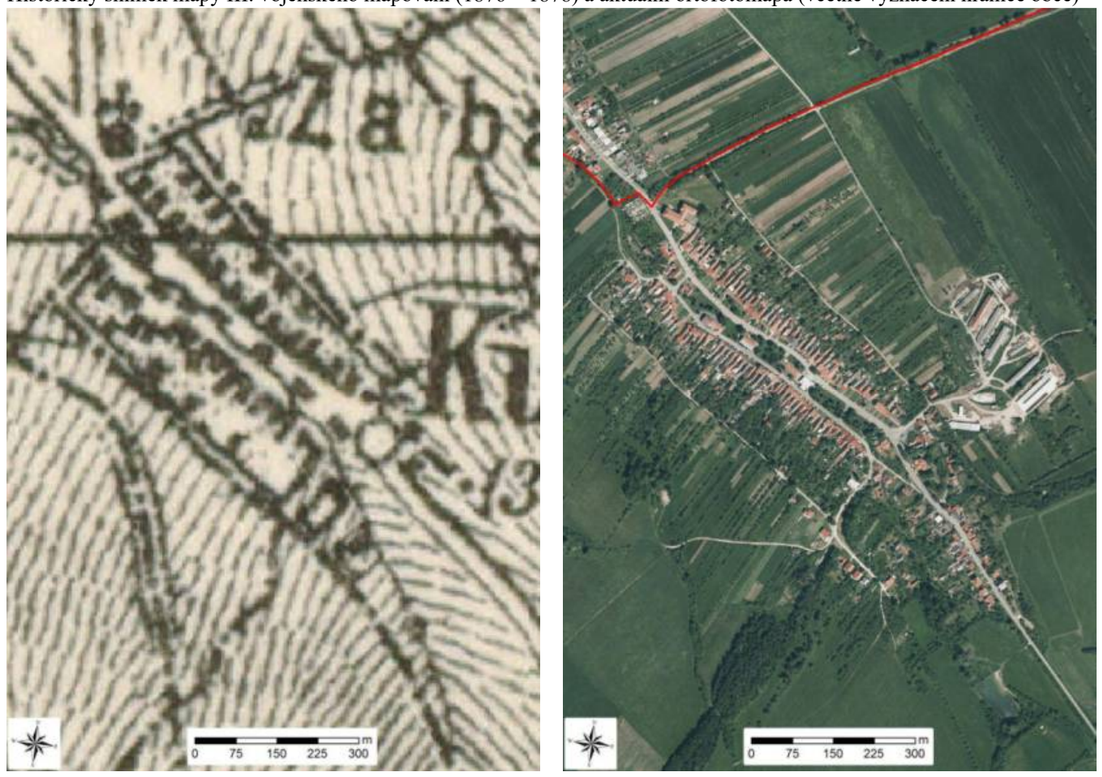

obr. č. C. 233: Pohled na starou zástavbu z jihu, od hlavní průjezdní cesty (silnice č. II/494)

Sídlo	Kuželov				obec	Kuželov			
					k. ú.	Kuželov			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.9	I.	II.	III.	obyvatel	586	582	560	398
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	141	153	148	146

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Nejsvětější Trojice, větrný mlýn (národní kulturní památka)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Kompaktní sídlo nacházející se v závěru široké kotliny Kuželovského potoka. Vizuální uplatnění sídla nastává v širokém údolí Kuželovského potoka a jeho levostranného přítoku Malanského potoka, typicky z výše položených odlesněných partií.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o obci (dříve též Kůželová, Kůželov) pochází z roku 1406. Obec patřila nejprve pod panství veselské později ostrožské. Postupně se rozšířilo hrnčířství a zejména tkalcovství (výšivky). V r. 1842 byl postaven obecní větrný mlýn, který byl provozován až do r. 1946. V blízkosti procházela historická cesta do Uher, kudy probíhal přeshraniční obchod zejména s dobytkem a senem.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Větší část sídla má dochovanou urbanistickou strukturu návesní silnicovky. Poměrně široký návesní prostor je parkově upraven s listnatou i jehličnatou zelení. Po obvodu návsi stojí řadová zástavba podélně orientovaných převážně rekonstruovaných usedlostí s předzahrádkami. Renovovaná obytná zástavba je výrazově značně nejednotná. Obytná i komerční zástavba je situována také v návesním prostoru, vyniká zde objekt potravin atypické konstrukce s pultovou střechou z období socialismu. Mladší zástavbu v horní části sídla tvoří rodinné domy již bez řadového uspořádání.

V horní (jižní) části návsi stojí barokní kostel Nejsvětější Trojice. Jeho nejbližší okolí má charakter volné plochy s ovocnou zelení či extenzivního sadu (švestky), při jejímž okraji jsou usazeny dvě usedlosti se zachovalým venkovským výrazem. Na dolním konci dominuje hmota školní budovy s upraveným okolím, za níž zástavba plynule přechází do sousední Hrubé Vrbky.

Při jihovýchodním okraji sídla se nachází areál zemědělské velkovýroby, obklopený z větší části vzrostlou zelení, která eliminuje jeho vizuální uplatnění. V dílčích krajinných scenériích se uplatňuje solitérní zemědělský objekt ve svahu jižně od sídla.

Unikátním stavebním objektem je dochovaný větrný mlýn holandského typu z roku 1842, jenž stojí při silnici směrem ke státní hranici (jižně). Funkční (národní kulturní) technická památka včetně hospodářských budov slouží dnes jako muzeum.

Větší část – původní rozsah zástavby sídla má dochovánu historickou parcelaci – záhumenicovou plužinu. Přirozený přechod sídla do volné krajiny tvoří zeleň zahrad a sadů. Hojná zeleň se vyskytuje rovněž uvnitř zástavby, ve veřejném prostoru i v zahradách.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Nesnižovat pozici dominanty kostela Nejsvětější Trojice v rámci zástavby sídla; zachovat okolí kostela s hojnou ovocnou zelení
- Vyloučit jakékoliv zásahy snižující význam a projev jedinečné kulturně-historické dominanty větrného mlýna v krajině (nová výstavba, nevhodné vegetační úpravy v jeho okolí)
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat kompaktní plošný rozsah sídla
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat hodnotnou zeleň ve veřejném prostoru (náves, okolí kostela)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Udržet vegetační pás v okolí areálu zemědělské velkovýroby; posílit vegetační složku při jeho severní hranici

obr. č. C. 234: Kuželov v pohledu od jihovýchodu – ze svahů vrchu Bojiště; v pozadí Hrubá Vrbka (v pravé části snímku) a Malá Vrbka (výše v terénu ve střední části snímku); v popředí solitérní zemědělský objekt výše nad sídlem

obr. č. C. 235 a obr. č. C. 236: Dominanta kostela Nejsvětější Trojice v horní části návsi

obr. č. C. 237: Památník obětem I. světové války s upravenou zelení v okolí

obr. č. C. 238: Nedávno zrenovovaný komerční objekt (penzion s restaurací) zaujme až příliš výraznou barevností a uplatněním vikýřů - tzv. volských ok

obr. č. C. 239: Drobná řadová stavba v kontaktu s patrovou přestavbou se vyznačuje kvalitním řešením fasády – tvar a členění oken, plastické šambrány, barevné pojednání

obr. č. C. 240: Prostor v okolí kostela s hojnou ovocnou zelení a ojedinělým začleněním původní zástavby

obr. č. C. 241: Řadová rekonstruovaná zástavba s nevyrovnanou výškovou hladinou

obr. č. C. 242: Charakter návesního prostoru v okolí komerčně využitého objektu (hostinec) s celistvým projevem dotváří hodnotná vzrostlá zeleň

obr. č. C. 243: Typový objekt prodejny potravin z období socialismu dosahuje v pozici uvnitř návesního prostoru nepatřičného významu

obr. č. C. 244: Dominanta školní budovy s udržovaným veřejným prostorem v okolí v severní části sídla (přechodu do sousední Hrubé Vrbky); zajímavou reminiscencí je typický prvek novodobé architektury veřejných staveb 1. pol. 20. století – obloukové řešení zádveří

Sídlo	Lipina				obec	Valašské Klobouky			
					k. ú.	Lipina			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.12	I.	II.	III.	obyvatel	267	297	286	224
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	73	61	72	94

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička P. Marie

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v severozápadním svahu Lipinského vrchu, tímto směrem se uklání celé širší mírně zvlněné okolí. Sídlo úhlopříčně protíná bezejmenný levostranný přítok Smolinky, dále jej protíná komunikace č. II/494 Vlachovice – Valašské Klobouky, která je zároveň hranicí CHKO. Pohledově se uplatňuje do všech světových stran a na značné vzdálenosti.

Základní historické souvislosti:

První zmínka o Lipině se datuje z roku 1407, kdy vrcholila první kolonizační vlna na jižním Valašsku. Název obce pravděpodobně pochází od lipového porostu, který tu dříve rostl. Převážně zemědělská obec je od roku 1976 místní částí Valašských Klobouků. Působí zde veřejná stáj Lipina a hipoklub.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původně kompaktní sídlo soustředěné okolo trojúhelníkové návsi, ze kterého v několika směrech vybíhá mladší zástavba. Nejstarší zástavba je tedy soustředěna okolo návsi, jedná se o přízemní rodinné domy obdélníkových půdorysů, sedlových střech a hřebenové i štítové orientace. Usedlosti se příliš nedochovaly, zbylo však několik hospodářských stavení, velké množství objektů je dotčeno četnými přestavbami a dostavbami. Zástavba z 2. pol. 20. stol. na západním okraji sídla, ale i v jeho výběžcích na severovýchod podél hlavní silnice či na jihovýchod, je tvořena oproti původní zástavbě objekty větších hmot, často patrovými, četnější jsou obdélníkové půdorysy. Celkově je však výšková hladina zástavby vyrovnaná, bez dominant. Zemědělský areál západně od sídla, tvořený zděnými objekty, je sice ze severu, tj. od hlavní silnice, bez zeleně, avšak výrazně rušivě nepůsobí. Mezi další výraznější objekty patří hospoda a bývalá škola.

Pohledově působí sídlo do všech světových stran, a to i se značným dosahem, díky zeleni a absenci výrazných staveb působí kompaktně a nerušivě.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, v zahradách a ve velkém množství i ve veřejném prostoru (zejm. na návsi, často velmi vzrostlá, včetně památných stromů). Po obvodu sídla z něho radiálně vybíhají četné sádky, důležitým prvkem je i zeleň podél vodotečí severně, resp. severozápadně od sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením, neprotahovat výběžky novodobé zástavby
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Zachovat hodnotnou a četnou zeleň ve veřejném prostoru
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Realizovat krycí výsadby podél severního okraje zemědělského areálu západně od sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél vodotečí severně, resp. severozápadně od sídla

obr. č. C. 245: Pohled na Lipinu ze severovýchodu

obr. č. C. 246: Lipina v pohledu od cesty z Vlachovic do Vlachovy Lhoty – v pozadí (v popředí část zástavby Křekova)

obr. č. C. 247: Veřejný prostor se zvoničkou a hojnou zelení

obr. č. C. 248: Památník k osvobození a padlým hrdinům I. a II. světové války

obr. č. C. 249: Drobná stavba dřevěnice s výrazným, barevně kontrastním zdobením špaletových oken

obr. č. C. 250: Domek jednoduchého tvaru bez jakéhokoliv zdobení. Velice příznivě působí podélně přisazená stodola větších rozměrů se shodou orientací hřebene

obr. č. C. 251: O samotě stojící dům s členěnou střechou (sedlovou nasazenou na valbovou, ukončenou polovalbou); plechový kryt střechy a světlá barva fasády způsobují poněkud nevýrazné vyznění, stavbu lze ale hodnotit pozitivně

obr. č. C. 252: Renovovaná protáhlá usedlost se sedlovou střechou a třemi vikýři u hlavní silnice využitá dnes jako pohostinství, jeden z výraznějších objektů v díle

Sídlo	**Lipová**				obec	Lipová			
					k. ú.	Lipová u Slavičína			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.6	I.	II.	III.	obyvatel	386	430	415	339
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	73	85	95	112

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička P. Marie (u rybníka), kříž, venkovská usedlost čp. 22 (jen špýchar) a venkovská usedlost čp. 79

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo v celkem sevřeném údolí Lipovského potoka se nachází v poměrně členitém a v širším okolí lesnatém terénu. Pohledově působí jižním směrem, částečně i severovýchodním, v obou případech pouze s malým dosahem. V severojižním směru je protnuto komunikací Loučka – Slavičín.

Základní historické souvislosti:

Lipová (též Lípová) se jako biskupské léno připomíná k roku 1362. Během středověku se vystřídala řada lenních pánů, postupně zde vznikly dva významné hospodářské dvory – Holíkov (zbořen 1837) a Hluboká (upraven pro potřeby zbrojovky). Počátkem 20. století zde byl založen chov plemenného dobytka, který pokračoval i pod hlavičkou JZD Vlára. V letech 1980 - 1991 byla Lipová součástí Slavičína, od roku 1992 je opět samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Velmi protáhlé sídlo v údolí Lipovského potoka, který směřuje na jih do Říky. Struktura sídla je stejně jako jeho zástavba diferencovaná, často s velmi úzkými ulicemi. Nejstarší je zástavba v jeho severní části, reprezentují ji přízemní rodinné domy obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami, orientace objektů je nepravidelná, četná jsou hospodářská stavení v zadní části zahrad orientovaná kolmo na hlavní objekt. Ve větším množství se vyskytují předzahrádky, nově je postavena zvonička. I v této části se však nachází řada objektů vybočujících z uvedené charakteristiky. Soubor hmotově výraznějších objektů tvoří škola přestavěná na bytový dům, hospoda a obecní úřad po zdařilé rekonstrukci. Památkově chráněné objekty (čp. 79) jsou v dezolátním stavu nebo se mu blíží (špýchar u čp. 22). Kaple sv. Václava je na jižním okraji této staré části, ač ve vyvýšené poloze, je dominantou pouze lokální. Sakrálních staveb je v sídle větší počet. Výběžek na jih od kaple je tvořen novodobou zástavbou z druhé pol. 20. st. doplněnou novostavbami rozličných tvarů a barev, celkově působí silně nesourodě a v případě novostaveb bezohledně vůči základním architektonickým pravidlům venkovské zástavby. Z druhé pol. 20. st. je i zemědělský areál na západním okraji sídla, i přes jeho novou, výrazně barevnou fasádu se pohledově více neuplatňuje.

Sídlo se pohledově uplatňuje jižním a i severovýchodním směrem, dosah je pouze lokální, dominanty nejsou. Od severovýchodu se uplatňuje nová zástavba a i zemědělský areál.

V sídle se vyskytuje hojná a vzrostlá zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru. Důležitým prvkem je i zeleň podél Lipovského potoka a po obvodu sídla (zahrady a sady). Zeleň citelně chybí u novostaveb.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), nerozšiřovat sídlo dále na jih
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Lipovského potoka
- Udržet a posílit vegetační pás po celém obvodu zemědělského areálu na západním okraji sídla
- Realizovat plochy zeleně u novostaveb v jižní části sídla
- Nesnižovat postavení kaple sv. Václava v zástavbě sídla

obr. č. C. 253: Pohled na Lipovou ze severovýchodu, zachycena je novodobá zástavba v jižní části sídla doplňovaná novostavbami ve svahu ukloněném k východu, v pravé části snímku kaple sv. Václava

obr. č. C. 254: Kostel sv. Václava

obr. č. C. 255: Vhodně rekonstruovaný objekt veřejné knihovny. Přestože došlo k výměně oken, na fasádě zůstalo patrné původní členění, takže výraz průčelí zůstal zachován

obr. č. C. 256: Skupina veřejných staveb; v popředí je zajímavá dvojice domů nestejné šířky se shodnou orientací hřebene střechy; výrazný je dřevěný štít a pod ním fasáda se štukovými ornamenty; reprezentativní vyjádření soudobého výrazu získala budova obecního úřadu díky uplatnění vhodných prostředků

obr. č. C. 257: Objekty různě velkých hmot a výrazu; tím, že každá stavba je architektonicky hodnotná či zajímavá, je i celkové působení skupiny poměrně příznivé

obr. č. C. 258: Předzahrádky s hojnou okrasnou zelení

obr. č. C. 259: Jednoduchý půdorysně podélný domek se sedlovou střechou a obvyklým zvýrazněním pouze štítové fasády - dřevěným štítem a štukovým parapetním zdobením;

obr. č. C. 260: Měřítko a proporce stavby s polokřížovou střechou (s průnikem dvou sedlových o nestejné výšce hřebene) je vyvážené a jako celek vyznívá pozitivně; nevhodným prvkem je přístavba vstupního zádveří

obr. č. C. 261: Zemědělský areál na západním okraji sídla, administrativní budova s novou, výrazně oranžovou fasádou

obr. č. C. 262: Novostavby pod kaplí

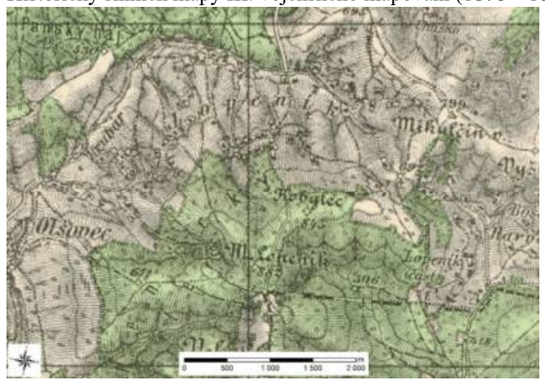
obr. č. C. 263: Novodobá zástavba typického projevu podpořeného kontrastním nátěrem fasád

Sídlo	Lopeník			obec	Lopeník			
				k. ú.	Lopeník			
OKR	D	Moravské Kopanice		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.6	I.	II. III.	obyvatel	799	999	744	193
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	130	187	198	193

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice, krucifix, venkovská usedlost (č. p. 141)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozptýlená zástavba je situována ve svažitém údolním terénu pod masivem Velkého Lopeníku, resp. v nejvyšší (pramenné) části údolí Hrubáru. Vizuální uplatnění zástavby nepřesahuje údolní sníženinu Hrubáru. Část zástavby se nachází na východních svazích pod Lopenickým sedlem. Tato část se vizuálně uplatňuje v horním úseku sousedního údolí Predpolomského potoka.

Základní historické souvislosti:

První sídla v okolí dnešního Lopeníku vznikla pravděpodobně koncem 13. století, kde působili zejména strážci moravsko-uherské hranice. Sídla byla během vpádů cizích vojsk často ničena a znovu obnovována, teprve po definitivním připojení území k Moravě (1784) se sídelní struktura stabilizovala (k r. 1792 je připomínána již obec Lopeník). Po r. 1960 nastal významný odliv mladšího obyvatelstva, v dnešní éře nabývá na významu stále více turismus. V obci je řada objektů využívána k individuální rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo s dochovaným typem roztroušené zástavby ve svažitém terénu rozdělena na severozápadních svazích masivu Velkého Lopeníka. Kopaničářské sídlo tvoří jednotlivé usedlosti (místy skupiny) často s vazbou na lesní i mimolesní zeleň. V zástavbě se zachovalo několik usedlostí v polouzavřené či uzavřené formě hospodářského dvora (nejlépe v části Bošáčky).

Značná část zástavby byla renovována. V dolní části sídla při příjezdové komunikaci je zástavba více soustředěna. Původní usedlosti jsou zde doplněny poválečnými domy, jež nerespektují místní zvyklosti.

Zásadní aspekt představuje soulad zástavby s okolní horskou krajinou. Harmonické působení sídla nezastupitelně dotváří tvarově i druhově diferencovaná lesní i mimolesní zeleň (početné menší enklávy sadů) a plochy travin.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat typickou urbanistickou strukturu kopaničářské vsi – roztroušené usedlosti s vazbou na zeleň
- Málo početnou novou obytnou výstavbu lze připustit při zachování specifické urbanistické struktury; respektovat historickou stavební parcelaci
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová či valbová střecha, obdélný půdorys, usazení v terénu, podlažnost, tradiční typ oplocení; vyloučit výstavbu bytových domů a rozlehlých zpevněných ploch (parkovišť)
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných staveb
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C. 264: Pohled na Lopeník od Trojáku (ze severu); v levé části masív Velkého Lopeníku

obr. č. C. 265: Dochovaný dům lidového stavitelství – kopaničářská usedlost s doškovou střešní krytinou

obr. č. C. 266: Sousední hodnotná okapově orientovaná usedlost s modrou podrovnávkou zapojená ve vzrostlé zeleni

obr. č. C. 267: Dvojice hospodářského a obytného objektu; zachováno je původní uspořádání hmot; zanedbaná hospodářská část přesto působí o něco příznivěji než obnovená obytná (tvar oken, barevnost střechy)

obr. č. C. 268: Příklad rozptýlená struktury zástavby kopaničářské vsi

obr. č. C. 269 a **obr. č. C. 270**: Charakteristickým rysem starší rozptýlené zástavby je přirozená pozice v terénu a bezprostřední vazba na hojnou zeleň

obr. č. C. 271: Mladší či renovovaná zástavba při průjezdní cestě si udržuje vzájemný odstup

obr. č. C. 272: Robustní solitérní stavba s polovalbovou střechou; příznivě působí původní rozvržení a členění oken; dostavba k podélné straně z pozdějšího období by mohla vhodným barevným řešením fasády lépe sjednotit celkový výraz

obr. č. C. 273: Soustředná rekreační zástavba poněkud fádního vzhledu v blízkosti rekreačního střediska Lopeník

obr. č. C. 274: Novostavba rodinného domu abstrahující v řadě znaků od zvyklostí místní zástavby

obr. č. C. 275: Pohled na Lopeník ze svahů Malého Lopeníku (od jihovýchodu); níže v údolí pod lesnatými svahy soustředěná zástavba podél průjezdní komunikace

Sídlo	Loučka				obec	Loučka			
					k. ú.	Loučka I			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.1	I.	II.	III.	obyvatel	440	431	426	475
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	77	81	86	129

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké sídlo v mírně zvlněném terénu vizovických vrchů, který klesá k jihozápadu. Sídlo leží na křižovatce silnic Vizovice – Slavičín a Luhačovice – Valašské Klobouky. Pohledově se uplatňuje zejména do jižních a východních směrů, a to ve značném dosahu. Do CHKO zasahuje pouze výběžek zástavby na jih.

Základní historické souvislosti:

Písemná zmínka o obci Lutsch je uvedena v zakládací listině vizovického kláštera z roku 1261. V 16. století se území poddanské obce stává součástí broumovského panství, v 18. století patřila Loučka krátce i pod haluzický dvůr. V obci byla rozšířena zemědělská výroba, chov dobytka, zpracování ovoce aj. V roce 1981 byla Loučka administrativně připojena k sousednímu Újezdu, od roku 1990 je opět samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původně kompaktní řadová valašská ves se v 2. pol. 20. st. značně rozrostla jižním a východním směrem. Původní zástavba severně a západně od návsi je ve větší míře tvořena usedlostmi v podobě tzv. společných dvorů (hospodářské zázemí bylo na společném dvoře obklopeném obytnými domy). Řada těchto usedlostí je dochovaná, včetně hospodářských částí – stodol. Hlavní objekty mají obdélníkový půdorys, sedlovou střechu a štítovou orientaci, podkroví je často zvýšené, nebo jsou objekty rovnou patrové. Náves s obecním domem, prodejnou potravin a novou zvoničkou prošla méně citlivou rekonstrukcí, střetává se tu staré s novým. Novodobá zástavba jižně od návsi, v CHKO, je tvořena rodinnými domy větších hmot, často obdélníkových půdorysů a se stanovými střechami, respektována je alespoň uliční čára. Ve východní části, mimo CHKO, je vedle obdobné novodobé zástavby zastoupena nová výstavba ve formě katalogových domů s pestrobarevnými fasádami a absencí zeleně. Dále na východ se nachází dům pro seniory tvořený komplexem objektů ukrytých v zeleni a s vlastní zahradou.

Plošně rozsáhlý areál společnosti POLFIN Ploština s.r.o s výškovými stavbami je výraznou negativní dominantou působící do širokého okolí. Mezi další výraznější objekty v sídle patří budova mateřské školy (nová, barevně výraznější fasáda), při západním okraji sídla vzniká výrobní hala, bude se uplatňovat snad pouze lokálně.

Sídlo v exponované poloze se pohledově uplatňuje zejména do jižních a východních směrů, a to ve značném dosahu. Negativní dominantou je areál na východním okraji sídla, k negativnímu působení mohu dle volby barvy fasád a střech přispět i novostavby.

V sídle se vyskytuje hojná a vzrostlá zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru, četnější je však v severní části, v jižní chybí. Obdobné platí pro přechod sídla do krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), nerozšiřovat sídlo dále na jih
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Realizovat plochy zeleně v jižní a jihovýchodní části sídla
- Doplnit vegetační pás podél jižního okraje areálu POLFIN Ploština s.r.o.

obr. č. C. 276: Pohled z rozhledny Doubrava k jihu, níže v popředí Loučka s areál em POLFIN Ploština s.r.o. (mimo CHKO)

obr. č. C. 277: Pohled na Loučku z jihu, vpravo vystupuje areál POLFIN Ploština s.r.o.

obr. č. C. 278: Pozitivní příklad stavby obecního domu, kdy výrazná kvalitní architektura má své uplatnění v běžné zástavbě a pomůže vytvořit novou kvalitu veřejného prostranství

obr. č. C. 279: Nesourodá zástavba, jejichž vzájemné uspořádání nevyznívá špatně; přispívají k tomu některé sjednocující prvky - společná barva střech, podobné fasády, pojetí dřevěných štítů

obr. č. C. 280: Dvoupodlažní dům s dřevěným štítem a sedlovou střechou působí dominantně; pěkně působí příčně napojená dřevěná stodola

obr. č. C. 281: Rodinné domy podobného hmotového uspořádání s různě pojatými fasádami

obr. č. C. 282: Hospodářský objekt zemědělské farmy má výraznou střechu s příčně vsazenými valbami nad bočními křídly. Stavba působí vyváženě a vhodně zapadá do krajiny

obr. č. C. 283: Kuriózní výraz má solitérní stavba s mateřskou školou v přízemí; v daném prostředí působí trochu převýšeně a pastelové barvy jsou možná moc výrazné; hmotové uspořádání je ale zajímavé, vytváří příznivý dojem

obr. č. C. 284: Areál domova pro seniory

obr. č. C. 285: Skupina nových rodinných domů díky shodné barvě střech a fasád působí kompaktně

obr. č. C. 286: Novostavba na východním okraji sídla, výrazné fasády v exponované poloze nejsou ojedinělé

obr. č. C. 287: Areál POLFIN Ploština s.r.o.

obr. č. C. 288: Pohled na jižní část sídla – novodobá zástavba v CHKO, vpravo vystupuje objekt mateřské školy

Sídlo	Malá Vrbka				obec	Malá Vrbka			
					k. ú.	Malá Vrbka			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.9	I.	II.	III.	obyvatel	263	349	380	200
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	60	85	93	89

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Na poměry CHKO menší sídlo situované v mírném svahu při toku Malanského potoka. Sídlo se vizuálně uplatňuje v širokém údolí Kuželovského potoka a jeho levostranného přítoku Malanského potoka, typicky z výše položených odlesněných partií. Ze zástavby vystupuje především hmota skladového objektu v rámci areálu zemědělské výroby.

Základní historické souvislosti:

Malá Vrbka (původní název Zedraná Vrbka) je připomínána k r. 1401 a na rozdíl od sousední Hrubé Vrbky byla součástí nejprve veselského a posléze ostrožského zboží. Kromě zemědělské výroby a později vinohradnictví se v obci rozvinulo tkalcovství a výroba výšivek s tradicí až do současnosti (ruční tkalcovská dílna). Území obce uzavírá směrem ke Strážnici svébytný region Horňácka. V současné době zde funguje areál zemědělské velkovýroby.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kompaktní zástavbu menší ulicovky tvoří řadové uspořádané domy po obou březích menší vodoteče. Větší část rekonstruované zástavby má menší měřítko (přízemní objekty), v některých případech se zachovalými proporcemi a místy i zdobnými prvky na uličním průčelí. Ve střední části sídla v blízkosti obecního úřadu stojí vysoká kaple se zvonicí. Sídlo se později rozrostlo v jihovýchodní části o rodinné domy se zahradami.

Dominantním prvkem sídla je výrobní areál při západní straně, jež poškozuje obraz sídla z vnějších pohledů (dominantní skladový objekt světlého zbarvení).

Přechod sídla do volné krajiny zprostředkovává zeleň v zahradách. Na východní straně sídla zahrady přechází v záhumenky (dochované členění půdy). Ve veřejném prostoru uvnitř sídla je zeleň zastoupena méně (okrasné dřeviny na předzahrádkách).

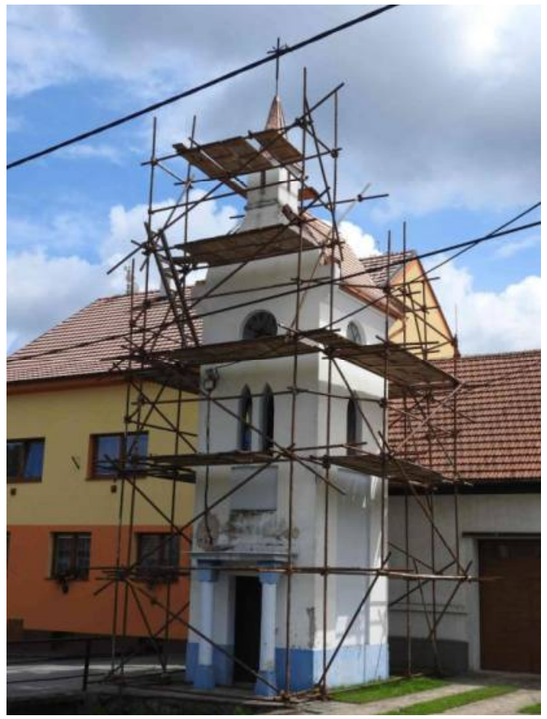
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat celistvou siluetu sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat krajinotvornou zeleň a dochované členění zemědělské půdy v okrajových částech sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 289: Malá Vrbka (v pozadí s výraznou hmotou účelového objektu) pod svahy Výzkumu v pohledu od východu (svahů Léšťhory)

obr. č. C. 290: Aktuálně renovovaná zvonice s tradičními zdobnými prvky používanými v oblasti

obr. č. C. 291: Pomník obětem obou světových válek před kulturním domem

obr. č. C. 294: Zajímavé řešení fasády řadového domku; zaujmou plastické šambrány kolem dveřních a okenních otvorů a především barevná vyváženost

obr. č. C. 295: Větší usedlost – bývalý dvorec v severní části sídla s viditelnými moderními úpravami, avšak se zachovalými proporcemi a kompaktním projevem; navazující patrová stavba rodinného domu stojí vůči usedlosti v ostrém protikladu

obr. č. C. 292: Řadový objekt penzionu zachovává původní hmotu se sedlovým zastřešením; vestavěné vikýře zde nejsou původním prvkem

obr. č. C. 293: Příklad jednoduché lidové stavby s valbovou střechou a střízlivým výrazem, včetně základní barevnosti

Sídlo	Mlýnky			obec	Radějov, Sudoměřice			
				k. ú.	Radějov u Strážnice, Sudoměřice			
OKR	F	Strážnické Dolňácko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.10	I.	II. III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo situované u soutoku Sudoměřického potoka a Mandátu při státní hranici Se Slovenskem. Zástavba je v celém rozsahu obklopena souvislou lesní zelení, která omezuje jeho vizuální uplatnění.

Základní historické souvislosti:

V menší osadě dříve žilo několik rodin, jež si zajišťovaly obživu především polním a lesním hospodařením. V současnosti má osada především rekreační funkci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Starší část zástavby je lokalizován bezprostředně u soutoku Sudoměřického potoka a Mandátu (mezi oběma toky). Objekty si většinou zachovaly původní proporce (protáhlé usedlosti se sedlovou střechou), některé jsou citlivě zrenovovány. V úzkém odlesněném území se při zástavbě vyskytuje zeleň včetně menších ploch sadů.

Níže po proudu se v hojnějším počtu vyskytuje rekreační zástavba – objekty individuální rekreace vystupující výše do svahu a kolonie rekreačních chatek v okolí většího objektu ubytovacího zařízení.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat dlouhodobě konsolidovanou obytnou zástavbu sídla
- Vyloučit výstavbu dalších rekreačních chat, popř. jiných ubytovacích objektů
- Zachovat zeleň ve vazbě na sídlo (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu

obr. č. C. 296: Zdobně upravená udržovaná kaplička při jižním okraji osady

obr. č. C. 297: Protáhlá obnovená usedlost s příznivým estetickým působením (kompaktnost hmoty, barevné sladění, členění oken, zdobné šambrány)

obr. č. C. 298: Renovované objekty zachovávají běžné proporční uspořádání

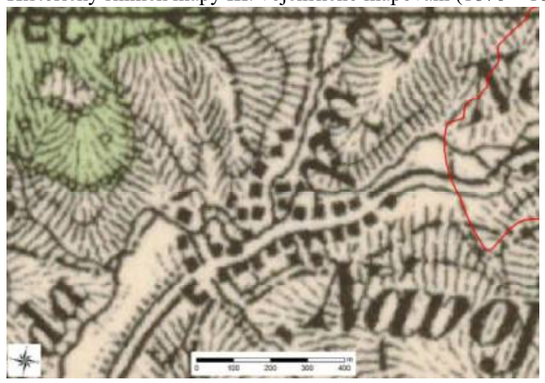

obr. č. C. 298: Reprezentant hojné rekreační zástavby sloužící k individuální rekreaci

Sídlo	Návojná				obec	Návojná			
					k. ú.	Návojná			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.17	I.	II.	III.	obyvatel	438	495	490	734
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	80	95	97	175

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost čp. 4, kříž (na návsi)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké a protáhlé sídlo v údolí Nedašovky, do které se na západním okraji sídla vlévá potok Návojník, okolní terén je velmi členitý. Pohledově se na menší vzdálenost uplatňuje západním, ale i severním a jižním směrem, na východě je spojeno s Nedašovem.

Základní historické souvislosti:

Písemně je existence vsi doložena k roku 1503, nicméně předpokládá se dřívější založení v souvislosti s výstavbou brumovského hradu (1255). Na základě dědictví se od roku 1662 ocitá mimo správu brumovského panství, po roce 1760 tu vzniká zámek za Beisselů z Gymnichu jako sídelní centrum tzv. návojenského panství s hospodářským dvorem a pilou. Po roce 1945 je zámek konfiskován a hospodářství upadá, v zámecké budově jsou dnes byty.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo v 2. pol. 20. st. v podstatě zdvojnásobilo svoji rozlohu a srostlo s Nedašovem na východě, který v uvedeném období prošel obdobně rozsáhlým rozvojem. Jádro sídla je soustředěno okolo menší oválné návsi s kaplí Nejsvětější Trojice z 2. pol. 19. st. a podél Nedašovky, původní zástavbu zastupují štítově orientované zděné chalupy obdélníkových půdorysů, ale i větší počet dochovaných roubenek, které jsou ale často v podélné ose doplněny zděnou přístavbou. Zachována jsou i mnohá hospodářská stavení, zejména stodoly. Přestavby a dostavby jsou četné v celém sídle. Na původní zástavbu navazuje různorodá novodobá zástavba, téměř v celém sídle se daří držet uliční čáru, častější jsou předzahrádky. Mezi výrazné objekty patří pestrobarevná budova mateřské školy, hmotově velmi výrazný dům sociální služeb a především na západním okraji sídla objekt bývalého empírového zámku šlechtického rodu Centner-Manner (dokončen roku 1851, k zámku patřil park, dnes fragmenty), který již nemá charakter kulturní památky a byl adaptován k bydlení. Zemědělský areál farmy Javorník CZ, s.r.o. západně od sídla je díky zeleni z jihu a východu (podél Nedašovky) dobře pohledově izolován.

Pohledově se sídlo uplatňuje zejm. západním, ale i severním a jižním směrem, dosah je však poměrně malý. Díky četné zeleni a vyrovnané výškové hladině působí sídlo vyváženě.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru (zejména podél Nedašovky). Obvod sídla je lemován četnými sady, které navazují na okolní lesní porosty.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby, zejm. roubenky)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Vyloučit zásahy do lesních porostů v okolí sídla
- Realizovat krycí výsadby podél severního okraje zemědělského areálu západně od sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Nedašovky a jejích přítoků

obr. č. C. 299: Proporčně velký objekt je z hlediska tektonického členění vhodně uspořádán - ve spodní úrovni je uplatněna bosáž, podkroví včetně řady netradičních vikýřů je obloženo dřevem

obr. č. C. 300: Kompozičně, hmotově i barevně pozoruhodná skupina staveb domova sociálních služeb vytváří v této části obce kvalitativně nový prostor

obr. č. C. 301: Objekt někdejšího zámku na půdorysu písmene U s velkým nádvořím slouží v současnosti jako polyfunkční dům

obr. č. C. 302: Mimořádně příznivě působí uskupení těchto dvou autentických dřevěnic s poměrně výraznými podlomenicemi

obr. č. C. 303: Původní zástavba – roubenka se zděnou přístavbou v podélné osel

obr. č. C. 304: Dvě jednoduché dřevěnice jsou dokladem původních valašských staveb; rušivě působí zadní vyšší část s nevhodnou přístavbou, schodištěm a obkladem podezdívky

obr. č. C. 305: Smíšená zástavba příměstského typu s patrnou obvyklou obnovou z nedávné doby (plastová okna, pastelová fasáda)

obr. č. C. 306: Pestrobarevná budova mateřské školky

obr. č. C. 307: Budova obecního úřadu s valbovou střechou

obr. č. C. 308: Prodejna potravin z období socialismu u Nedašovky zastřešená sedlovou střechou

obr. č. C. 309: Původní zástavba s dochovaným hospodářských stavením z nepálených cihel

obr. č. C. 310: Kontrast dvou hmotově podobných staveb; zatímco starší dům vlevo, přestože je stavebně v horším stavu, jeho výraz je v daném prostředí příznivější, než stylově sporný dům v pozadí vpravo

obr. č. C. 311: Objekty hasičárny s odkazem bývalého režimu na fasádě

obr. č. C. 312: Objekty v zemědělském areálu Farmy Javorník CZ, s.r.o.

Sídlo	Nedašov				obec	Nedašov			
					k. ú.	Nedašov			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.17	I.	II.	III.	obyvatel	683	898	956	1 388
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	119	141	178	377

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost čp. 91 a venkovská usedlost čp. 61 (přemístěna z Nedašovy Lhoty (pův. čp. 8))

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké a protáhlé sídlo ve tvaru písmene T v údolích Nedašovky a jejího pravostranného přítoku, tekoucího od jihovýchodu z hory Cikán. Okolní terén nejvýchodnější části Valašska (společně s Nedašovem a Nedašovou Lhotu je oblast označována jako Závrší) je velmi členitý. Pohledově se sídlo sice uplatňuje do všech směrů, ale pouze lokálně v rámci údolí. Na západě je spojeno s Návojnou, na východě s Nedašovou Lhotou.

Základní historické souvislosti:

Ves je poprvé připomínána k roku 1422 (též 1424) jako součást brumovského panství s robotnickou povinností pro své obyvatele. Z Nedašova a okolí pocházela řada portášů – strážců hranic a pořádku – soustředěných na brumovské posádce. V lokalitě Závrší jsou dodnes velmi rozšířeny lidové tradice dožínek nebo fašankových (masopustních) obchůzek.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo v 2. pol. 20. st. téměř zdvojnásobilo svoji rozlohu a srostlo s Návojnou na západě a Nedašovou Lhotou na západě, všechna tato sídla prošla uvedeným rozsáhlým rozvojem. Nejstarší zástavba se nachází v údolí pravostranného přítoku Nedašovky, tekoucího od jihovýchodu z hory Cikán. Ve střední části se nachází podélná náves obklopená hustou zástavbou usedlostí se štítovou orientací, obdélníkových půdorysů a se sedlovými střechami, na obytnou část kolmo navazují hospodářská stavení, za nimi následují zahrady přecházející v sady. V sídle se nachází i několik roubených stavení, jihovýchodním směrem od návsi je zástavba mladší a o něco rozvolněnější, téměř ji uzavírá areál Domu pokojného stáří, jehož objekty vycházejí z prvků tradiční architektury, avšak mají větší hmoty a jiné urbanistické uspořádání. Zástavba v severní části, podél Nedašovky, je novodobá a má až příměstský charakter. Hmotově dominantním objektem je škola z roku 1977 a sousedící obecní dům s řadou znaků socialistického stavitelství. V celém sídle jsou poměrně četné přestavby a dostavby, z poslední doby pak pestrobarevné fasády. Dalším pravostranným přítokem Nedašovky je Hrušovka, v jejímž údolí se nachází soubor bytových a patrových řadových rodinných domů zcela vybočující z vesnického prostředí. Dále v údolí jsou realizovány novostavby. Uvedené přítoky jsou odděleny hřbetem, jež je zastavěn několika zemědělskými areály, pohledově se uplatňují pouze lokálně, do sídla. Kostel Nanebevzetí Panny Marie se hřbitovem na ostrohu zmíněného hřbetu je lokální dominantou.

Pohledově se sídlo sice uplatňuje do všech směrů, ale pouze lokálně v rámci údolí. Kostel je dominantou lokální, další výrazné objekty (škola, obecní dům) se pohledově neuplatňují.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru (zejm. podél vodotečí). Po obvodu zahrady přecházejí v sady, ty navazují na několik menších lesních porostů v okolí.

Obvod sídla je lemován četnými sady, které přecházejí v okolní lesní porosty.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit, nerozšiřovat areály na hřebenu
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Vyloučit zásahy do lesních porostů v okolí sídla
- Nesnižovat postavení kostela Nanebevzetí Panny Marie v zástavbě sídla
- Realizovat krycí výsadby podél západního okraje zemědělského areálu na východním okraji sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Nedašovky a jejích přítoků

obr. č. C. 313: Nedašov v pohledu z Vysoké (od východu)

obr. č. C. 314: Pohled na ostroh s kostelem od budovy školy (od západu)

obr. č. C. 315: Podélná náves protnutá bezejmenným pravostranným přítokem Nedašovky

obr. č. C. 316: Urbanistická hodnota ústředního prostoru s dominantní budovou (původně školy?) s křížem v popředí je znehodnocena necitlivým odlišným výrazem stavby vlevo

obr. č. C. 317: Jedna z původních roubenek v sousedství mladšího patrového domu

obr. č. C. 318: Jednotný výraz několika domů přispívá k vytvoření zajímavé svébytné skupiny. Samotné domy mají vhodnou formu s výrazně se uplatňujícími okny a dřevěnými štíty

obr. č. C. 319: Různorodou zástavbu sjednocuje dodržení stavební čáry, podobné měřítko staveb a doba jejich vzniku

obr. č. C. 320: Pavilonová škola získala s novu fasádou současný vzhled a kvalitnější výraz

obr. č. C. 321: Horizontální stavba obecního domu s kontinuálními pásovými okny působí příznivě i díky autentickému výrazu a udržovanému dobrému stavu

obr. č. C. 322: Objekty areálu Domu pokojného stáří, částečně inspirované původní architekturou

obr. č. C. 323: Zástavba z 2. pol. 20. st. při severním okraji sídla, plošně větší předzahrádky

obr. č. C. 324: Pohled do údolí Hrušovky z východního okraje sídla

obr. č. C. 325: Zemědělský areál na samém východním okraji sídla, jeho západní hranici by bylo vhodné ozelenit

Sídlo	Nedašova Lhota				obec	Nedašova Lhota			
					k. ú.	Nedašova Lhota			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.17	I.	II.	III.	obyvatel	522	562	613	720
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	84	104	114	194

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice, venkovská usedlost (č. p. 192)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlá zástavba situovaná v údolí Nedašovky a jejího levostranného přítoku. Vizuální uplatnění sídla je omezeno blízkými svahy, níže položená část sídla se uplatňuje i z vyšších poloh okolních hřbetů.

Základní historické souvislosti:

Podobně jako u blízké Návojné, je první písemná zmínka datována v zemských deskách až k r. 1503, nicméně skutečné založení se předpokládá již počátkem 14. století, kdy vládci na brumovském panství potřebovali zajistit ochranu Paseckého sedla. Název je odvozen od sousedního Nedašova. V obci žili převážně pastýři z éry valašské kolonizace.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla, značně predisponovaná terénní morfologií, je situována ne zcela souvisle po obou stranách průjezdní cesty. Místy se zástavba rozšiřuje do kratších bočních ulic. Většinu domů tvoří rekonstruované usedlosti a mladší rodinná zástavba běžného měřítka.

V sídle je zachováno několik hodnotných objektů lidového stavitelství – roubené usedlosti či výrazná hospodářská zástavba (stodoly). Cenným artefaktem je roubená zvonička stojící nad zděnou kaplí z roku 1933 rovněž se zvonicí.

Sídlo postrádá tradiční architektonickou dominantu. Jádro sídla se nachází na křížení hlavních větví zástavby. Zde dominují budovy obecního úřadu a hasičů v blízkosti spojeného objektu občanské vybavenosti.

Začlenění sídla do okolní krajiny je v souladu se svým okolím, jež náleží mezi nejhodnotnější segmenty v CHKO. Okraj sídla formuje diferencovaná členitá zeleň zahrad, sadů (místy dochované záhumenky) rozšiřujících se dále do volné krajiny, navazující lesní porosty. Bohatá je rovněž vnitřní zeleň zahrnující rovněž okrasné druhy (zahrady a předzahrádky).

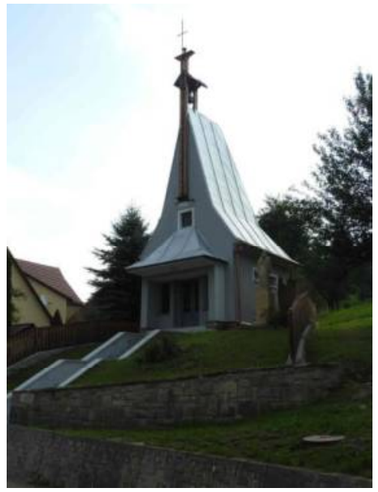
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat harmonický charakter sídla v údolní poloze s plynulým přechodem do volné krajiny
- Méně početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat severní níže položenou část sídla; zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných staveb lidového stavitelství

obr. č. C. 326: Pohled do údolí Nedašovského potoka; blíže část zástavby Nedašovy Lhoty, za ní Nedašova

obr. č. C. 327: Kaple se zvonicí ve svahu na hlavní průjezdní cestou

obr. č. C. 328: Památník obětem I. světové války

obr. č. C. 329: Novější objekt veřejné vybavenosti působí uspokojivým dojmem díky barevné a tvarové vyváženosti

obr. č. C. 330: Pozoruhodná stavba hasičské zbrojnice tvoří pozitivní dominantu centra obce

obr. č. C. 331 a obr. č. C. 332: Příklady roubených domů začleněných v zeleni a s plaňkovým oplocením (na snímku vlevo vyžadujícím opravu)

obr. č. C. 333: Zdařile obnovený dům se zachovanými původními charakteristickými prvky – šambránami kolem oken a výrazným obkladem štítu

obr. č. C. 334: Další rekonstrukce – roubené stavby s krytou pavlačí pojatá náročným způsobem

obr. č. C. 335: Proporčně vyvážená usedlost s velkým hospodářským zázemím a s vazbou na zeleň působí i při barevné výraznosti obytné části velmi přirozeně

obr. č. C. 336: Hospodářská zástavba při hlavní průjezdní cestě kombinující více stavebních materiálů

obr. č. C. 337: Novostavba rodinného domu v horní části sídla respektující základní zvyklosti venkovského stavitelství; příznivý dojem by zvýšilo použití dělených oken při zvýraznění ostění

obr. č. C. 338: Nesourodost v typologii sousedních staveb při hlavní průjezdní cestě

obr. č. C. 339: Dojem staveb jinak nevybočujícího vzhledu kazí dílčí výrazný prvek – nevhodná okna ve štítu výše stojícího domu

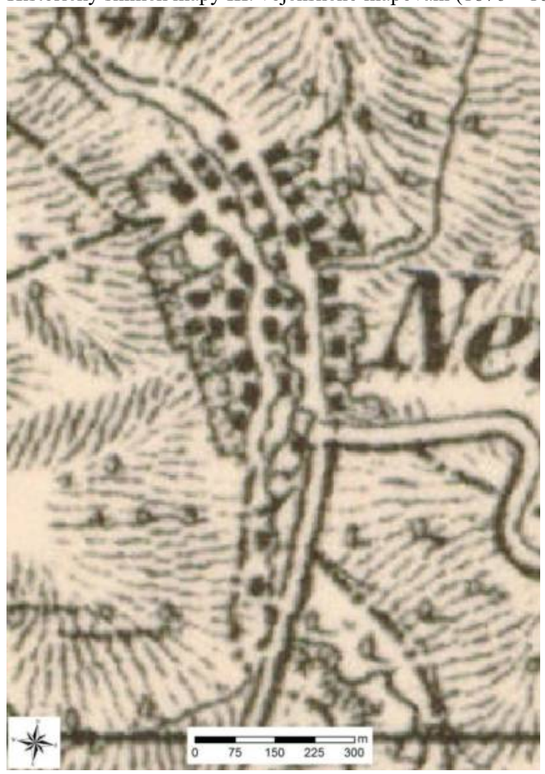

obr. č. C. 340: Svérázný objekt v horní části sídla, patrně rekonstrukce navozující atmosféru přímořského letoviska

Sídlo	Nevšová				obec	Slavičín			
					k. ú.	Nevšová			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.5	I.	II.	III.	obyvatel	555	596	515	487
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	94	114	130	156

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V severojižním směru protáhlé sídlo v údolí Říky (též označována jako Nevšůvka) a ve svazích jejích drobných pravostranných přítoků. Sídlo i okolní území na rozhraní Vizovických vrchů a Bílých Karpat je tedy velmi terénně členité. Pohledově se sídlo uplatňuje východním a zejména jižním směrem, dosah však není veliký – v širším okolí je ve všech směrem řada zalesněných vrchů.

Základní historické souvislosti:

Ves Nevšová, dříve též Nevševá, je prvně zmiňována k roku 1449, kdy moravští stavové vykoupili hrady Starý Světlov a Sehradice od šlechtického rodu Pankráců ze sv. Mikuláše. V průběhu 19. - pol. 20. století se většina mužské populace živila zvěroklestičstvím, než byla tato činnost převedena pod státní veterinární správu. Od 1. 1. 1980 je Nevšová místní částí Slavičína.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo v členitém terénu podél Říky vyplňuje její údolí a pokračuje do svahů na východě. Menší návsi dominuje kaple Panny Marie Svatohostýnské, pod kterou jsou v terénu zapuštěny samostatné hospodářské sklepy náležející okolním stavením. Původní usedlosti jsou zastoupeny minimálně, převažují novější velmi různorodé objekty dotčené řadou přestaveb a dostaveb, díky kterým nabývají nemalých hmot, uvedené je ještě v poslední době umocněno pestrobarevnými fasádami. Nejednotnost zástavby a potlačování venkovského charakteru jsou v případě Nevšové poměrně značné, což navíc podporují postavené bytové domy a novostavby – např. v exponovaném výběžku na východ na jižním okraji sídla.
Sídlo se poměrně znatelně rozrostlo na sever a na jih v 2. pol. 20. st. Pozitivem je bohatý a upravený veřejný prostor. Nejstarší budovou je škola, nyní adaptovaná na chráněné byty, ke starším a význačnějším objektům patří ještě hospoda. Zemědělský areál je díky vhodné údolní poloze a obklopení zelení dobře izolovaný.

Pohledově se sídlo uplatňuje východním a zejména jižním směrem, dosah však není veliký. Kaple Panny Marie Svatohostýnské je dominantou velmi lokální, potlačují ji bytové domy a zástavba v exponovaném východním svahu.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru. Důležitá je liniová zeleň podél vodotečí a sady po obvodu sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), vyhnout se exponovaným polohám (východní svah)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Nesnižovat dále postavení kaple Panny Marie Svatohostýnské a budovy bývalé školy v zástavbě sídla
- Doplnit krycí výsadby podél jižního okraje zemědělského areálu na jižním okraji sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél vodotečí

obr. č. C. 341: Nevšová v údolí Říky v pohledu z jihu, vpravo nová zástavba v exponovaném východním svahu, vpravo dole zemědělský areál

obr. č. C. 342: Kaple Panny Marie Svatohostýnské

obr. č. C. 343: Památník padlým hrdinům I. a II. světové války

obr. č. C. 344: Budova školy adaptovaná na chráněné byty

obr. č. C. 345: Jednoduchý domek s valbovou střechou přirozeně souzní s místním prostředím

obr. č. C. 346: Dvě nové stavby rodinných domů přijatelného výrazu; mezi nimi ale upoutává poněkud kuriózní domek - garáž s obloukovými vraty

obr. č. C. 347: Dům má univerzální soudobého výrazu nevybočujícího měřítka

obr. č. C. 348: Jedna z poněkud sporných staveb, která se snaží různými prostředky zviditelnit a zaujmout

obr. č. C. 349: Jako lokální dominanta drobného veřejného prostoru je tato stavba se zaobleným průčelím úměrná

obr. č. C. 350: Necitlivá dostavba původního stavení

obr. č. C. 351: Tento svérázný dům jakoby se snažil hmotou i barvou vyniknout nad nedalekou dominantu kaple

obr. č. C. 352: Pohled na Nevšovou z jihovýchodu, v popředí novodobá zástavba v exponovaném východním svahu

Sídlo	Nezdenice				obec	Nezdenice			
					k. ú.	Nezdenice			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.1	I.	II.	III.	obyvatel	494	698	650	764
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	78	121	157	221

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Petra a Pavla, kaple

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v údolí Olšavy pod soutokem s Kladenkou při hranici CHKO. Vizuální uplatnění zástavby je vázáno na dílčí úsek širokého údolí Olšavy – výše položené odlesněné svahy. Výše položená zástavba v jižní části se uplatňuje rovněž z dálkových pohledů. (svahy nad Kladenkou).

Základní historické souvislosti:

V zemských deskách je ves poprvé zmiňována k r. 1374 a v jejím okolí se v průběhu středověku nalézalo několik lenních statků s tvrzišti. Většina z nich postupně zaniká, nezdenická tvrz byla v 17. -18. století postupně upravena na zámecké sídlo jako centrum na Novém Světlovu částečně nezávislého hospodářského dvora (dnes domov seniorů). V obci vyvěrá sirovodíková kyselka, která dala nakrátko vzniknout i lázním (do r. 1887). Nad vývěrem byl v letech 1912-1965 v provozu andezitový lom. V obci dodnes probíhá výroba nezdenské pálenice.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo shlukového typu na pomezí Bílých Karpat a Vizovických vrchů je rozloženo na obou březích Olšavy. Na severních svazích zástavba stoupá k dominantě kostela sv. Petra a Pavla. Níže pod kostelem se nachází budova barokního zámku s parkovou úpravou. Za ním stojí výrazný objekt sociální služeb, jehož je zámek dnes součástí. Výše nad kostelem při silnici II/495 se vyskytuje rodinná zástavba s objektem občanské vybavenosti, místy jsou přítomny (u silnice) objekty původních proporcí (podélně orientované usedlosti). Severovýchodní část zástavby je mladšího data, tvoří ji převážně poválečné rodinné domy, dvojdomy, řadovky. Hojně (plošně) je zastoupena zeleň zahrad.

Jižní část sídla na levém břehu Olšavy se vyznačuje přítomností většího počtu objektů poukazujících na dřívější hospodářský charakter sídla. Při cestě od toku zde stojí ve svahu řadová zástavba podélně orientovaných usedlostí s předzahrádkami. U budovy obecního úřadu se zástavba větví do tří ramen. Ulice směřující k východu se rovněž vyznačuje ve značné části zachovalostí proporcí objektů – podélně orientovaných domů s předzahrádkami. Ve zbylé části již převažují rekonstrukce a novostavby (často spojené patrové objekty). V jihovýchodní části stojí třípodlažní bytovka.

Ve východní části sídla se nachází zemědělský provoz, jenž se i vzhledem k absenci krycí zeleně uplatňuje i v dálkových výhledech. Bez výraznějšího projevu je účelová zástavba při levém břehu Olšavy.

Přechod sídla do volné krajiny formují zahrady, v jižní části také sady. Velmi výrazným vegetačním prvkem je souvislý doprovod podél toku Olšavy.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nesnižovat pozici kulturně historických dominant v rámci zástavby sídla – kostela sv. Petra a Pavla a zámku; zachovat okolí kostela s vzrostlou zelení a parkovou zeleň při zámku navazující na doprovod Olšavy
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby - proluky v okrajových částech sídla;
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do břehové zeleně podél toku Olšavy
- Realizovat krycí výsadby v okolí areálu zemědělské velkovýroby

obr. č. C. 353: Jižní část zástavby sídla Nezdenic v pohledu ze svahů na levým břehem Kladenky; v popředí zástavba Záhorovic; na pozadí masiv Velkého Lopeníka, za ním masiv Velké Javořiny

obr. č. C. 354: Dominanta kostela sv. Petra a Pavla v exponované poloze ve svahu nad pravým břehem Olšavy

obr. č. C. 355: Barevně vhodně členěná fasáda přispívá ke kultivovanému dojmu dominanty zámku

obr. č. C. 356: Stoupající řadová zástavba na levém břehu Olšavy

obr. č. C. 357: Jednoduchými prostředky - barevným zvýrazněním okenních šambrán - zde bylo dosaženo vkusného výrazu budovy obecního úřadu

obr. č. C. 358: Pohled z jižní výše položené části sídla do údolí; na protější straně údolí dominanta kostela sv. Petra a Pavla

obr. č. C. 359: Řadová zástavba v jihozápadní části sídla s hojnou zelení v předzahrádkách

obr. č. C. 360: Zachovalejší část původní hospodářské zástavby – podélně orientovaných usedlostí držících uliční čáru ve svahu pod obecním úřadem

obr. č. C. 361: Mladší zástavba patrových vil (městského typu) v jihovýchodní části sídla

obr. č. C. 362: Řadové domy s výraznou až k zemi přetaženou sedlovou střechou "horského charakteru" jsou dokladem doby vzniku; v rámci CHKO Bílé Karpaty nemají častou analogii

obr. č. C. 363: Bytový objekt o třech podlažích dominuje obytné zástavbě v jihovýchodní části sídla

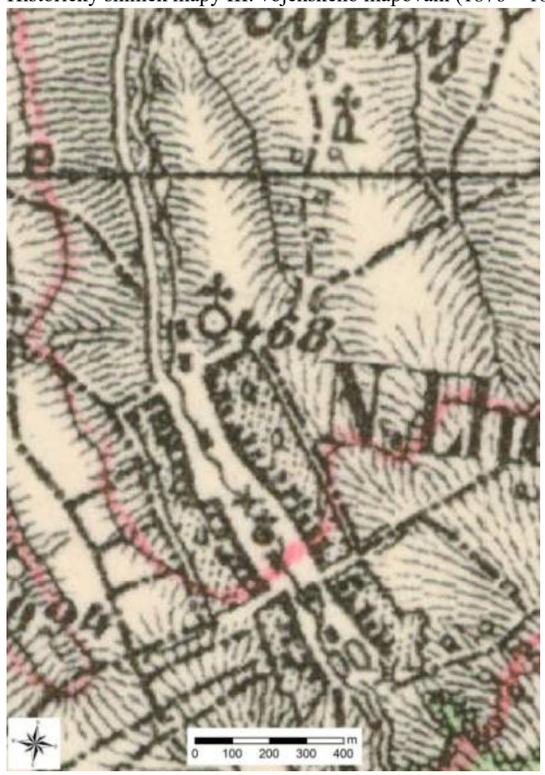

obr. č. C. 364: Sady v zástavbě na levobřežních svazích údolí Olšavy v jihozápadní části sídla; na protější straně údolí vyniká dominanta kostela sv. Petra a Pavla

Sídlo	Nová Lhota				obec	Nová Lhota			
					k. ú.	Nová Lhota u Veselí nad Moravou			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.3	I.	II.	III.	obyvatel	1 215	1 446	1 235	621
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	221	291	330	297

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovský dům (ve dvoře domu č. p. 13)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v údolí Lhotského potoka. Vizuální uplatnění zástavby sídla nepřekračuje údolí. Zemědělský areál v izolované pozici na horizontu severně od sídla se vizuálně uplatňuje z exponovaných poloh mimo zastavěné území sídla.

Základní historické souvislosti:

Založení obce se datuje až k r. 1598, kdy se zde usazovali dřevorubci (přezdívaní též Lhotaři) najatí správou strážnického panství na těžbu dřeva.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kompaktní sídlo v terénní sníženině má obvyklou urbanistickou strukturu ulicové zástavby. Řadové uspořádání domů respektuje téměř celá zástavba sídla s výjimkou okrajových částí, kde stojí několik mladších objektů zcela abstrahujících od zvyklostí venkovské zástavby. Objekty jsou ve většině renovovány.

Jádrovou část tvoří širší návesní prostor s dominantní hmotou objektu obecního úřadu spojeného s hostincem. Řadová rodinná zástavba se nachází výše nad cestou (kotlinou). Značná část (svažitých poloh) návsi je zatravněna a doplněna dřevinami, hojně ovocnými (peckoviny) či okrasnou zelení. Značná část domů postrádá výraz venkovské zástavby (pultové střechy, balkony aj.).

V severní části sídla se nachází hřbitov s barokním kostelem sv. Matouše, jež však zástavbě sídla zcela nedominuje. V jeho blízkosti stojí výrazná patrová hmota bývalé školní budovy. Nová škola byla postavena v okrajové severovýchodní části sídla (za fotbalovým hřištěm).

V krajinářsky nevhodné izolované poloze na mírném horizontu severně od sídla stojí výrobní areál, prakticky bez krycí obvodové zeleně.

Přechod sídla do volné krajiny tvoří zahrady s hojnou zelení či sady, částečně je zachována dřívější parcela půdy (záhumenky). Horní (jižní) část sídla přechází v souvislou lesní zeleň.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; nerozšiřovat zástavbu dále od sídla při cestě na Vápenky
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nesnižovat pozici dominanty kostela sv. Matouše v rámci zástavby sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat hodnotnou krajinotvornou zeleň na přechodu sídla do volné krajiny včetně zbytků dřívější parcelace; vyloučit zásahy do lesních porostů v jižní části sídla
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat výsadby po obvodu výrobního areálu severně od sídla

obr. č. C. 365: Návesní prostor v pohledu z horního konce

obr. č. C. 366: Kostel sv. Matouše v severní části sídla

obr. č. C. 367: Větší hmota bývalé školní budovy s přístavbou poblíž kostela

obr. č. C. 368: Dominanta budovy obecního úřadu (vpravo) na návsi s udržovanou fasádou a okolím si zachovává svůj původní charakter

obr. č. C. 369: Postupně probíhající přestavbou stávajících domů ve svahu dochází ke změně celkového hmotového výrazu zástavby na návsi; žádoucí by bylo zachování sklonitých střech a poněkud střízlivější barevnost odpovídající místním zvyklostem

obr. č. C. 370: Zachovalá stavba menšího měřítka – domek s valbovou střechou si uchovává původní vzhled

obr. č. C. 371: Řadová zástavba v návesním prostoru prošla v naprosté většině výraznými přestavbami

Sídlo	**Petrov**				obec	Petrov			
					k. ú.	Petrov u Hodonína			
OKR	F	Strážnické Dolňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.9	I.	II.	III.	obyvatel	796	1 246	1 234	1 307
Kategorie – sídlo	I.	II.	III.	IV.	domů	149	301	317	469
Kategorie – Plže	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ano – VPR (Petrov-Plže)
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička P. Marie, zvonice, vinné sklepy č. 09, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 48, 59

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo v rovinatém terénu na toku Radějovky, která se zde vlévá do Baťova kanálu. Vizuální uplatnění sídla nastává pouze z blízkého okolí (okraj zástavby), popř. v dálkových pohledech z exponovaných pozic (svahy Žerotína). Sídlem prochází železniční trať č. 343 z Veselí nad Moravou do Nového Mesta nad Váhom, která tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Petrov byl založen majitelem strážnického panství Petrem z Kravař na konci 14. století. Za vlády Žerotínů se začal využívat místní sirný pramen k léčbě a v průběhu 16. století byly vybudovány i lázně, které fungovaly až do r. 1987. R. 1514 byla na jižním okraji Petrova založena poddanská obec Zvolenov sloučená s Petrovem teprve v r. 1928. V 90. letech 19. století byla dokončena železniční trať do Skalice a zřízena místní zastávka. Významná vinařská obec nacházející se na důležitém silničním tahu a při Baťově kanálu.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Frekventovaná část sídla se dnes nachází při páteřním silničním tahu (I/55). Historická silnicová zástavba však byla zalomena od hlavní průjezdní cesty směrem k severu – k tehdejšímu toku Moravy. Tato severní větev (Rybáře) dnes tvoří boční ulici, přibližně v její polovině stojí udržovaná zvonice z konce 18. století. Většina zástavby, včetně poválečné výstavby udržuje řadové uspořádání podélně orientovaných domů, často renovovaných, avšak se zachovalými proporcemi (vyrovnaná hladinou výškové úrovně). V západní části po obou stranách doprovází hlavní cestu výrazná alej lip. Na východní straně při hlavní cestě stojí větší hmoty základní a mateřské školy.

Na křižovatce hlavní silnice a boční ulice k jihu (do CHKO) stojí před hřbitovem dominanta novodobého kostela sv. Václava z roku 2000.

V rámci CHKO se nachází pouze dílčí část zástavby sídla jižně od železniční tratě. V blízkost železniční zastávky na území CHKO sídlo zasahuje unikátním památkově chráněným souborem historických vinných sklepů „Plže“, budovaným od 15. století, který je považován za nejhodnotnější celek vinařských lidových staveb na našem území. Tvoří jej cca 80 sklepů dosahující až 30 m délky, s barokně laděným průčelím ve tvaru žudra s modrou obrovnávkou. Celý funkční areál je usazen v hojné vzrostlé zeleni.

Výraznou částí zástavby sídla zasahující do CHKO je výrobní areál na samém jižním okraji za tokem Radějovky. Zbylou část zástavby na území CHKO tvoří vesměs mladší objekty bez tradičního výrazu. V jihovýchodní části sídla (v rámci CHKO) stojí mladší zástavba již nerespektující tradiční řadové uspořádání (vily v zahradách).

Přechod sídla do volné krajiny formují zahrady, místa i sady. Bohatá druhově i tvarově diferencovaná zeleň se nachází rovněž uvnitř zástavby.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Uplatňovat důslednou ochranu dochované památkově chráněné vinařské zástavby (Plže) včetně navazující zeleně a dalších památkově chráněných objektů
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat část sídla vně hranic CHKO, zástavbu na území CHKO nerozšiřovat do volné krajiny
- Na území CHKO nerozšiřovat účelovou zástavbu vystupující měřítkem nad obytné objekty
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Posílit vegetační složku při toku Radějovky a jižním okraji výrobního areálu

obr. č. C. 372: Novodobý kostel sv. Václava u hlavní průjezdní komunikace

obr. č. C. 373: Historická patrová zvonice v Rybářích

obr. č. C. 374 a **obr. č. C. 375**: Příklady kvalitních obnov školních budov (vlevo mateřská, vpravo základní škola), typických architektonických dominant sídelní zástavby

obr. č. C. 376 a **obr. č. C. 377:** Segmenty tradiční ulicové zástavby (při hlavní průjezdní silnici), pro niž je charakteristický jednoduchý podélný půdorys s nečleněnou fasádou a sedlovou střechou; vesměs jedinými výtvarnými prvky jsou barevné fasády a zdobný pás s ornamenty lidových motivů v úrovni průběžné nadokenní římsy

obr. č. C. 378: Další část ulicové zástavby při silnici do Sudoměřic (v sousedství vinařských sklepů Plže), jež si po renovaci udržela původní proporce

obr. č. C. 379: V exponované poloze na vstupu do vinařské části Plže se uplatňuje výrazná hmota komerčního objektu s původním členěním, včetně vikýřových oken tvaru volských ok a kontrastní bílomodré barevnosti

obr. č. C. 380 a **obr. č. C. 38012**: Mimořádně hodnotná – jedinečná vinařská zástavba v části Plže

obr. č. C. 382: Krátký úsek řadové zástavby mezi železniční tratí a tokem Radějovky zachovalých proporcí s předsazenou vzrostlou zelení různého druhu

obr. č. C. 383: Vstupní část do výrobního areálu zemědělské výroby tvořícího plošně nejrozsáhlejší část zástavby sídla zasahující do CHKO

Sídlo	Petrůvka				obec	Petrůvka			
					k. ú.	Petrůvka u Slavičína			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.4	I.	II.	III.	obyvatel	358	376	331	314
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	54	61	77	107

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kříž na návsi, socha sv. Floriána, socha P. Marie Immaculaty

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované v exponované podvrcholové poloze Vizovických vrchů. Vizuální uplatnění potenciálně nastává z dálkových výhledů přes údolí Šťávnice (severovýchodní směry).

Základní historické souvislosti:

V pramenech se poprvé objevuje přízvisko jistého Lilče z Petrůvky v r. 1449, v letech 1519-1633 je ves součástí světlovského panství, poté připadá z dědických důvodů k panství luhačovickému. Panský hospodářský dvůr v rámci luhačovického velkostatku zde fungoval až do r. 1848. Od roku 1980 byla Petrůvka místní částí Slavičína, po veřejném referendu je od r. 1999 opět samostatnou obcí. V současnosti zde funguje zemědělský podnik.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původní zástavba sídla je situována podél průjezdní cesty, později se rozšířila do boční ulice směrem k jihovýchodu. Ve střední části sídla je průjezdní cesta rozšířena do návesního prostoru. Zástavbu tvoří domy v krátkých rozestupech. Jedná se mladší stavby či rekonstrukce, které nezachovávají tradiční kolorit venkovské zástavby. Zástavba uceleného měřítka postrádá tradiční dominantu.

V pozdější zástavbě rodinných domů v jihovýchodní větvi s rodinnými domy stojí také bytovka zastřešená valbovou střechou. Větší hmota v blízkosti křižovatky slouží menší strojírenské výrobě. Zástavbu zde uzavírá areál zemědělské výroby bez výraznější krycí zeleně.

Za jednotlivými domy včetně mladší zástavby se nachází zahrady a zejména sady, které vystupují dalece do volné krajiny – prakticky po celém obvodu sídla. Sady místy přecházejí přímo do lesní zeleně. Dochované využití půdy ve vazbě na zástavbu začleňuje sídlo velmi organicky do okolní krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat stávající urbanistický charakter sídla s harmonickým začleněním v okolní krajině
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Realizovat krycí výsadby v okolí areálu zemědělské velkovýroby (západní a jižní okraj areálu)

obr. č. C. 384: Charakter návsi s hmotově vyrovnanou zástavou dotváří upravená zeleň

obr. č. C. 385: Ojediněle zachovaná přízemní štítově orientovaná usedlost s bedněním ve štítu

obr. č. C. 386: Budova obecního úřadu s obnovenou fasádou; nevybočující ze současného standardu

obr. č. C. 387: Větší hmota účelového objektu je řešena vyváženě co do rozvržení dveřních a okenních otvorů, celkově střízlivé barevnosti i vhodně začleněné přístavby garáží s pultovou střechou

Sídlo	Pitín				obec	Pitín			
					k. ú.	Pitín			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.4	I.	II.	III.	obyvatel	846	1 116	1 119	910
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	145	239	288	337

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Stanislava, socha P. Marie, kříž při vsi, krucifix (při č. p. 289), krucifix (při č. p. 283)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo lokalizované v údolí Olšavy na pomezí Bílých Karpat a Vizovických vrchů. Vizuální uplatnění sídla nastává v segmentu širokého údolí Olšavy. K obci administrativně náleží část Pitínské Paseky – kopaničářská zástavba tvořící jeden celek s typologicky shodným osídlením Žítkové.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází z roku 1405, kdy byla ves součástí světlovského panství. Obci se nevyhnuly vpády vojsk v průběhu 17. století, kdy byla několikrát vypálena. V katastru obce pracovaly tři vodní pily, poslední z nich ukončila provoz v roce 1948. Významnější rozvoj je spojen s výstavbou vlárské dráhy a silnice směrem na Slavičín. Významná římskokatolická farnost s kostelem spadá pod uherskobrodský děkanát.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kompaktní zástavba sídla se starší zástavou situovanou při průjezdní cestě (silnicový typ). Jedná se o řadově uspořádané domy, jež prošly rekonstrukcemi (hojné dostavby patra). Na některých objektech je dosud patrný někdejší hospodářský účel. Později rozšířená zástavba do okrajových částí (především východní a jižní část) již netvoří tolik kompaktní celek, domy často nesou znaky městského prostředí.

Výrazným prvkem zástavby je kostel sv. Stanislava v exponované poloze výše nad pravým břehem Olšavy. Dominanta kostela se uplatňuje v četných výhledech v zástavbě sídla i z volné krajiny.

V rámci zástavby sídla vystupují dominantně objekty v centru sídla – budova základní školy a obecního úřadu s netypickou prosklenou věží a hodinami přistavěnou na uličním průčelí. Větší objekt reprezentuje rovněž budova mateřské školy a také nová bytovka u cesty pod kostelem.

Ve východní části sídla se nachází sportovní infrastruktura (koupaliště ad.), na jihovýchodním okraji zástavbu uzavírá na pravém břehu Olšavy areál zemědělské velkovýroby s hojnou obvodovou zelení, která snižuje jeho projev v krajině.

Specifickým prvkem je železniční trať, která se z důvodu složitých terénních podmínek obtáčí v oblouku o více než 180° kolem celé zástavby sídla.

Vnitřní část i okraje sídla se vyznačují bohatou zelení – zahrady, předzahrádky i ve veřejném prostoru. Výrazným prvkem zeleně jsou sady na nezastavěných svazích pod dominantou kostela. Sady s ovocnými dřevinami vystupují v některých místech i daleko do volné krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla v údolní poloze s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Zachovat krajinářsky významnou dominantní pozici kostela sv. Stanislava; zachovat okolí kostela s hojnou ovocnou zelení – vyloučit výstavbu v ploše sadů na svazích pod kostelem
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky v rámci mladší zástavby); zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)

obr. č. C. 388: Pitín v pohledu z výše položených svahů od severovýchodu; v pozadí Bojkovice

obr. č. C. 389: Řadová zástavba v blízkosti centra sídla prošla zřetelnou přestavbou; základní kritérium uliční čáry je však respektováno; výše ve svahu kostel sv. Stanislava

obr. č. C. 390: Socha P. Marie naproti budově obecního úřadu; v pozadí bytový dům a kostel sv. Stanislava

obr. č. C. 391: Výtvarně zajímavě řešená přestavba radnice s prosklenou věží; jednoznačně pozitivní prvek tvoří novou lokální dominantu obce a současně vhodně vyvažuje jinak nevýraznou hmotu

obr. č. C. 392: Památník obětem II. světové války v centru sídla

obr. č. C. 393: Školní budova s klasickým symetrickým uspořádáním, rovněž s obnovenou fasádou; centrum sídla

obr. č. C. 394: Hmotově vyvážený a barevně sladěný objekt kulturního domu působí velmi pozitivně

obr. č. C. 395: Vesnický domek orientovaný štítem do ulice; Příklad působivého vyznění jednoduchých tvarů i barevnosti

obr. č. C. 396: Podélně orientovaná řadová zástavba zachovalých proporcí s malými předzahrádkami rovněž dosahuje příznivého účinku

obr. č. C. 397: V zeleni zapojená zástavba se sedlovými střechami a vhodnou střešní krytinou v západní části sídla

obr. č. C. 398: Kostel sv. Stanislava v pohledu ze západní části sídla – od koupaliště

obr. č. C. 399: Segment zástavby v západní části sídla dobře demonstruje její poválečný vývoj – zvyšování podlažnosti

obr. č. C. 400: Příklad nevhodného doplnění zástavby objektem rodinného bydlení se všemi možnými nešvary

Sídlo	Popov nad Vláří				obec	Štítná nad Vláří - Popov			
					k. ú.	Popov nad Vláří			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.11	I.	II.	III.	obyvatel	378	472	489	499
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	59	78	91	143

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice k. ú.)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velmi členité sídlo na úpatí Bílých Karpat se zvedá z nivy Vláry do svahů na severu a východě. Pohledově se uplatňuje od západu po východ, a to do větších vzdáleností. Postupem času srůstá se Štítnou na jihu.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o obci pochází ze zemských desek (1503), kdy byla obec majetkem brumovského panství. Hospodářský charakter obce byl až do třicátých let 20. století převážně pastevecký a zemědělský. Rozvoj místního hospodářství ovlivnila až výstavba vlárské železniční tratě koncem 19. století. Nejprve samostatná obec Popov (též Popukéř) se stala v roce 1961 součástí svazku Štítná nad Vláří – Popov.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původní zástavba sídla je koncentrována okolo malé návsi ve svahu s kaplí sv. Petra a Pavla, tvořena je přízemními, ale i patrovými rodinnými se štítovou orientací obdélníkových půdorysů. Za domy východně od návsi se zachovala řada kamenných stodol, které jako hradby uzavírají dvory. V sídle ale celkově převažuje novodobá patrová různorodá zástavba, dotčena je řadou přestaveb a dostaveb, v poslední době pak pestrobarevnými fasádami. Několik usedlostí se nachází i na severozápadním okraji sídla, ze kterého na sever vybíhá pohledově izolovaný výběžek starší zástavby. Sídlo se v 2. pol. 20. st. rozrostlo v podstatě do všech směrů, z tohoto období jsou mj. i bytové domy, které ovšem nevytváří výraznější dominantu. Naopak poměrně hodně exponovaná je novodobá zástavba severovýchodně až východně od návsi, jedná se o větší rodinné domy. Větší zemědělský areál farmy Javorník CZ v horším technickém stavu na samém západním okraji sídla působí pouze lokálně, chybí izolační zeleň po obvodu. V sídle je méně zastoupen veřejný prostor, naopak významným fenoménem je niva s břehovými porosty, železničním mostem a lávkou, neméně významné jsou sady východně od sídla ve svahu. Ve vyvýšených polohách pod lesem na severovýchodně se dochovala pasekářská stavení.

Sídlo se pohledově uplatňuje do větších vzdáleností od západu po východ, důležité je spolupůsobení nivy, lesních porostů a sadů, zejm. východně od sídla.

V sídle se zeleň vyskytuje poměrně hojně, zejm. v zahradách. Důležitá je zeleň v nivě Vláry a po obvodu sídla (sady), která navazuje na liniovou zeleň volné krajiny a lesní porosty.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Plošně nerozšiřovat sídlo dále do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), vyhnout se exponovaným polohám (východní svah)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Realizovat krycí výsadbu po obvodu zemědělského areálu na západním okraji sídla
- Vyloučit zásahy do porostů v nivě Vláry

obr. č. C. 401: Pohled na jižní část Popova z mostu přes Vláru; pohled z jihu

obr. č. C. 402: Náves s kaplí sv. Petra a Pavla, vlevo kamenná stodola

obr. č. C. 403: Skupina domů s jednotně orientovanými štíty do veřejného prostoru; výraz mírně narušují soudobé stavební úpravy – výměny oken, druh fasády

obr. č. C. 404: Náves se zástavbou štítových domů, za kterými je zachována řada kamenných stodol

obr. č. C. 405: Další z dochovaných kamenných stodol

obr. č. C. 406: Rezidenční typ stavby s upraveným okolím

obr. č. C. 407: Bytové domy celkový obraz sídla zásadněji neformují; působí pouze lokálně

obr. č. C. 408: Zemědělský areál na západním okraji sídla, chybí obvodová izolační zeleň

obr. č. C. 409: Stavba socialistického kulturního se zanedbaným zevnějškem; proporce a struktura hmot není špatná; v kontextu okolní zástavby působí přirozeně výrazně a po obnově má potenciál stát se důstojnou dominantou sídla

obr. č. C. 410: Niva Vláry s hojným porostem a lávkou

obr. č. C. 411: Sady východně od sídla

Sídlo	Poteč				obec	Poteč			
					k. ú.	Poteč			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.16	I.	II.	III.	obyvatel	633	716	666	751
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	111	130	146	237

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaple sv. Cyrila a Metoděje (v rámci zástavby Val. Klobouků)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo rozkládající se v mírně svažitém terénu v nejsevernější části CHKO při toku Brumovky a především jeho levostranného přítoku Vesníku. Do CHKO sídlo zasahuje menší částí zástavby situované jižně od železniční tratě, která tvoří hranici CHKO. Vizuální uplatnění sídla nastává především z četných odlesněných poloh na svazích širokého údolí Brumovky nad Valašskými Klobouky.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1341. Kromě zemědělství a pěstování ovoce byla zdrojem obživy výroba šindele a podešví pro valašskokloboucké papučáře. V obci fungovala až do přelomu 19. a 20. století panská sýpka, dále mlýn a pila. Později byly využívány pracovní příležitosti ve Valašských Kloboukách, jejichž administrativní součástí byla Poteč v letech 1976-1990.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo odpovídá typu valašské řadové vsi. Hlavní či historická část zástavby se nachází východně od silnice č.. I/57 (s přesahem až za železniční trať). Převažují zde mladší objekty často výrazných proporcí. Vyskytují se dochované stavby lidové architektury – zděná i roubená stavení, stodoly. Zhruba ve střední části stojí udržovaná kaple sv. Václava z roku 1937. Dominantním prvkem zástavby je patrová budova obecního úřadu, knihovny a mateřské školy (dříve škola).

Zástavbu v části sídla náležející do CHKO tvoří převážně mladší domy – rekonstrukce či poválečná výstavba (místy městský charakter spoluutvářený okrasnou zelení). I zde se však vyskytují zachovalé usedlosti.

Při hlavní průjezdní cestě (I/57) a dále k západu je rozšířena zástavba rodinných domů či vil, při silnicí ji doplňují komerčně využité objekty, na severním okraji pak zástavbu uzavírá zemědělský areál.

Cenným rysem sídla je přechod do volné krajiny, resp. zachovaná historická parcelace – zahrady a na ně navazující sady vystupující do volné krajiny téměř po celém obvodu sídla. Výrazným prvkem zeleně v zástavbě sídla je doprovod podél Brumovky.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat část sídla vně CHKO; zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů na východním okraji sídla i západním okraji sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných staveb lidového stavitelství
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do vegetačního doprovodu při toku Brumovky

obr. č. C. 412: Poteč v pohledu od kapličky Lovisko (při cestě z Val. Kloubouk na Královec - od jihozápadu)

obr. č. C. 413: Kaple sv. Václava z roku 1937

obr. č. C. 414: Památník obětem I. sv. války před školou

obr. č. C. 415: Budova školy je po celkové obnově využívaná polyfunkčně; upoutá zejména výtvarně pojatým krovem vystupujícím ve středním traktu

obr. č. C. 416: Hmotově robustnější renovovaná usedlost na břehu Vesníku (jižně od trati) velmi funguje v rámci svého okolí s hojnou listnatou zelení velmi organicky

obr. č. C. 417: a **obr. č. C. 418** : Dochované objekty lidového stavitelství s charakteristickým podlomením ve štítu typické pro zdejší oblast; u roubenky vpravo dochází k přístavbě, jejíž vyznění bude zřejmě sporné

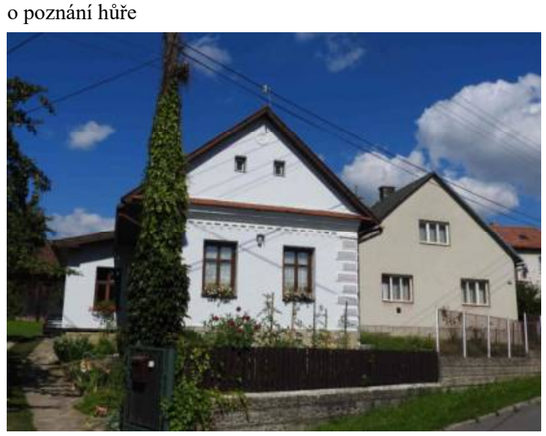

obr. č. C. 419: Neuspořádané soustředění několika hmot s různou orientací střech i jejich sklonu působí v této skladbě pozitivně

obr. č. C. 420: Výmluvný kontrast dvou sousedních staveb obdobných hmot; přestože domu vpravo se nedají vytknout žádné nevkusné prvky, působí v porovnání se starším domem o poznání hůře

obr. č. C. 421: Hmotově i proporčně kompaktní – zachovalá zástavba při hlavní průjezdní silnici

obr. č. C. 422: Objekt požární zbrojnice při hlavní průjezdní silnici s výrazným štítem v bočním průčelí díky barevnému sjednocení všech ploch působí velmi jednotně (kladně lze hodnotit zejména barevné začlenění obou vjezdových vrat)

obr. č. C. 423: Kvalitně provedená rekonstrukce staršího objektu se zachováním základních architektonických prvků; vhodné je rovněž zvoleno oplocení

obr. č. C. 424: Příklad méně vhodné přestavby, jež má akceptovatelné hmotové uspořádání, pojetí prolomeného štítu s balkonem však se zvyklostmi venkovské zástavby nekoresponduje

Sídlo	Pozlovice				obec	Pozlovice			
					k. ú.	Pozlovice			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.2	I.	II.	III.	obyvatel	498	741	800	1 214
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	87	141	179	373

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Martina, boží muka (ul. Antonína Slavíka), boží muka (při cestě k Horní Lhotě), krucifix (nad Martincovým mlýnem), socha sv. Jana Nepomuckého, fara čp. 39 a vila Niva čp. 116

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V severojižním směru protáhlé sídlo v údolí Pozlovického potoka, hlavní silnice paralelní s potokem je hranicí CHKO. Okolní terén jižního okraje Vizovických vrchů je velmi členitý, s řadou vrchů a vodní nádrží Luhačovice. Sídlo v 2. pol. 20. st. srostlo s Luhačovicemi na jihu. Pohledově se uplatňuje pouze omezeně, v lokálním měřítku.

Základní historické souvislosti:

Poprvé jsou Pozlovice připomínány v roce 1412, kdy Eliška ze Šternberka vlastnila přemyslovský hrad Starý Světlov. Obci se nevyhnuly vpády Tatarů a kuruckých vojsk, kdy se místní obyvatelé ukrývali v horách. V roce 1758 byla obec povýšena na městys s právem pořádat výroční trhy. V roce 1930 byla dokončena přehradní nádrž, která slouží mj. rekreačním účelům. Na území obce též zasahuje luhačovický lázeňský areál. Od roku 1991 jsou Pozlovice opět samostatnou obcí, v roce 2008 byl obnoven i status městyse.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Městys, jehož současná podoba je silně ovlivněna návazností na Luhačovice a rekreačním využitím celého širšího okolí vodní nádrže Luhačovice. Nachází se tak zde řada lázeňských objektů, hotelů, rekreační objektů a městských vilek, které s původní zástavbou nemají nic společného. Sídlo se značně rozrostlo v 2. pol. 20. st., původní zástavbu reprezentuje jen několik objektů v centru a u Pozlovického potoka, jsou však dotčeny přestavbami a dostavbami, časté jsou i výrazně barevné fasády. Neusměrněný rozvoj podtrhují novostavby bez jakýchkoli architektonických pravidel. Dominantami jsou barokní kostel sv. Martina a fara ve stylu barokního zámečku (1757). Dalším pozitivem je okolní harmonická krajina s řadou pastvin a lesů. V sídle i jeho okolí se dochoval větší počet kamenných křížů a božích muk.

Pohledově se sídlo uplatňuje pouze omezeně, v lokálním měřítku.

V sídle se zeleň vyskytuje poměrně hojně, zejm. v zahradách a podél Pozlovického potoka. Po obvodu je zeleň zastoupena méně.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Plošně nerozšiřovat sídlo dále do volné krajiny
- Zachovat kostel sv. Martina a faru jako význačné dominanty sídla i krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), vyhnout se exponovaným polohám (východní svah)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat a doplnit krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)

obr. č. C. 425: Pohled na vodní nádrž Luhačovice od kostela sv. Martina

obr. č. C. 426: Novodobobá zástavba jihozápadního okraje Pozlovic

obr. č. C. 427: Kostel sv. Martina

obr. č. C. 428: Objekt školy v centrální části sídla

obr. č. C. 429: Nahodilé uspořádání hmot bez znaků regionální lidové architektury vyhlíží příznivým dojmem jednak díky kvalitnímu stavebnímu stavu většiny budov, tak i z důvodu uplatnění jednoduchých nečleněných fasád a střech.

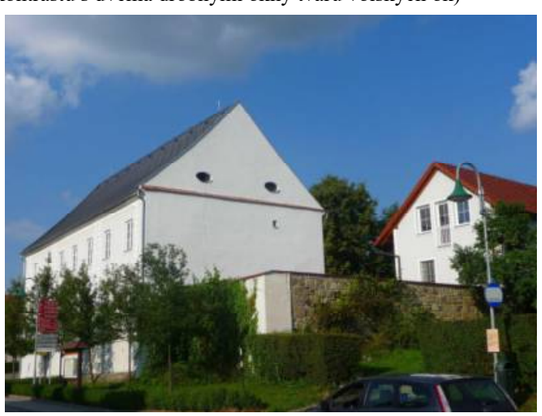
obr. č. C. 430: Monumentálně působí tato zajímavá stavba. Má odpovídající reprezentativní vyvážený vzhled s prvky evokujícími horské umístění

obr. č. C. 431: Dvě po architektonické stránce kvalitní stavby; nový objekt vpravo má vhodné proporce, příznivě působí i barevný soulad; mohl by mít více ohledu k sousední obnovené historické stavbě (uplatněním více oken ve štítové stěně v kontrastu s dvěma drobnými okny tvaru volských ok)

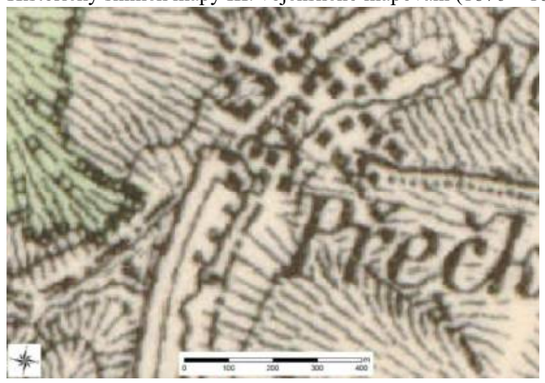
obr. č. C. 432: Několik naprosto odlišných tvarů dokázalo vytvořit příjemně působící skupinu dotvářející veřejný prostor určujícím způsobem

Sídlo	Přečkovice				obec	Bojkovice			
					k. ú.	Přečkovice			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.8	I.	II.	III.	obyvatel	381	439	356	130
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	61	85	93	94

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – studna při čp. 4 a boží muka (v zahradě při čp. 79)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v širokém údolí Kladenky je ze všech stran obklopeno zalesněnými vrchy. Sídlo je úhlopříčně protnuto komunikací č. II/496 Bojkovice – Luhačovice. Pohledově se sice uplatňuje severním, východním i jižním směrem, ale jen s lokálním dosahem.

Základní historické souvislosti:

První zmínka o Přečkovicích se datuje do roku 1376, kdy byly součástí nezdenického léna. Trvalou součástí světlovského panství se stávají až za éry pánů z Landštejna (1481), kteří založili hrad Nový Světlov (1480) nad Bojkovicemi a vládli až do roku 1515. Pastvinářská ves s hospodářským dvorem a mlýnem zpustla za éry uherských válek, opětovný rozvoj souvisí i s výstavbou silnice Luhačovice – Bojkovice roku 1898. Od roku 1980 místní část Bojkovic.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla vyplňuje širší údolí Kladenky a mírně stoupá i do svahů východně od návsi. Trojúhelníková náves s otevřenou kaplí Panny Marie se zvonicí je zastavěna poněkud atypickým obecním domem větší hmoty. Původní (málo početné uzavřené usedlosti) i novodobá zástavba je značně poznamenána řadou dostaveb a přestaveb, v poslední době pak ještě pestrobarevnými fasádami. Novostavby se vyskytují minimálně, rozvoj v 20. pol. 20. st. byl v tomto sídle zanedbatelný. Mezi významnější objekty v sídle patří chátrající objekt školy (1908) na jeho severovýchodním konci. Zemědělský areál jižně od sídla v exponované poloze se pohledově uplatňuje pouze lokálně, chybí mu obvodová izolační zeleň.

Sídlo je bez výrazné dominanty a výšková hladina zástavby je vyrovnaná. Pohledově se uplatňuje pouze v lokálním dosahu.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, zejména v zahradách a podél Kladenky. Důležitým prvkem jsou sady navazující na lesní porosty obklopující sídlo. V okolí jsou dochované úvozové cesty se vzrostlou doprovodnou zelení.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), vyhnout se exponovaným polohám (východní svah)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Doplnit krycí výsadby podél severního okraje zemědělského areálu jižně od sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Kladenky

obr. č. C. 433: Přečkovice v pohledu z jihu, od odbočky na Rudice

obr. č. C. 434: Pohled na sídlo z jihovýchodu, od zemědělského areálu, vyrovnaná výšková hladina zástavby

obr. č. C. 435: Kaple Panny Marie se zvonicí

obr. č. C. 436: Pohled na obecní dům v centrální poloze na návsi

obr. č. C. 437: Stará budova školy je pěkný symetrický objekt s přiměřenou zdobností; typologicky jde o charakteristický příklad vesnické školy; zasloužil by však údržbu svého okolí

obr. č. C. 438: Tmavá barva nepravé mansardové střechy zvýrazněné střešním žlabem v kombinaci s barevným řešením fasády nepůsobí rozhodně harmonicky

obr. č. C. 439: Dva stylově rozdílné objekty; příklad nerespektování charakteru okolní zástavby

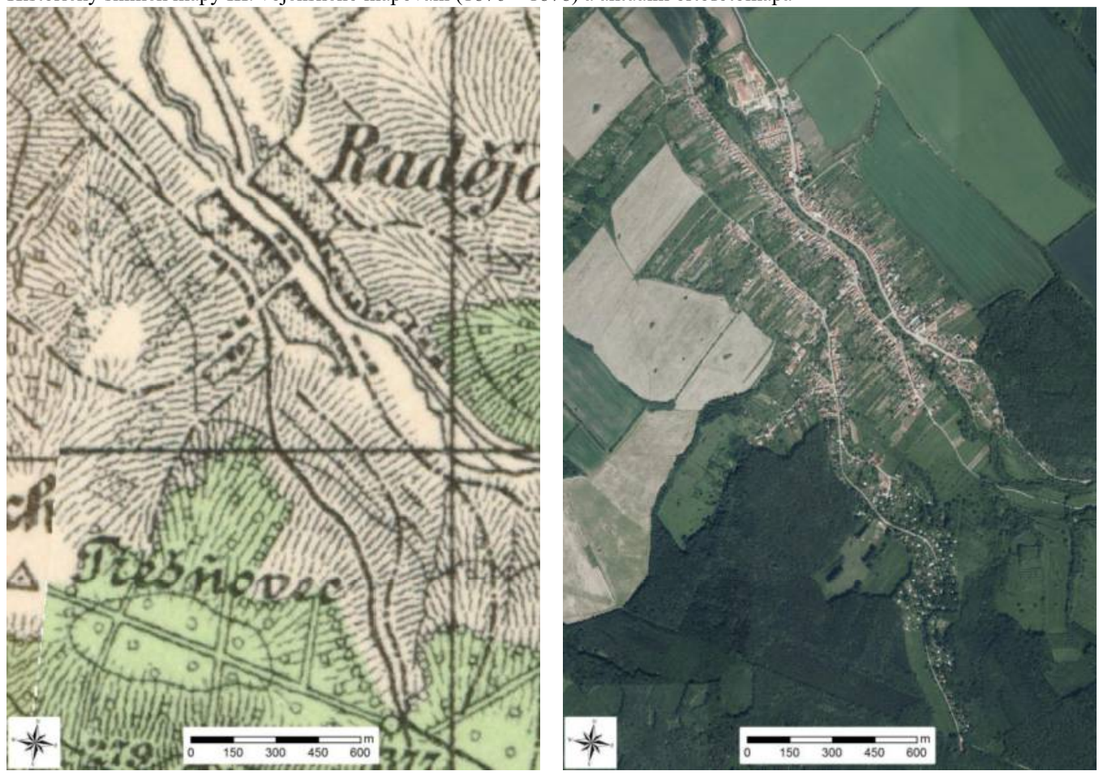

obr. č. C. 440: Kuriózní nároží s pavlačí nad vstupním schodištěm; problematicky vyznívá hlavně uplatnění několika různých materiálů (obklad suterénu, schodišťové stěny, dřevěná pavlač)

Sídlo	Radějov				obec	Radějov			
					k. ú.	Radějov u Strážnice			
OKR	F	Strážnické Dolňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.6	I.	II.	III.	obyvatel	1 069	999	917	810
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	198	240	312	329

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – krucifix (u silnice do Strážnice)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo situované v rozšiřujícím se údolí Radějovky, která zde opouští pohoří Bílých Karpat. Vizuální uplatnění zástavby je omezeno okolními údolními svahy, jejichž výše položené odlesněné části poskytují na sídlo dobré výhledy (Žerotín).

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází z r. 1412, krátce poté Radějov obdržel od vrchnosti horenské právo – pěstovat a sklízet vinnou révu, čímž se stává převážně vinařskou obcí. V důsledku agrotechnických úprav vinohrady postupně zanikly, ve 20. století již dominuje zemědělské výrobě ovocnářství. V údolí Radějovky po pol. 20. století vznikla významná chatová kolonie navazující na rekreační území Lučina.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Osu protáhlé zástavby sídla tvoří tok Radějovky. Hlavní průjezdní cesta vede podél pravého břehu toku. Zástavba je situována po obou březích toku s širokým upraveným korytem, které překonává několik dlouhých lávek. Zástavba je rozšířena i výše do svahu nad levým břehem, do něhož dále stoupá směrem k jihu či k jihovýchodu, kde se nachází početná kolonie objektů druhého bydlení (chat).

Sídlo se vyznačuje vcelku kompaktní řadově uspořádanou zástavbou na silnicovém půdorysu. Zástavba má smíšený charakter – tvoří ji objekty zachovalé architektonické formy (podélně orientované přízemní usedlosti) společně s rekonstrukcemi, jež odebraly původním usedlostem původní výraz. Zastoupeny jsou i objekty z druhé poloviny 20. století, jež abstrahují od architektonických zvyklostí venkovské stavitelství. Skupina usedlostí zachovalého měřítka se nachází v jižní části sídla.

V severní polovině sídla se nachází dominanta novorománského kostela sv. Cyrila a Metoděje. V jeho blízkosti se nachází větší hmota školní budovy. Spodní část sídla uzavírá areál zemědělské výroby, jenž však díky hojné obvodové zeleni a sedlovému zastřešení některých účelových objektů významněji nepoškozuje obraz sídla.

Přechod sídla do volné krajiny protáhlé zahrady a sady. Na jihovýchodě (horní část sídla) přechází zástavba do lesních porostů (západní svahy Travičné). Původní členění zemědělské půdy se zachovalo sporadicky. Výrazný prvek zeleně v zástavbě sídla reprezentuje doprovod Radějovky po obou březích, v historické části zástavby mající charakter aleje. Sídelní zeleň doplňuje okrasná a ovocná zeleň (předzahrádky).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat dominantní pozici kostela sv. Cyrila a Metoděje dominující zástavbě sídla
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); zachovat dosud převažující kompaktní charakter zástavby; zástavbu nerozšiřovat do vyšších – nezastavěných partií svahů
- Nerozšiřovat zástavbu objektů druhého bydlení (chat)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla a vegetace v okolí koryta Radějovky
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 441: Pohled na Radějov z Žerotína

obr. č. C. 442: Kostel sv. Cyrila a Metoděje

obr. č. C. 443: Památník padlým legionářům

obr. č. C. 444 a **obr. č. C. 445**: Dochované okapově orientované přízemní usedlosti včetně tradičního barevného ztvárnění; kvalitní výraz dotváří rozvržení a členění oken a barevnost vjezdových vrat

obr. č. C. 446: Stavba zachovalých proporcí upoutává plasticky zvýrazněnými šambránami včetně nadokenních říms; všechny původní atributy přispívající k jeho hodnotné autentičnosti.

obr. č. C. 447: Kvalitní působení dominantního objektu školního zařízení posilují plastické vertikální členící prvky na fasádě

obr. č. C. 448: Tradiční podélná stavba pohostinství působí přiměřeně výrazně a kultivovaně díky kvalitně ztvárněným detailům rytmizovaných oken se zdobnými šambránami

obr. č. C. 449: Markýza vsazená nad centrálním vstupem vhodně zvýrazňuje jednoduchou hmotu a přispívá k důstojnosti objektu obecního úřadu

obr. č. C. 450: Uplatnění dominanty kostela v pohledu přes hojnou sídelní zeleň (sady) z protějšího břehu

obr. č. C. 451: Valbová střecha, zachované tvary oken s plastickým ostěním a vhodná barevná kombinace fasády – to vše působí celkově pozitivním dojmem

obr. č. C. 452: Ukázka rozpačitého, až kýčovitého výrazu docíleného nevhodnou přestavbou; kombinace nevhodných tvarů, prvků a materiálů, zejména falešná mansardová střecha obložená tmavě hnědým bonským šindelem působí nesourodě, obzvlášť v exponované poloze u křižovatky

obr. č. C. 453: Nesourodě působí dvojice obytných staveb; projev menší hmoty domu vpravo posiluje výrazně kontrastní fasáda

Sídlo	Rokytnice				obec	Rokytnice			
					k. ú.	Rokytnice u Slavičína			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.9	I.	II.	III.	obyvatel	417	667	612	493
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	81	117	142	178

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kříž

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v širokém údolí Rokytenky nedaleko od soutoku s Vlárou. Vizuální uplatnění sídla nastává do širokého okolí – množství výhledových pozic na okolních odlesněných svazích nad údolím Rokytenky.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka je dochována v zemských deskách k roku 1503, nicméně původ se předpokládá již v kolonizační vlně na přelomu 13. a 14. století. Zemědělská a ovocnářská výroba valašského podhůří byla v socialistické éře sjednocena pod hlavičkou zemědělského celku JZD Vlára (JZD Rokytnice, Kochavec, Slavičín a Šanov). Po r. 1989 doplňuje zemědělskou výrobu i drobný zpracovatelský průmysl. V letech 1980-1998 byla Rokytnice místní částí Slavičína, od r. 2000 získala opět samostatnost. V současné době funguje i průmyslová výroba (Kowag, TVD).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původní část zástavby je rozšířena při průjezdní cestě překonávající ve dvou místech tok Rokytenky Později došlo k rozšíření zastavěného území při cestě na Kochavec (jihovýchod sídla) a podél průjezdní silnice směrem na Hostětín (k západu). Stávající zástavba původních patrových i přízemních usedlostí je z velké části rekonstruována ve většině bez zachování původních venkovských znaků. Místy se vyskytují objekty zachovalých proporcí (např. podélně orientované usedlosti při cestě k Hostětínu).

V centrální části sídla stojí dominantní objekt obecního úřadu s věží spojený s hasičskou zbrojnicí. Prostor před obecním úřadem má parkovou úpravu. Hodnotným prvkem jsou vzrostlé lípy doprovázející tok Rokytenky ve výše položené části sídla. Objekt výrazného měřítku reprezentuje udržovaná školní budova na křižovatce s cestou do Kochavce.

Dominantními prvky zástavby jsou výrobní areály situované v okrajových částech. Zřetelného vizuálního účinku dosahuje skladový objekt s kontrastními fasádami v areálu zemědělské výroby na pravém břehu Rokytenky, u něhož schází obvodová (krycí) zeleň. Na levém břehu Rokytenky v dolní části sídla stojí provozní budova firmy Kowag, jejíž vizuální projev eliminuje hojná okolní zeleň. Východně od sídla byl v první polovině 90. let vybudován průmyslový provoz (TVD), později doplněný o dvě fotovoltaické elektrárny. Tento průmyslový nepoškozuje tolik zástavbu sídla, tvoří však výrazně rušivý – negativní prvek v harmonicky utvářené volné krajině. V jeho okolí prakticky absentuje jakákoliv zeleň.

Přechod zástavby sídla do volné krajiny formuje zeleň zahrad a navazujících sadů, historické členění půdy je dochováno omezeně. Sídelní zeleň, kromě výše uvedené, spoluutvářejí zahrady s rozmanitými druhy dřevin.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, preferovat západní část sídla při cestě do Hostětína
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu
- Nerozšiřovat průmyslovou zástavbu včetně ploch fotovoltaických elektráren mimo zastavěné území sídla
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň ve veřejném prostoru (lípy při toku Rokytenky)
- Realizovat výsadby krycí zeleně v okolí průmyslového areálu východně od sídla (TVD)

obr. č. C. 454: Pohled na Rokytnici z cesty do Hostětína (od západu)

obr. č. C. 455: Obecní úřad s integrovanou hasičskou zbrojnicí vhodně dotváří centrum sídla; pomocí výrazné vertikály nad jednoduchou přízemní stavbou zde vytváří vhodnou a účelnou dominantu; střízlivý výraz nepříliš členěných ploch přispívá k dosažení optimálního výrazu.

obr. č. C. 456: Kříž v upraveném prostoru před obecním úřadem

obr. č. C. 457: Školní budova má měřítko odpovídající okolní zástavbě sídla. Přijatelné jsou zde i nepůvodní typy oken

obr. č. C. 458: Řadová zástavba při silnici do Hostětína vesměs uceleného měřítka a dispozic

obr. č. C. 459: Pohled na Rokytnici z cesty do Slavičína (od severu)

obr. č. C. 460: Domek drobného měřítka s dřevěným obkladem štítu a obdobně ztvárněným vroubkovaným okenním obkladem, což jsou jediné zdobné prvky - zde ideálně vyvážené

obr. č. C. 461: Různé materiály, barvy a struktura podobně velkých ploch působí v daném uspořádání harmonicky

obr. č. C. 462: Jednotně působící rodinná zástavba s valbovými střechami v jihovýchodní části sídla

obr. č. C. 463: Výrobní objekt podniku KOWAG, s.r.o. v severní části sídla

obr. č. C. 464: Pohled na Rokytnici z elevace Rovné (od východu); v popředí závod TVD, před ním fotovoltaická elektrárna

Sídlo	Rudice				obec	Rudice			
					k. ú.	Rudice			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.7	I.	II.	III.	obyvatel	389	742	685	433
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	77	150	178	198

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo obklopující silnici Nezdenice – Přečkovice se nachází v mírně zvlněném terénu, protnuto je několika bezejmennými vodotečemi, pravostrannými přítoky Ovčírky. Uvedená komunikace je hranicí CHKO. Pohledově se uplatňuje hlavně jihovýchodním směrem.

Základní historické souvislosti:

Ves je prvně připomínána roku 1350 pod Petrem z Vlachovic, jehož rod ji vlastnil až do 16. století. Nejprve součást nezdenského statku, později již jako součást statku světlovského byla velkostatkářská půda po pozemkové reformě rozparcelována. Stavba vlárské dráhy během průmyslové revoluce umožnila v celém regionu opustit tradiční zemědělskou výrobu a odjíždět za obživou do bohatších částí monarchie (řemeslnické party).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo s pravidelně uspořádanou zástavbou okolo hlavní komunikace, z tohoto uspořádání vybočuje pouze zástavba ve svahu západně nad ne příliš kultivovanou návsí. V centrální části je rozvolněnější zástavba tvořena přízemními rodinnými doby obdélníkových půdorysů a se sedlovými střechami, na hlavní objekt často kolmo navazuje hospodářské stavení, další hospodářské stavení uzavírá dvůr či zahradu, za ním následují sady. Ve 2. polovině 20. století došlo k zahušťování novodobou zástavbou zejména na jižním a severovýchodním okraji sídla. Novodobá i původní zástavba je poznamenána větším množstvím přestaveb a dostaveb, v poslední době pak i fasádami výraznějších barev. Mezi výraznější objekty v sídle patří bytový dům a výrobní areál společnosti Inreka, oba v jižní části, i přes výraznější hmoty se uplatňují pouze lokálně. V severní části to pak je objekt obecního úřadu, bývalá škola, a hlavně kostel sv. Václava se hřbitovem – je dominantou s pouze lokálním dosahem. Zemědělský areál západně od sídla je pohledově zcela izolovaný zelení podél vodoteče.

Sídlo se pohledově uplatňuje hlavně jihovýchodním směrem, je bez dominant a s výškově i hmotově vyrovnanou hladinou zástavby a s četnou zelení.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, v zahradách i ve veřejném prostoru a podél vodotečí (pramení v sídle či v jeho bezprostředním okolí). Obvod sídla je lemován četnými sady.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), sídlo dále do volné krajiny nerozšiřovat
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby, zejm. roubenky)
- Nesnižovat postavení kostela sv. Václava v zástavbě sídla
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél vodotečí

obr. č. C. 465: Pohled na Rudice z jihovýchodu, mírně vystupuje pouze objekt obecního úřadu

obr. č. C. 466: Pohled na střední část sídla od solitérní zástavby východně od sídla, vpravo poněkud ztracený kostel sv. Václava

obr. č. C. 467: Kostel sv. Václava se hřbitovem, i přes vyvýšenou polohu zejm. kvůli okolní vzrostlé zeleni je dominantou pouze lokální

obr. č. C. 469: Veřejný prostor v centrální části sídla

obr. č. C. 471: Dominantní objekt s vysokou valbovou střechou s dělenými okny, v pozadí zástavba jižní části sídla; dobrý výraz podporuje hojná okolní zeleň

obr. č. C. 468: Památník padlým hrdinům I. a II. světové války

obr. č. C. 470: Objekt obecního úřadu, jeden z hmotově výraznějších v sídle

obr. č. C. 472: Přestavěná přední část původní lineární stavby. Vznikl tak úplně nový dům jiného výrazu. Nepůsobí špatně, jen souvislou řadu oken by možná chtělo řešit jinými tvary a členit vzájemné odstupy

obr. č. C. 473: Řadová zástavba podélně orientovaných domů s upravenými předzahrádkami

obr. č. C. 475: Zajímavá funkcionalistická vila, umístěná vhodně v solitérní poloze

obr. č. C. 477: Výrobní areál Inreka

obr. č. C. 474: Stavba vyniká zdivem z bílých lícových cihel a zvýrazněním dekorativními frontony nad vstupem a nárožím

obr. č. C. 476: Dvojice staveb bez vzájemného souladu hmot

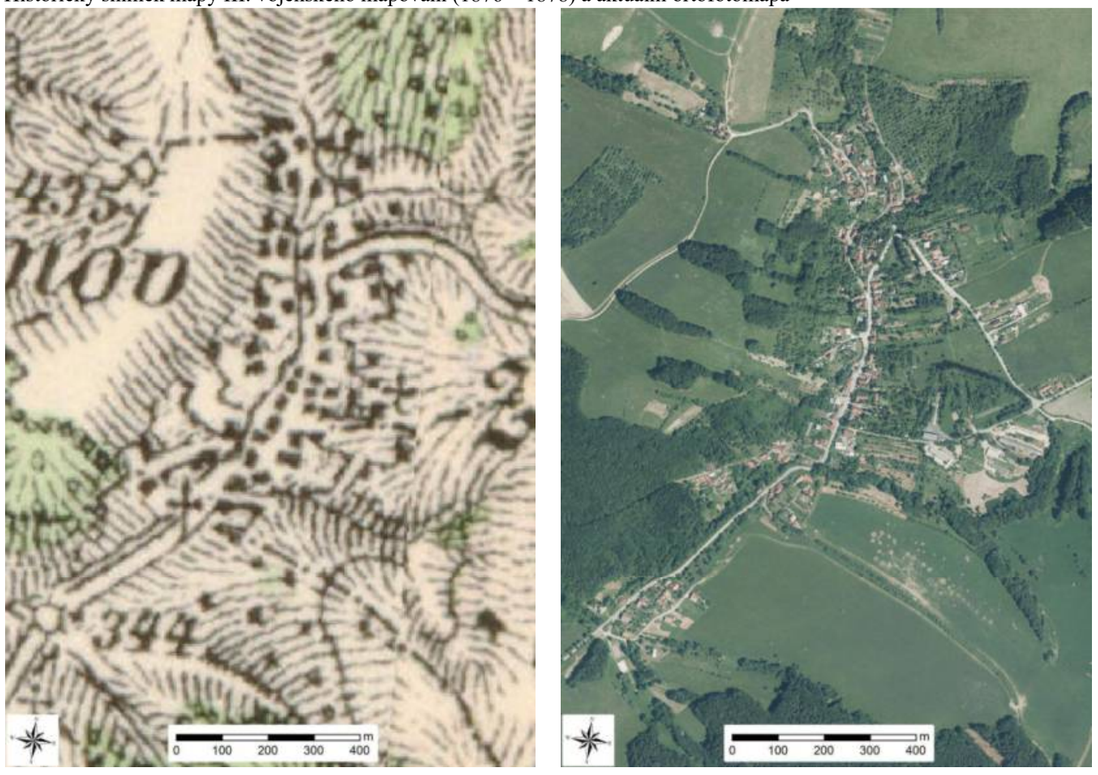

obr. č. C. 478: Bytový dům v jižní části sídla

Sídlo	Rudimov				obec	Rudimov			
					k. ú.	Rudimov			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.9	I.	II.	III.	obyvatel	492	462	406	239
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	77	85	100	112

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice, kříž, mimo sídlo - krucifix, mohylník, archeologické stopy

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v údolí Třešňůvky pramenící severně od sídla a tekoucí do Kladenky na jihozápadě. Okolní terén je velmi členitý, sídlo obklopují zalesněné vrchy. Protíná jej silnice Slavičín – Bojkovice. Pohledově se uplatňuje do všech směrů, ale s velmi malým dosahem.

Základní historické souvislosti:

Ves je poprvé zmíněna v lenních knihách k roku 1440, kdy byla součástí sehradického léna olomouckého biskupství. Poté, co byl v 15. století postaven hrad Nový Světlov, přechází postupně sehradická léna na držitele světlovského panství. Mimo tradiční zemědělství s ovocnářskou výrobou (pálenky, povidla) bylo mezi muži rozšířeno zvěroklestičství. V 19. století se v tratích Drahanec a Lochy krátce těžila železná ruda zásobující huť v Bojkovicích. Od roku 1959 zde působilo JZD přisloučené v roce 1965 pod státní statek Valašské Klobouky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Podlouhlé sídlo postrádající náves má zástavbu soustředěnou okolo hlavní silnice. Zástavba je poměrně neuspořádaná, což ještě více platí pro severní část sídla, mimo hlavní silnici. Příčinou této neuspořádanosti je přizpůsobování umístění objektů na parcelách v členitém terénu. V zástavbě jsou zastoupeny objekty původní, ale s četnými přestavbami a dostavbami i novodobé – ty jsou větších hmot. Méně jsou úpravami dotčeny hospodářské části, dříve často sloužící jako sušírny ovoce. Novodobá zástavba převažuje na východním okraji sídla, nachází se zde i menší bytový dům. Četné jsou drobné sakrální stavby – zvonice (1780), kamenný kříž (1746), dřevěný kříž (1820) či pískovcový kříž u výletiště (1911). Výrobní a zemědělský areál východně sídla je poměrně rozsáhlý a nachází se v poměrně exponované poloze, ale díky okolní zeleni se pohledově uplatňuje jen do jižních směrů.

Sídlo se pohledově uplatňuje do všech směrů, ale s velmi malým dosahem, což je dáno uzavřeným okolním terénem, který se více otevírá pouze k jihu až k jihozápadu, a hojnou vzrostlou zelení okolo celého sídla, která navazuje na okolní lesy.

Zeleň v sídle je velmi hojná, prostupuje jej z okolní krajiny (podél vodotečí a navazující na okolní lesíky), početné jsou i sady – po obvodu sídla i mezi jeho jednotlivými částmi.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), sídlo dále do volné krajiny nerozšiřovat
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby, zejména roubenky)
- Zachovat krajinotvornou zeleň v sídle i na jeho okrajích sídla (sady)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél vodotečí
- Vyloučit zásahy do lesních porostů navazující na zástavbu sídla
- Realizovat krycí výsadby při jižní hranici zemědělského areálu

obr. č. C. 479: Pohled na Rudimov z východu (od Jankulky); v popředí novodobá výstavba ve východní části sídla; patrná je hojná zeleň v sídle i jeho okolí

obr. č. C. 480: Vstup do sídla z východu; v popředí bytový dům

obr. č. C. 481: Památkově chráněná zvonice

obr. č. C. 482: Pískovcový kříž u výletiště

obr. č. C. 483: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C. 484: Příznivý dojem skupiny s dvěma dřevěnicemi v pozadí je podtržen okolní zelení, zejména ovocným sadem, který dotváří původní výraz. Drobné nedostatky vykazuje dům s bílou fasádou, kde došlo k méně vhodné výměně několika oken za trojkřídlá

obr. č. C. 485: Malebná dřevěnice upoutá svojí autentičností; stavba v sousedství vlevo je stylově i kompozičně vhodná, jen působí příliš nově, bez patřičné patiny

obr. č. C. 486: Původní zástavba v centrální části sídla

obr. č. C. 487: Novodobá zástavba ve východní části sídla

obr. č. C. 488: Novodobá i původní zástavba s hospodářskými staveními v centrální části sídla, pod zvonicí

obr. č. C. 489: Výrobní a zemědělský areál ve vyvýšené poloze východně od sídla

Sídlo	Sehradice				obec	Sehradice			
					k. ú.	Sehradice			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	527	592	634	705
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	92	114	135	226

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kříž

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo v údolí Luhačovického potoka obklopené ze severu a jihu mírně zvlněným terénem, na rozhraní Bílých Karpat a Vizovických vrchů. Sídlo paralelně s potokem protíná silnice Dolní Lhota – Loučka, která je zároveň hranicí CHKO. Sídlo se pohledově uplatňuje zejména ve směru údolí potoka, tj. na jihozápad a severovýchod.

Základní historické souvislosti:

Ves bývala centrem sehradického biskupského léna u hradu Engelsberg (Sehrad), který byl postaven ve 13. století na obranu proti uherským vpádům, ale postupně koncem 15. století zpustl. První zmínka o lénu je sice datována v roce 1261 v zakládací listině vizovického kláštera, nicméně písemně je ves potvrzena k roku 1440. V zemědělské vsi luhačovického Zálesí se rozvinulo ovocnářství (sušírny a palírny jablek a švestek) a také včelařství.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo mělo dvě části, západní – soustředěnou okolo dnešního kulturního domu a východní – bez centra. V druhé polovině 20. století došlo ke spojení těchto částí a k výraznému rozvoji jihozápadním směrem (srůst s Dolní Lhotou) a rovněž ve východní části, sídlo tak značně zvětšilo svoji plochu. Původní zástavbu, dochovanou v části okolo kulturního domu, reprezentují usedlosti s obdélníkovým půdorysem, sedlovou střechou a štítovou orientací, na obytnou část podélně i kolmo navazuje hospodářská část. Oproti jiným sídlům jsou častější podezdívky a kamenné sokly. Navazující novodobá zástavba je silně různorodá, objekty mají velké hmoty, ve východní části se nachází soubor bytových domů, všude je ale dostatek zeleně a zahrádek, které formují venkovský charakter. Mezi výraznější objekty patří rozsáhlý kulturní dům a díky fasádě i mateřská škola. Po celém sídle se nachází řada křížů, přibyla nová zvonice. Při severním okraji sídla se ve vyvýšené poloze nachází zemědělský areál ZD Olšava, který je plošně poměrně rozsáhlý a tvořen vyššími objekty (některé z nich jsou patrové), lokálně se pohledově uplatňuje západním, severním i východním směrem. Další zemědělský areál, izolovaně severovýchodní od sídla, se pohledově uplatňuje do všech směrů a na větší vzdálenost.

Sídlo je bez výrazné tradiční dominanty, výšková hladina jeho zástavby je vyrovnaná. Vybočují zemědělské areály ve vyvýšené poloze.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, zejména v zahradách a podél Luhačovického potoka, na jihu navazuje sídelní zeleň na lesní porosty. Zeleň s dostatečnou izolační funkcí chybí u obou zemědělských areálů. V okolí jsou dochované úvozové cesty se vzrostlou doprovodnou zelení.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), vyhnout se exponovaným polohám (severní svah)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat charakter zástavby v okolí kulturního domu
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla, doplnit ji u mladší zástavby na východním okraji sídla
- Realizovat krycí výsadby po obvodu obou zemědělských areálů
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Luhačovického potoka a dalších vodotečí

obr. č. C. 490: Sehradice v pohledu ze severovýchodu, vpravo zemědělský areál ZD Olšava

obr. č. C. 491: Nová zvonice před kulturním domem, centrem sídla

obr. č. C. 492: Jeden z křížů, pod kulturním domem

obr. č. C. 493: Vyváženě působí dvoupodlažní dům s valbovou střechou, původními členěnými okny a jediným drobným plastickým zvýrazněním patrovou římsou. Vhodně sedlovou střechou je připojena nižší hospodářská část

obr. č. C. 494: Kompaktní skupina domů různého hmotového uspořádání se zajímavě působícími střechami s vikýři. Celkově pozitivní dojem trochu kazí jen trojkřídlé okno v podkroví předního domu

obr. č. C. 495 a č. C. 496: Univerzální domy mají vhodnou formu odpovídající umístění v menším sídle; pozitivní je rohové uspořádání staveb a vizuální orientace vůči památníku a upravený parter

obr. č. C. 497: Příjemně pohodovým dojmem působí přízemní představěná dřevěná veranda. I po vyžadující obnově stavby by měla zůstat určujícím prvkem

obr. č. C. 498: Jedna ze zachovaných staveb s dvojicí malých oken ve štítu a jednoduchou lomenicí v horní části štítu

obr. č. C. 499: Pastelová barva fasády domu v exponované poloze je zbytečně výrazná, upoutá pozornost na nepůvodní štít

obr. č. C. 500: Výraz této stavby je dost rozpačitý; uplatňuje se zde řada prvků, tvarů a materiálů, jejichž účelem je zvýraznění, upozornění na účel stavby; použité prostředky a jejich kombinace ale nejsou adekvátní

obr. č. C. 501: Zemědělský areál severovýchodně od sídla, ve vyvýšené poloze citelně chybí izolační zeleň

obr. č. C. 502: Novostavby na samém východním okraji sídla, chybí zeleň na přechodu sídla do krajiny, v pozadí izolovaný zemědělský areál severovýchodně od sídla

Sídlo	Sidonie				obec	Brumov-Bylnice			
					k. ú.	Sidonie			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.20/A.21	I.	II.	III.	obyvatel	444	521	235	295
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	46	44	47	133

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – chlebová pec (při ev. č. 27), dům dělnické kolonie – soubor domů (č. p. 65)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Nesouvislá zástavba situována v několika enklávách v převážně lesnatém údolí Vlárky a na jejím soutoku s Vlárou při státní hranici se Slovenskem. Vizuální uplatnění dílčí části zástavby nastává v dílčím příslušném segmentu údolí Vlárky, popř. v soutokové oblasti s Vlárou.

Základní historické souvislosti:

Sidonie byla původně, stejně jako sousední Sv. Štěpán, obcí se sklářskou minulostí. Sklárnu nechal zřídit r. 1788 majitel brumovského panství Jan Křtitel Ilešházy a pojmenoval ji po své manželce Sidonii (též Svatá Sidonie). Sklářská huť zaměřující se na náročnou výrobu broušeného a malovaného skla byla zavřena r. 1933 a na přelomu let 1937/38 byla zbourána. Při dělení správního území bývalé ČSFR, zůstal celý katastr obce v ČR (zachování celistvosti majetku) výměnou za jiné území. Od r. 1976 je Sidonie součástí města Brumov-Bylnice.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Na území Bílých Karpat unikátní rozptýlená či do shluků soustředěná zástavba je rozložena v poměrně dlouhé části údolí Vlárky (cca 4,5 km), z většiny na jejím pravém břehu. Místy zástavba vystupuje i výše do svahu. Převážnou část zástavby tvoří původní rekonstruovaná stavení a mladší zástavba, nezřídka zřetelně abstrahující od zvyklostí venkovské architektury (více v dolní části sídla).

Cennou částí zástavby jsou dochované dělnické kolonie – menší byty soustředěné do jednoho protáhlého objektu. Původní výraz si uchovalo ještě několik dalších objektů.

Výrazným atributem sídla je jeho poloha v protáhlé údolní sníženině, resp. vazba s přírodním prostředím. Zástavba má často přímou vazbu na lesní zeleň, i zde jsou hojné extenzivní sady. V dolní části zástavby se pak vyskytují udržované zahrady.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat specifický charakter sídla v údolní poloze s nesouvislou zástavbou a harmonickým začleněním v horské krajině
- Méně početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat níže položenou část sídla; zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných staveb a dalších objektů dochované původní zástavby

obr. č. C. 503 a **obr. č. C. 504**: Spojená skupina menších domků bývalých dělnických kolonií

obr. č. C. 505: Roubená dělnická kolonie; podélná stavba má jakoby nahodile umístěná různě velká okna odlišně členěná, což narušuje strohou pravidelnost

obr. č. C. 506: Budova bývalé školy zachovalé podoby

obr. č. C. 507: Celkově příznivě působící štítově orientovaná usedlost se svislým bedněním ve štítě; štítovému průčelí by více slušelo symetricky dělené okno

obr. č. C. 508: Menší roubená stavba s přístavbou působí bydíky zachovalé konstrukci a barevné jednotně velmi esteticky

obr. č. C. 509: Vhodně zvolená barva fasády i členění oken při nedávné obnově; komerční objekt působí decentně, přesto by fasádě prospělo možné drobné zvýraznění

obr. č. C. 510: Venkovská vilka s plasticky a barevně zdobenou fasádou; probíhající přestavba mansardy je navržena ohleduplně s důrazem k zachování všech hodnot

obr. č. C. 511: Objekt po rekonstrukci s výrazným rizalitem ve střední části a nižší sedlovou střechou díky vhodné barevné kombinaci jednotlivých částí zapadá do přírodě blízkého okolí

obr. č. C. 512: Mladší rodinný objekt většího měřítka s roubeným objektem bývalé dělnické kolonie zřetelně kontrastuje

obr. č. C. 513: Stavba s vysokou sedlovou střechou a balkony ve štítě evokuje vzhled horského hotelu v malém měřítku

obr. č. C. 514: Výrazný kontrast v konstrukci sousedních staveb jednotné barevné ztvárnění spíše posiluje

Sídlo	Slavkov				obec	Slavkov			
					k. ú.	Slavkov u Uherského Brodu			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.12	I.	II.	III.	obyvatel	595	824	732	672
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	109	197	218	271

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – pomník II. světové války

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v mírných svazích na levém břehu potoka Okluky, jehož mělké údolí je souvisle odlesněno. V severní části sídla prochází silnice č. I/54, jež tvoří hranici CHKO. Obytná část zástavby sídla se uplatňuje z okolních údolních svahů. Účelová výrobní zástavba v severní části sídla se vizuálně uplatňuje ze severních a východních směrů i z větších vzdáleností.

Základní historické souvislosti:

Založení obce je dovozeno ze zakládací listiny kláštera ve Vizovicích k r. 1261. Podanská ves měla robotní povinnosti vůči vrchnostenskému dvoru, kde fungoval mlýn a palírna ovoce. V roce 1663 byla celá obec vypálena. Po r. 1900 velká část mužské populace odcházela za sezónní prací, přístup k pracovním místům se zlepšil zřízením místní záložny (1893) a po zavedení pravidelného autobusového spojení do Uherského Hradiště (1928). Od 90. let 20. století v obci působí drobná zpracovatelská výroba plastů a kovů (KASKO, spol. s r.o.).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je postaveno na půdorysu návesní silnicovky. Většina zástavby je rozložena podél průjezdní silnice do Horního Němčí. Jedná se o podélně orientované řadové domy se stodolami a často velkým předzahrádkami, které v naprosté většině prošly rekonstrukcemi. V sídle se nachází několik původních usedlostí se zachovalým tvaroslovím (výzdobou fasád). Při okrajích je rozšířena mladší rodinná zástavba včetně nejmladších objektů katalogového typu, která již nerespektuje uliční čáru.

Zhruba ve střední části sídla stojí zvonice. Dominantním prvek řadové zástavby tvoří objekt potravin. Větší hmoty komerčních objektů se nacházející u hlavní křižovatky (průjezdní silnice a silnice č. I/54). Tradiční architektonickou dominantu sídlo postrádá.

Dominantu zástavby sídla i okolní krajiny tvoří rozlehlý výrobní areál situovaný v severní části (vně CHKO), čítající větší počet provozních objektů a také vertikálu komína. Projev areálu v krajině nepříznivě posiluje kontrastní zbarvení některých objektů.

Zeleň v sídle je rozšířena především při okrajích (zahrady, humna), důležitý vegetační prvek tvoří doprovod potoka při východním okraji.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat severní část sídla (naproti výrobnímu areálu)
- Nerozšiřovat zástavbu na jižním (zabránit přiblížení zastavěného území k Hornímu Němčí)
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Zachovat krajinotvornou zeleň na přechodu sídla do volné krajiny (včetně zbytků záhumenicové plužiny)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Okluky
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů; nerozšiřovat zástavbu katalogových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 515: Slavkov v pohledu od silnice z Nivnice do Dolního Němčí

obr. č. C. 516: Zvonice ve střední části sídla

obr. č. C. 517: Objekt občanské vybavenosti; barevné rozdělení je poněkud zvláštní, vzhledem k různým funkcím školy, resp. správy jej lze akceptovat

obr. č. C. 518: Širší prostor v okolí průjezdní cesty do Horního Němčí s řadovou podélně orientovanou zástavbou

obr. č. C. 519: Dominanci objektu potravin posiluje barevné provedení a široký rizalit ve střední části s velkou prosklenou plochou

obr. č. C. 520 a obr. č. C. 521: Větší hmoty ubytovacího a zdravotnického zařízení dominující prostoru u hlavní křižovatky v severní části sídla

obr. č. C. 522: Zanedbaná, ale výrazově hodnotná fasáda řadového domku; při obnově by měly být všechny atributy rozhodně zachovány

obr. č. C. 523: Řadová zástavba po renovaci se zachovalou výškovou úrovní

obr. č. C. 524: Mladší zástavba zřetelně odlišné architektonické formy (oproti tradiční zástavbě)

obr. č. C. 525: Disharmonický segment zástavby v jižní části sídla

Sídlo	Slopné				obec	Slopné			
					k. ú.	Slopné			
OKR	B	Luhačovické Zálesí			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	529	584	635	581
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	88	107	130	184

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v údolí Horní Olšavy, která teče na jih k soutoku s Luhačovickým potokem. Okolní terén Vizovických vrchů je mírně zvlněný, sídlo se na větší vzdálenosti pohledově uplatňuje všemi směry, s výjimkou jižního. Sídlo protíná silnice Dolní Lhota – Loučka, jež je hranicí CHKO.

Základní historické souvislosti:

Písemná zmínka o obci je uvedena v zakládací listině vizovického kláštera z roku 1261. Název vsi je odvozován od slova past (slop), které vyráběli místní tesaři. Později po zániku kláštera (1492) se dostává území pod vliv panství brumovského a roku 1549 je s ním sloučeno. V socialistické éře zde v rámci JZD Olšava probíhala přidružená kovovýroba pro LIAZ Jablonec, hospodářské objekty dnes slouží místním firmám jako dílny a sklady.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba severně od návsi v členitém údolí Horní Olšavy má nepravidelné uspořádání dané právě terénními podmínkami. Převažují objekty původní zástavby, tzn. usedlosti se štítovou orientací, sedlovými střechami a obdélníkovými půdorysy, které jsou ale ve velké míře poznamenány dostavbami a přístavbami. Zachovalo se však neobvykle velké množství hospodářských stavení - dřevěné (roubené či sloupkové) i zděné stodoly, dřevěné seníky, kůlny, roubené sušírny ovoce, včelíny, samostatně stojící zděné patrové komory a zděné chlévy. Samotná náves je poměrně rozlehlá, travnatá, s křížkem a památníkem obětem I. sv. války v jižní části. Jižně od ní se nachází objekt nákupního střediska, jehož nedávná přestavba původně socialistického objektu je vůči venkovskému prostředí poměrně necitlivá. Výrazným objektem je severovýchodně od návsi umístěný třípatrový válcový mlýn z roku 1914, nyní po rekonstrukci. Zástavba na severovýchodě, podél silnice na Loučku, je novodobá a velmi různorodá, je zde alespoň držena uliční čára. U křižovatky ve východní části sídla (severně od zemědělského areálu) stojí obecní úřad, mateřská škola a kostel sv. Rocha vzniklý v letech 1995 – 1996 přístavbou ke kapli z roku 1824. Výrobní areál jižně od kostela je velmi rozsáhlý – tvoří jej zemědělské objekty i svým měřítkem zcela vybočující výrobní haly; nachází se v nejnižší poloze sídla, jeho pohledové uplatnění je tak omezené.

Sídlo se na větší vzdálenosti pohledově uplatňuje kromě jižního všemi směry, kostel sv. Rocha je dominantou s lokálním dosahem (uplatňuje se zejména východním směrem).

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, především v zahradách a podél toků Horní Olšavy a Luhačovického potoka. Zeleň záhumenků a sadů po obvodu sídla vytváří dobrý přechod sídla do krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nesnižovat postavení kostela sv. Rocha v zástavbě sídla
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toků Horní Olšavy a Luhačovického potoka

obr. č. C. 526: Slopné v pohledu ze severovýchodu, vpravo kostel sv. Rocha

obr. č. C. 527: Slopné v pohledu z jihozápadu, vystupuje kostel a výrobní areál jižně od něj

obr. č. C. 528: Pohled na sídlo z jeho jihozápadního okraje, vpravo výrobní areál jižně od kostela

obr. č. C. 529: Detail výrobního areálu jižně od kostela v pohledu z jihozápadního okraje sídla

obr. č. C. 530: Kostel sv. Rocha

obr. č. C. 531: Pozoruhodně působící skupina tří kaskádovitě navazujících staveb; vzájemný soulad hmot i barev tvoří zajímavou kompozici; vyniká nápaditě zakončení drobnou stavbou autobusové čekárny jako přirozené doplnění sousední církevní stavby, včetně věžičky

obr. č. C. 532: Rodinný dům z 1. pol. 20. století trochu ztratil ze svého autentického výrazu výměnou oken; původní okna se zřejmě vyznačovala zdobností a obdobným členěním (ponechané) výtvarně zajímavé zasklení verandy

obr. č. C. 533: Svébytná zajímavá architektura, pro danou komerční funkci je takové zvýraznění uprostřed obce akceptovatelné; příznivě se v místním prostředí uplatňuje užití dřeva

obr. č. C. 534: Výrazná hmota i architektura nákupního střediska

obr. č. C. 535: Lineární účelová stavba rušivě působící v krajině; nevhodně působí i výsadba živého plotu z tůjí, který ještě umocňuje necitlivé úpravy

Sídlo	Starý Hrozenkov				obec	Starý Hrozenkov			
					k. ú.	Starý Hrozenkov			
OKR	D	Moravské Kopanice			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.2	I.	II.	III.	obyvatel	758	875	913	914
Kategorie – jádrová část	I.	II.	III.	IV.	domů	135	174	228	274
Kategorie – Rovné	I.	II.	III.	IV.					
Kategorie – Černé	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička, socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo (centrum Moravských Kopanic) lokalizované v hlubokém údolí Krátkovského potoka před státní hranicí se Slovenskem. Vizuální uplatnění zástavby nastává v údolí Krátkovského potoka. Níže po toku se nachází místní část – Rovné, kde rozptýlená zástavba stoupá výše do svahu (Černé). Nejvýše položené usedlosti zaujímají vizuálně velmi exponované polohy (výhledy na vzdálený hřbet Mikulčina vrchu aj.)

Základní historické souvislosti:

První osídlení je doloženo až do 12. století, kdy postupně vznikaly rozptýlené samoty na svazích údolí. Organizovanější osídlení kolem vsi Hrozinkov, centra Moravských Kopanic, vzniká po r. 1600. Četné nájezdy cizích vojsk místní přečkávali v horách, v mezidobí se rozvíjelo podhorské zemědělství, zpracování ovoce, chov dobytka a pastevectví. Po rozdělení republiky nabyl na významu místní hraniční přechod, rozvíjí se bydlení i rekreační potenciál. Dodnes se udržují kopaničářské tradice i symboly (kroj, nářečí).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Jádrová část sídla tvoří silnicová zástavba situovaná podél průjezdní cesty, kterou je hlavní silniční tah přes pohoří Bílých Karpat – I/50. Při toku Brodského potoka zástavba stoupá i výše do svahu, později se zástavba rozšířila rovněž při cestě do Vápenic.

Jádrovou část sídla tvoří menší náves mezi hlavní silnicí a krátkým úsekem paralelní cesty. Především zde a v jejím okolí stojí řadově uspořádané podélně orientované usedlosti, směrem k okrajům je zástavba více rozvolněna. Na jižním okraji se nachází tradiční dominanta pozdně barokního kostela Narození Panny Marie. Zástavba prodělala četné renovace. Především na návsi se vyskytují objekty – větší hmoty bez jakékoliv vazby k tradiční venkovské zástavbě. Celkový charakter zástavby je hmotově i výrazově velmi diferencovaný. Kromě řady větších hmot (obchodní středisko, pošta, dům s pečovatelskou službou) se na severním svahu nachází skupina pěti bytovek. Výraznou dominantu zástavby pak tvoří budova základní a mateřské školy lokalizovaná v exponované pozici ve východní části sídla.

Níže položená část Rovné při soutoku Drietomice a Krátkovského potoka se vyznačuje typologicky rozmanitou zástavbou. Původní podélně orientované řadové usedlosti vcelku zachovalého měřítka stojí při jižní straně průjezdní cesty. Výrazně se zde uplatňuje účelová (doprava) a rekreační zástavba. Jižně od průjezdní silnice se nachází výrobní provoz (ŽELEZO HRANICE s.r.o.) příznivě obklopený souvislou lesní zelení.

Výše do severního svahu nad částí Rovné je rozšířena typická roztroušená kopaničářská zástavba (Černé). Stojí zde několik usedlostí s uzavřenými či polouzavřenými typy dvorů nesoucích znaky tradiční architektury Moravských Kopanic.

Přechod sídla do volné krajiny formují zahrady. Na severních svazích údolí se rozkládají rozlehlé plochy sada, jež místy navazují přímo na zástavbu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); zástavbu nerozšiřovat do vyšších – nezastavěných partií svahů
- Zachovat typickou urbanistickou strukturu kopaničářského osídlení v části Černé – roztroušené usedlosti s vazbou na zeleň; zástavbu v této části sídla nerozšiřovat
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do lesních porostů v okolí sídla a vegetace při toku Krátkovského potoka, Drietomice a jejich přítocích
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy; zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)

obr. č. C. 536 a **obr. č. C. 537**: Kostel Narození Panny Marie na návsi; vpravo v pohledu z východní části sídla

obr. č. C. 538: Řadový dům v dominantní poloze na návsi s prvky typickými pro budovu s veřejným účelem

obr. č. C. 539: Budova obecního úřadu s balkony ve štítovém průčelí, jež jsou jejími nejvýraznějšími atributy; celkový výraz této architektonicky kvalitní stavby by napovídal spíš jinému typologickému využití (např. penzion)

obr. č. C. 540: Dominantní stavba svojí hmotou a přiměřeným výrazem výstižně charakterizuje účel veřejné vybavenosti (v daném případě pošta)

obr. č. C. 541: Komerční objekt svébytného architektonického výrazu; jeho umístění lze vnímat jako solitér bez přímých vazeb na sousední stavby; použité členění a materiály tak je tak odůvodněné

obr. č. C. 542: Další z výrazných staveb – objekt sociálních služeb ve východní části sídla

obr. č. C. 543: Školní budova v exponované poloze nad zástavbou v západní části sídla

obr. č. C. 544: Řadová zástavba s předzahrádkami s nevyrovnanou výškovou hladinou podél průjezdní silnice

obr. č. C. 545: Řadová zástavba podélně orientovaných přízemních domů ve svahu v boční ulici (směrem na Žítkovou)

obr. č. C. 546: Řadová zástavba v části Rovné podél hlavní průjezdní silnice (tah I/50)

obr. č. C. 547: Další usedlost situovaná v exponovaném prostoru, před nímž se rozprostírá jedinečná krajinná scéna (část Černé)

obr. č. C. 548: Část Rovné v pohledu z výše položených svahů údolí Drietomice (od východu)

Sídlo	Strání				obec	Strání			
					k. ú.	Strání			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.15	I.	II.	III.	obyvatel	1 382	1 851	2 939	2 330
Kategorie - Strání	I.	II.	III.	IV.	domů	180	349	572	694
Kategorie - Květná	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Povýšení sv. Kříže, socha sv. Jana Křtitele, zámek – zámeček, seníky (u č. p. 430 a č. p. 86), sýpka u č. p. 108, venkovská usedlost (č. p. 216), venkovský dům (č. p. 327)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé protáhlé sídlo v údolí Klanečnice pod severními svahy Velké Javořiny (povodí Váhu) tvoří dvě části – výše položené Strání a níže v údolí se nacházející Květná. Zástavba obou sídel dnes tvoří jeden souvislý celek. K vizuálnímu uplatnění sídla dochází v krajinářsky hodnotném prostoru údolí Klanečnice, a to včetně vrcholových partií Velké Javořiny.

Základní historické souvislosti:

Obec se nachází na významné obchodní cestě z Moravy do Uher, vznik obce se předpokládá na poč. 14. století, k r. 1353 se připomíná tvrz. V okolí fungovalo několik pil a mlýnů, od r. 1483 bylo na obchodní stezce vybíráno mýto. Po bělohorské bitvě ostrožské panství se statkem Strání připadlo až do r. 1945 Lichtensteinům, kteří zde založili v r. 1796 sklárnu Květná (dnes součást skláren Bohemia). Moderní silniční spojení na Slovensko bylo vybudováno v r. 1967.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Strání – rozhlehlé krajinotvorné sídlo s výraznou dominantou pseudogotického kostela Povýšení sv. Kříže z počátku 20. století. Zástavba sídla je rozložena podél hlavní průjezdní komunikace (I/54). Jádrová či historická část zástavby je situována jižně od hlavní komunikace, kde se níže pod kostelem nachází protáhlá užší náves, kterou na dolním konci uzavírá budova zámku. Řadově uspořádané rekonstruované domy zde doplňují další výrazné hmoty (hasičská zbrojnice, nákupní středisko z období socialismu níže pod zámkem, výrobní objekty Santra, spol. s r.o). Působivým prvkem v zástavbě je kamenný objekt fary při kostele.

Zástavba v bočních ulicích je mladšího data, respektuje rovněž uliční čáru. Na severní straně silnice I/54 dominují budovy školního areálu s blízkou bytovkou. Nachází se zde rovněž areál zemědělské velkovýroby. Domy při hlavní komunikaci s často velkými předzahrádkami se nevyznačují původním venkovským výrazem. Tento charakter zástavby přetrvává směrem níže údolím ke Květné, měřítkem je zástavba jednotná.

Výrazným rysem je zachovalost členění pozemků – záhumenicové plužiny, především v severovýchodní a východní části sídla. Vnitřní zeleň v sídle je rovněž hojná (zahrady, okrasná) s vysokým počtem vzrostlých dřevin.

Květná – níže položené části dominuje areál Moravských skláren (historický provoz). Severní část sídla navazuje řadovou podélně orientovanou rodinnou zástavbou na Strání. Níže po proudu se zástavba rozvolňuje (rodinné domy), stejně tak jako v bočních ulicích (mj. za areálem skláren – údolí Svinárského potoka). V dolní části pod sklárnami stojí sídliště několika bytových domů (3 až 4 nadzemní podlaží, částečně s valbovými střechami), starší bytovky zastřešené rovněž valbovými střechami byly postaveny v blízkosti sklárny. Okolí vstupního areálu skláren se nachází centrum s většími hmotami komerčních objektů. Na úplném okraji sídla při státní hranici – mezi hlavní silnicí a tokem Klanečnice stojí několik usedlostí zachovalého venkovského výrazu.

Přechod sídla do volné krajiny formují zahrady či sady, dolní část zástavby brzy přechází do lesních porostů na svazích. Výrazným prvkem je doprovodná zeleň při toku Klanečnice.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Uchovat jedinečnou pozici kostela Povýšení sv. Kříže dominující zástavbě sídla i údolí
- Novou obytnou situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat kompaktní charakter sídla
- Nerozšiřovat výstavbu bytových domů
- Nerozšiřovat zástavbu dále do údolí Svinárského potoka
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Nivničky
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných objektů

obr. č. C. 549: Strání v pohledu ze silnice do Březové (od severu); v pozadí masiv Jelence a Velké Javořiny (s vysílačem)

obr. č. C. 550: Dominanta kostela Povýšení sv. Kříže

obr. č. C. 551: Kamenná stavba farní dvorany s nově rekonstruovanou střechou má všechny znaky kvalitní stavby veřejné vybavenosti; působí dostatečně reprezentativně, zároveň se ale nesnaží konkurovat sousednímu novogotickému kostelu; prostor vhodně dotváří nově řešený parter

obr. č. C. 552: Bývalý zámeček – panský dvůr na okraji náměstí je důstojnou dominantou prostoru, kde většinu ostatní zástavby tvoří různorodá směs převážně řadových domů; historické prvky zůstaly zachovány hlavně v interiéru, ale i vnější výraz je po rekonstrukci dostatečně kvalitní

obr. č. C. 553: Přestavěný polyfunkční objekt získal vhodnější výraz kultivovaným řešením fasády, oken včetně jejich barevného zvýraznění a také novým zastřešením, které je v daných podmínkách přijatelnější než původní plochá střecha

obr. č. C. 554: Pohled od kostela směrem k severu – měřítkem kompaktní zástavbu v severní části sídla

obr. č. C. 555: Vyrovnaná podélně orientovaná přízemní zástavba při hlavní průjezdní cestě (Strání)

obr. č. C. 556: Menší usedlost zachovalého hmotového uspořádání s příznivého estetického výrazu (tradiční barevné ztvárnění, členění oken)

obr. č. C. 557: Dominanta nákupního střediska níže pod zámkem odpovídající době svého vzniku

obr. č. C. 558: Školní areál s udržovaným okolím v blízkosti průjezdní silnice ve střední části sídla

obr. č. C. 559: Pohled na Strání ze svahů Nové hory (od jihovýchodu)

obr. č. C. 560: Hodnotný přízemní dům se zvýšeným středním traktem a valbovou střechou; symetrická solitérní stavba má jemně zdobenou fasádu plastickými šambránami (Květná)

obr. č. C. 561: Přízemní usedlost zachovalých dispozic a zdobnými prvky (šambrány, nadokenní římsa) v blízkosti státní hranice se Slovenskem

obr. č. C. 562: Hlavní budova areálu skláren Bohemia

obr. č. C. 563: Bytovky při hlavní silnici v Květné

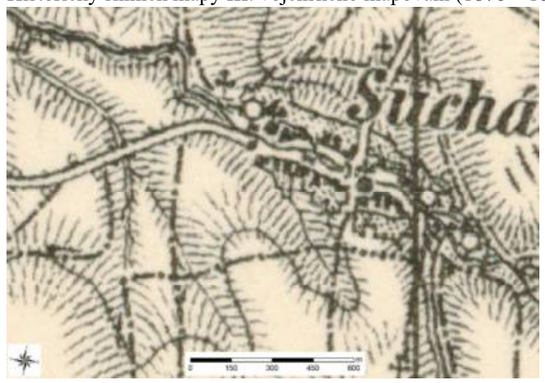

obr. č. C. 564: Pohled na Květnou ze svahů Nové hory (od severovýchodu); v pozadí masiv Velké Javořiny

Sídlo	Suchá Loz				obec	Suchá Loz			
					k. ú.	Suchá Loz			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.	I.	II.	III.	obyvatel	604	909	982	1 084
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	113	187	208	330

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovský dům (č. p. 21), venkovský dům (č. p. 76)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo v západovýchodním směru lokalizované v plochém či mírně svažitém terénu při toku Nivničky. V okolní ploché otevřené krajině se sídlo uplatňuje nevýrazně (s výjimkou objektu vodárny), figuruje však v dálkových výhledech z okrajových svahů Bílých Karpat (hřbet Studeného vrchu). Průjezdní komunikace včetně odbočky procházející po celé délce sídla tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

První zmínky o vsi pochází z konce 13. století, v r. 1423 byla jako součást statku Strání zastavena ve prospěch uherskobrodského panství. Po tatarských a uherských válkách na přelomu 17. a 18. století se rozvíjí zemědělská výroba a ovocnářství, v obci vzniklo i několik mlýnů. Od r. 1580 je známa místní kyselka (Loza) a v r. 1907 byl otevřen obecní kamenolom zaměstnávající místní rolníky. Většina zemědělské půdy byla v době socialismu součástí JZD Bánov nebo státního statku Volenov, kde dnes působí různé dřevařské podniky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Starší zástavba v řadovém uspořádání sleduje průjezdní cestu (ulicový typ). Jedná se o podélně orientované řadové domy s předzahrádkami, jež prošly v naprosté většině rekonstrukcemi. Pozdější zástavba se rozšířila na východní straně sídla při místní komunikace do Bystřice pod Lopeníkem jdoucí podél toku Nivničky také do bočních ulici stoupající do mírných svahů údolí toku. V některých částech se zástavba vyznačuje jednotnou výškou úrovní, zřetelné je to v severní větvi. V okrajových částech se vyskytují objekty městského charakteru i novostavby katalogového typu. Rozšiřování zástavby v posledních letech narušuje původní urbanistický charakter – v severní a jihovýchodní části sídla.

U křižovatky ve střední části stojí dominanta novodobého kostela sv. Ludmily se štíhlou věží. V jeho okolí se nachází otevřený prostor, na který navazuje k východu (proti proudu) nezastavěný travnatý úsek – koridor břehových partií Nivničky. V sídle stojí rovněž tři kaple. Výrazným prvkem zástavby je rovněž školní budova.

Na východním okraji sídla zástavbu ohraničuje rozhlehlý areál zemědělské velkovýroby, z něhož vystupuje typická vertikála vodojemu, jíž lze identifikovat i v dálkových pohledech.

Sídelní zeleň je rozmanitá, přechod sídla do volné krajiny formují zahrady a sady (částečně zachované členění půdy). Výrazným a cenným vegetačním prvkem je doprovod Nivničky v okrajových částech.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Uchovat pozici kostela sv. Ludmily dominující zástavbě sídla
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat stávající nezastavěný charakter břehových partií Nivničky ve východní části sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Nivničky
- Nerozšiřovat zástavbu katalogových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 580: Pohled mas Suchou Loz od rozcestí Dubina (nad Stráním)

obr. č. C. 581: Dominanta kostela sv. Ludmily na křižovatce cest

obr. č. C. 582: Památník obětem I. světové války

obr. č. C. 583: Kaple sv. Rocha situovaná do řadové zástavby; sloup elektrického vedení její pozici v zástavbě neprospívá

obr. č. C. 584: Přízemní domek v řadové zástavbě se zajímavou barevnou kombinací pruhů

obr. č. C. 585 a **obr. č. C. 586**: Přízemní řadová zástavba po rekonstrukcích jednotného měřítka s předzahrádkami a okrasnou zelení

obr. č. C. 587: Renovovaná školní budova s přístavbou tělocvičny dominuje uliční zástavbě

obr. č. C. 588: Typizovaný montovaný dům dokládá absenci citu pro přizpůsobení se stávajícímu charakteru místních staveb; nevhodnost podtrhuje i barevnost a výraz nekvalitního provedení

obr. č. C. 589: Novodobá nesourodá rodinná zástavba (katalogy) v severní části sídla

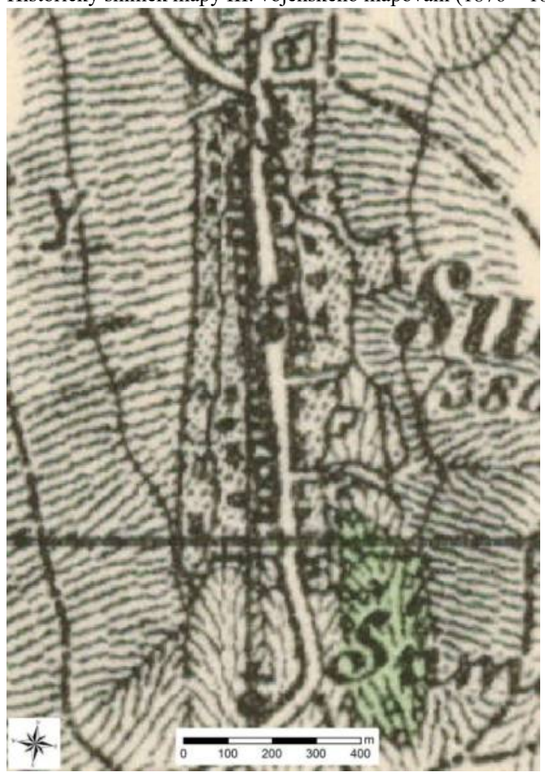

obr. č. C. 590: Areál zemědělské velkovýroby s vertikálou vodojemu v pohledu od hřbitova

Sídlo	**Suchov**			obec	Suchov			
				k. ú.	Suchov			
OKR	E	Horňácko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.1	I.	II. III.	obyvatel	702	999	915	483
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	131	195	213	227

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovský dům (č. p. 90), venkovský dům (č. p. 92)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlá zástavba stoupající směrem k jihu do svahu mezi dvěma drobnými toky, jež mají soutok v dolní části sídla – vzniká zde Suchovský potok (levostranný přítok Svodnice). Vizuální uplatnění sídla nastává pouze v údolí Suchovského potoka.

Základní historické souvislosti:

K založení obce došlo zřejmě v druhé polovině 13. století během německé kolonizace (odtud i starší název Suché Němčí). V průběhu husitských válek byl zničen místní hrádek Kanšperk (zal. r. 1389). Později se v okolí usazovali rodiny slovenských Horňáků (doloženo k r. 1500), proto je obec dnes součástí stejnojmenného etnografického subregionu.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se zřetelně dochovanou urbanistickou strukturou typické silnicovky, znatelně predisponovanou morfologií terénu. Zástavba sídla zůstala situována při průjezdní silnici výrazně stoupající do vrchu. Jedná se o řadové přízemní i patrové domy s předzahrádkami, jež prošly ve většině případů rekonstrukcemi bez zachování původního venkovského vzhledu. Dílčí části zástavby se vyznačují jednotným měřítkem – řadové podélně orientované usedlosti s jednotnou výškovou úrovní hřebenů sedlových střech (např. mladší zástavba na horním konci sídla).

V dolní polovině stojí renovovaná zvonice. Na dolním okraji byla v roce 2005 postavena kaple sv. Lukáše. Před kaplí se nachází větší – hmota udržované školní budovy (mateřská škola), jež tvoří důstojnou dominantu zástavby sídla.

Z dochovaného kompaktního uspořádání zástavby vybočuje areál zemědělské velkovýroby při východním okraji. V jeho rámci vyniká skladový objekt , jež se uplatňuje ve výhledech z volné krajiny (při cestě z podhůří).

Přechod sídla do volné krajiny je utvářen zachovalou parcelací zemědělské půdy se zahradami a sady. V jihovýchodní části zahrady přecházejí do souvislé lesní zeleně.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu lze situovat výlučně ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 591: Pohled na Suchov z příjezdové cesty (od severu)

obr. č. C. 592: Novodobá kaple sv. Lukáše na dolním konci sídla

obr. č. C. 593: Obvyklý hmotový typ školní budovy s obnovenou fasádou a střechou, s vhodně začleněnou přístavbou; Uüpoutá barevně zvýrazněný vertikální pás uprostřed průčelí; dolní okraj zástavby sídla

obr. č. C. 594: Renovovaná zvonice ve střední části sídla

obr. č. C. 595: Charakter řadové zástavby v dolní části sídla s významným uplatněním zvonice na terénním zlomu

obr. č. C. 596: Jeden z pěkných typů vesnických staveb Horňácka; kombinaci dvou světlých odstínů modré barvy doplňuje zdobný pás nadokenní římsy

obr. č. C. 597: Objekt zachovalých proporcí i výrazu s valbovou střechou; lepší dojem by utvářelo zachování děleného okna v obytné části

obr. č. C. 598: Budova obecního úřadu ve střední části sídla odpovídající výrazu (barva fasády) se symetrickým uspořádáním a zastřešením vstupu

obr. č. C. 599: Nevhodné příklady přestaveb využívající prvky nekorespondujícími s venkovským stavitelstvím (mj. i barevné provedení)

Sídlo	Suchovské mlýny				obec	Nová Lhota, Suchov			
					k. ú.	Suchov, Nová Lhota u Veselí nad Moravou			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.2	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – Podhajský vodní mlýn (č. p. 152)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Několik oddělených ploch se zástavbou v okolí bývalých mlýnů je lokalizováno při toku Jamného potoka. Vizuální uplatnění zástavby nastává vždy pouze v dílčím úseku údolí.

Základní historické souvislosti:

Mlynářství a těžba vápna v údolí Jamného potoka představovaly důležité hospodářské odvětví v rámci celého Horňácka. Některé z mlýnů byly v provozu ještě po 2. sv. válce, později byly přestavovány na rekreační objekty.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Ve zhruba 6 km dlouhém úseku údolí se nachází několik enkláv zástavby, která se rozšířila v místě dnes již nefunkčních mlýnů. Jedná se (po proudu) o Podširocké mlýny, Fojtické mlýny, Čerešnické mlýny, Hryzlácké mlýny, Zámečnické mlýny, Suchovské mlýny, Podhajské mlýny a Petruchův mlýn. Součástí soustavy mlýnů byl ještě Kománkův mlýn, ten již však dnes přináleží k Javorníku.

V místech dřívějších mlýnů se v průběhu 20. století rozšířila obytná i účelová zástavba. Vlastní mlýny byly adaptovány či jsou nefunkční. Zástavba v údolí je dnes značně diferencovaná, vyskytují se hospodářské objekty dochovaného vzhledu (stodoly), rodinné domy rozmanitého výrazu vily městského typu – i novodobého, dvojdomy aj.) či výrobní objekty. Největší enklávu dnes tvoří Suchovské mlýny na křižovatce silnice z Javorníku do Vápenek a do Suchova, která již mají charakter menší vsi. Obdobná situace je v případě Hryzláckých mlýnů a Zámečnických mlýnů, které již tvoří jednu sídelní enklávu s rozvolněnou zástavbou. Účelové objekty jsou přítomny u bývalých Podširockých mlýnů nebo Hryzláckých mlýnů.

U většiny domů jsou zahrady – v rovinatém terénu údolní nivy. Dále do svahů navazuje lesní či mimolesní zeleň. Místy zástavba stoupá i do svahu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze připustit výjimečně, situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); vyloučit solitérní zástavbu
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty ve stávající zástavbě vyloučit
- Zachovat hodnotnou krajinotvornou lesní i mimolesní zeleň na přechodu zástavby do volné krajiny
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C. 600: Zástavba při průjezdní cestě v lokalitě Fojtíkových (Fojtických) mlýnů zachovává původní proporce

obr. č. C. 601: Řadová zástavba výrazného měřítka při průjezdní silnici v lokalitě Suchovských mlýnů

obr. č. C. 602: Dobře zachovalá hospodářská stavba při průjezdní silnici v lokalitě Zámečnických mlýnů; tradiční prvky venkovské zástavby jsou patrné i na objektu v pozadí

obr. č. C. 603: Na hospodářskou zástavbu v blízkosti bývalého Petruchova mlýna (objekt vpravo z nepálených cihel) striktně navazuje vila čtvercového půdorysu se stanovou střechou

Sídlo	**Sudoměřice**				obec	Sudoměřice			
					k. ú.	Sudoměřice			
OKR	F	Strážnické Dolňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.9/F.10	I.	II.	III.	obyvatel	854	1045	1207	1238
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	136	222	289	394

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zemědělský dvůr (č. p. 126), venkovský dům (č. p. 377)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo nacházející se v rovinatém terénu v jihovýchodním cípu CHKO v blízkosti státní hranice se Slovenskem. Vizuální uplatnění sídla nastává pouze z blízkých vzdáleností v okolí sídla. Průjezdní silnice směřující k hraničnímu přechodu tvoří hranici CHKO, do níž sídlo zasahuje menší částí.

Základní historické souvislosti:

Písemně jsou Sudoměřice připomínány k r. 1368, založeny byly pravděpodobně již kolem r. 1261 Sudomírem z Horky. V 15. století tudy do Uher procházely při tzv. spanilých jízdách husitská vojska, velké škody způsobila třicetiletá válka a kurucké vpády. Na místě zničeného panského dvora vznikl v polovině 18. století hospodářský velkostatek, jehož polovinu v rámci pozemkové reformy odkoupila obec. V 90. letech 20. století vznikla při silnici na Slovensko menší průmyslová zóna. Postupně se rozšiřuje volnočasový areál Výklopník na Baťově kanále. Tradičním a rozvinutým oborem je vinařství.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo s velmi zřetelnou urbanistickou strukturou původně úzké silnicovky. V průběhu století se zástavba výrazně rozšířila k východu. Podél hlavní průjezdní cesty stojí zástavba řadově uspořádaných domů, z nichž řada si do současnosti uchovala své proporce, místy i tradiční místní prvky venkovské zástavby.

Výraznou dominantou sídla je vysoký funkcionalistický kostel Krista Krále z 30. let minulého století, stojící mimo hlavní průjezdní cestu – při cestě k nádraží. Kostel se uplatňuje v četných výhledech v rámci zástavby sídla i z volné krajiny.

Mladší zástavba ve východní části sídla z větší části udržuje tradiční řadovou formu, vzhledově často neodpovídá venkovskému typu. Vyskytují se vilové domy i nejmladší zástavba objektů katalogového typu (severně od kostela).

Menší část zástavby zasahující do CHKO tvoří řadová zástavba při východní straně průjezdní cesty včetně výrazné hmoty historického statku u křižovatky.

Východní okraj zástavby (v CHKO) utváří výrobní zástavba s účelovými objekty většího měřítka krytými obvodovou zelení. Na konci zahrad zde stojí rovněž několik původních stodol. Výrobní areál stojí rovněž na jižním okraji sídla (levý břeh Sudoměřického potoka), velké hmoty skladových pak byly v nedávné době postaveny západně od sídla mezi železniční tratí a silnicí č. I/70.

Odděleně od sídla nad pravým břehem Sudoměřického potoka (v rámci CHKO) se nachází obnovený soubor cca 30 vinných sklepů – Starý potok, tvořený tradiční zástavbou vinařských staveb podél cesty na Mlýnky.

Přechod sídla do volné krajiny tvoří zeleň zahrad, místy sadů. Výraznějším vegetačním prvkem je doprovod Sudoměřického potoka. Vzrostlá a udržovaná zeleň příznivě dotváří veřejný prostor sídla. Vyskytuje se rovněž hojná okrasná zeleň (předzahrádky).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nesnižovat pozici dominanty kostela Nejsvětější Trojice v rámci zástavby sídla; zachovat okolí kostela s hojnou ovocnou zelení
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat plochy vně CHKO
- Zachovat typický charakter vinařské osady Starý potok; vyloučit funkce neodpovídající zástavbu v lokalitě
- Na území CHKO nerozšiřovat účelovou zástavbu vystupující měřítkem nad obytné objekty
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů; nerozšiřovat zástavbu katalogových staveb
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných historických staveb
- Udržovat hodnotnou sídelní zeleň, vyloučit zásahy do doprovodné zeleně Sudoměřického potoka

obr. č. C. 565: Sudoměřice v pohledu od východu (cesta na Mlýnky)

obr. č. C. 566: Jihovýchodní okraj zástavby sídla

obr. č. C. 5567: Výrazná Dominanta kostela Krista Král

obr. č. C. 568: Drobná hospodářská stavba hmotou i typickou barevností vhodně zapadá do prostředí slovácké vesnice

obr. č. C. 569: Soubor statku – bývalého panského dvora je dokladem typických staveb Strážnického Dolňácka – přízemních řadových domů s vysokou sedlovou či valbovou střechou; i zde se uplatňuje sytě modrá barva doplňků na bílé fasádě

obr. č. C. 570: Řadový dům s citlivě obnovenou fasádou, zachovanými tvary oken a vrat, včetně barevnosti

obr. č. C. 571: Kaplička v tradiční podobě

obr. č. C. 572: Pomník obětem I. světové války před kostelem

obr. č. C. 573: Socha Sudomíra – pravděpodobného zakladatele obce

obr. č. C. 574: Řadová zástavba dochovaných proporcí s upravenou okrasnou zelení na předzahrádkách

obr. č. C. 575: Segment řadové zástavby při hlavní průjezdní cestě se naopak jednotou architektonické formy nevyznačuje

obr. č. C. 576: Novodobá rodinná zástavba v blízkosti kostela vzhledově blízká katalogovým domům

obr. č. C. 577: Typizovaný montovaný dům ve východní části sídla dokládá absenci citu pro přizpůsobení se stávajícímu charakteru místních staveb; nevhodnost podtrhuje i barevnost a výraz nekvalitního provedení

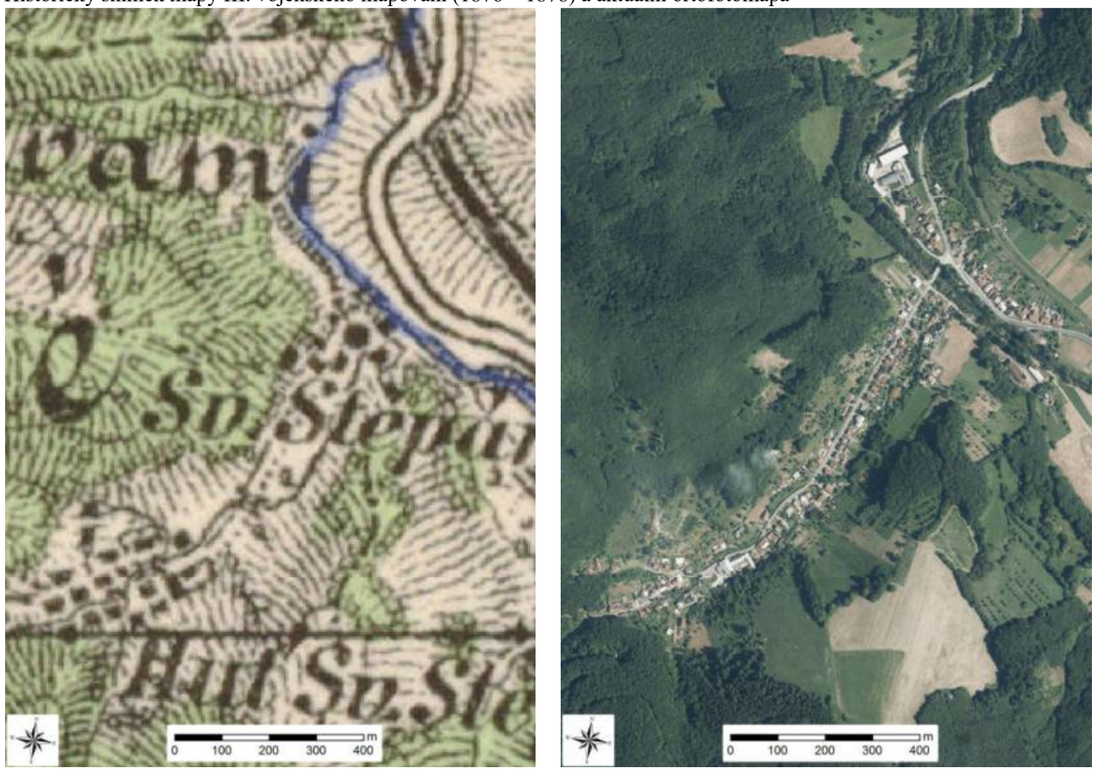
obr. č. C. 578 a **obr. č. C. 579**: Vinné sklepy v části Slaný potok

Sídlo	Svatý Štěpán				obec	Brumov-Bylnice			
					k. ú.	Svatý Štěpán			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.20	I.	II.	III.	obyvatel	298	513	450	326
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	40	64	90	120

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo lokalizované v údolí Vláry a jejího pravostranného přítoku Bukového potoka. Vizuální uplatnění zástavby je vázáno na zařízlou údolní sníženinu. Výše položená zástavba v údolí Bukového potoka se vizuálně uplatňuje i z větších vzdáleností – protějších odlesněných vrcholových partií údolí Vláry.

Základní historické souvislosti:

Svatý Štěpán byl založen jako dělnická kolonie v r. 1815, kdy zde hrabě Štěpán Iléšházy (syn Jana Iléšházyho, zakladatele Sidonie) založil sklářskou huť. Již v roce 1935 vyhlásil nájemce V. Schreiber na huť v důsledku hospodářské krize konkurs a o rok později byla výroba zastavena. Od roku 1947 byla umístěna v areálu bývalé sklárny dřevozpracující výroba. Stejně jako osada Sidonie je od r. 1976 Svatý Štěpán (do r. 1990 pouze Štěpán) součástí obce Brumov-Bylnice.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Starší původně řadová zástavba (dělnických domů) se nachází v bočním údolí Bukového potoka. V současné době je z velké části přestavěna, vyskytují se zde vily výrazných dimenzí a zjevně místu neodpovídajícího vzhledu. Staveb se znaky tradičního stavitelství se zachovalo poskrovnu (mj. stodoly využívající dřeva jako stavebního materiálu). Větší objekt zástavby zde tvoří výrobní budova (stolárna) v horní části.

Hodnotným prvkem zástavby je výklenková kaple se zvoničkou na pravém břehu řeky (za mostem).

Dolní část zástavby při silnici č. I/57 (mezi pravým břehem a železniční tratí) reprezentují mladší stavby rovněž výrazných proporcí (hmotově vyrovnaných) bez zřetelnější vazby ke zvyklostem venkovského stavitelství. Při toku Vláry se nachází také výrobní zástavba – na severozápadním a jihovýchodním okraji. Oba areály nedosahují díky poloze na dně údolí a hojné zeleni ve svém okolí silnějšího vizuálního účinku.

Hodnotným rysem sídla je vazba na přírodní prostředí – bezprostřední vazba na les či výskyt extenzivních ovocných sadů formujících přechod sídla do lesních i nelesních ploch. Zeleň v dolní části sídla tvoří především zahrady při domech. Významným vegetačním prvkem je souvislý doprovod toku Vláry.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat stávající urbanistický charakter sídla s řadovým či řetězovým uspořádáním zástavby a harmonickým začleněním v horské krajině
- Méně početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat níže položenou část sídla; zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů a severně od železniční trati
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu
- Vyloučit zásahy do břehové zeleně při toku Vláry a Bukového potoak

obr. č. C. 604: Kaple P. Marie Hostýnské se zvoničkou nad pravým břehem Vláry; pozici sakrální stavby snižuje elektrovod v bezprostředním sousedství

obr. č. C. 605: Reprezentant lidové zástavby – štítově orientovaný zachovaný domek s bedněním ve štítě; a podlomením; organicky usazený ve svažitém terénu

obr. č. C. 606: Dochovaná dřevěná stodola v horní části sídla

obr. č. C. 607: Objekt potravin z období socialismu; za ním stojí výrazná solitérní stavba - vilka, na níž je dominantní válcová věž vystupující před hlavní průčelí; přestože jde o výtvarný prvek bez souvislostí s charakterem místní zástavby, prodejně potravin vytváří hodnotný kontrapunkt sloužící dnes jako mateřská škola

obr. č. C. 608: Stavba občanské vybavenosti; typově vhodná ve Vlárském průsmyku; tvoří zde stavební dominantu, na níž je výrazný dřevěný obklad štítové stěny a průběžný vikýř sedlové střeše

obr. č. C. 609: Mladší zástavba výrazných proporcí (vily) v údolí Bukového potoka; objekt výše přitahuje pozornost velmi kontrastní fasádou

obr. č. C. 610: Tvarově i vzhledově nesourodá rodinná zástavba v dolní části sídla u křižovatky

obr. č. C. 611: Výrobní zástavba v dolní části sídla při toku Vláry s hojnou zelení v okolí zásadněji nepoškozuje obraz sídla

Sídlo	Šanov				obec	Šanov			
					k. ú.	Šanov			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.6	I.	II.	III.	obyvatel	455	549	553	473
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	82	113	134	179

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kříž, stodola (u č. p. 25)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované ve svažitém terénu hlubokého údolí Rokytenky a jejích krátkých přítoků. Vizuální uplatnění sídla nastává především v rámci údolí – z výše položených odlesněných partií. Částečně se sídlo figuruje i v dálkových pohledech (silnice č. II/495 severně od Rokytnice).

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází už z r. 1261, kdy byla ves darována nově založenému cisterciáckému klášteru ve Vizovicích. V polovině 16. století se natrvalo stává součástí světlovského panství. V roce 1663 po vpádu Turků byla obec vypleněna a po uherských (kuruckých) vpádech v první dekádě 18. století byl v Šanově zřízen sbor „portášů“, kteří střežili dnešní moravsko-slovenskou hranici. V roce 1936 byl otevřen místní kamenolom a v r. 1959 tu vzniká JZD. Od roku 1980 byl Šanov správní součást Slavičína, po r. 1992 je opět samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla je lokalizována podél potoka. Současnou zástavbu tvoří již mladší objekty a či rekonstrukce starších objektů. Původní zástavbu, jež se částečně dochovala, reprezentují štítově orientované přízemní usedlosti. V jádrové části sídla je zástavba nahloučená, v užších ulicích má místy řadové uspořádání. Později se zástavba rozšířila především k severu (ve směru toku), mj. výše do svahu podél příjezdové cesty. Tato mladší zástavba (přestavby je venkovské architektuře dosti vzdálena.

Specifický prvek zástavby v sídle jsou samostatně stojící patrové komory, později obývané. Na několika místech se tyto typické prvky dochovaly do dnešní doby v podobě blízké původní. Hojně se rovněž dochovala další hospodářská zástavba – stodoly.

Výše nad sídlem, nad pravým břehem Rokytenky stojí u okraje lesa kaple Panny Marie a sv. Zdislavy z počátku 90. let 20. století. Výrazný objekt se zřetelně uplatňuje ve výhledech z protější strany údolí.

V nejvýše položené části sídla nad levým břehem Rokytenky je umístěn areál zemědělské výroby, jenž rovněž dosahuje značného vizuálního účinku (nízké zastoupení zeleně v jeho okolí).

Převažující harmonické působení v krajině dotváří bohatá zeleň zahrad (i v rámci zástavby) a navazujících sadů vystupujících do svahů – zachovalé záhumenky. Na severovýchodním okraji zástavba přechází do lesních porostů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat kompaktní charakter sídla v údolní poloze s plynulým přechodem do volné krajiny a celkově příznivým krajinotvorným působením
- Zachovat krajinářsky významnou pozici kaple Panny Marie a sv. Zdislavy
- Zachovat dochované hospodářské objekty uplatňující se v zástavbě sídla (patrové komory)
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat severní níže položenou část sídla; zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu
- Posílit vegetační složku v okolí areálu zemědělské výroby výše nad sídlem (okraj areálu směrem do údolí)

obr. č. C. 612: Pohled na Šanov z cesty ke státní hranici (od jihu)

obr. č. C. 613: Kaple Panny Marie a sv. Zdislavy v exponované pozici nad sídlem

obr. č. C. 614: Pohled na zástavbu od kaple Panny Marie a sv. Zdislavy

obr. č. C. 615: Příklad hospodářského objektu – komory vystupující do uličního prostoru

obr. č. C. 616: Tzv. miškářská usedlost – štítově orientovaný dům s ne zcela vhodným podélným oknem; vpravo patrová okapově orientovaná komora; nevýrazné barvy, podobné materiály a jistá "ošuntělost" sjednocují celkový výraz

obr. č. C. 617: Skupina velikostně, typově i výrazově různorodých domů (patrová komora uprostřed) působí díky střízlivé světlé barevnosti spíš neutrálně

obr. č. C. 618: Dochovaná roubená stodola v jižní části sídla tvoří jeden z nejhodnotnějších prvků zástavby

obr. č. C. 619: Větší hmota školní budovy celistvého výrazu

obr. č. C. 620: Solitérní členitá stavba pohostinství je zastřešena výrazným zastřešením kombinujícím sedlové a valbové střechy

obr. č. C. 621: Hmotově i konstrukčně jednotná rodinná zástavba v ulici pod kaplí Panny Marie a sv. Zdislavy

obr. č. C. 622: Tvarově rozmanitější mladší rodinná zástavba v severní části sídla

obr. č. C. 623: Šanov v pohledu z příjezdové cesty (od severu)

Sídlo	Štítná nad Vláří				obec	Štítná nad Vláří - Popov			
					k. ú.	Štítná nad Vláří			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.11	I.	II.	III.	obyvatel	1 084	1 576	1 465	1 719
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	177	264	293	511

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice k. ú.)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Josefa a socha sv. Jana Nepomuckého (na návsi)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Plošně rozsáhlé sídlo v rovinatém terénu široké nivy Vláry, který jen mírně stoupá k jihu. V širším okolí je řada vrchů, pohledově se sídlo uplatňuje do všech světových stran. Od západu k východu jej protíná komunikace č. II/495 Slavičín – Brumov – Bylnice, na severu ohraničuje Vlára.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází ze zemských desek k roku 1503, kdy byla obec majetkem brumovského panství, skutečné založení vsi se předpokládá již ve 2. pol. 13. století. S výstavbou kostela svatého Josefa roku 1787 je spjata i historie zdejší farnosti. Hospodářský charakter obce byl až do třicátých let minulého století převážně pastevecký a zemědělský, dodnes se dochovala zemědělská usedlost se souborem hospodářských budov. Od roku 1961 součást svazku Štítná nad Vláří – Popov.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo, původně koncentrované okolo lichoběžníkové návsi, se ve 2. pol. 20. st. výrazně rozrostlo všemi směry, kromě západního. Původní zástavba je zastoupena nejvíce přímo na návsi – jedná se o štítové přízemní domy obdélníkových půdorysů a se sedlovými střechami, na které většinou podélně navazují hospodářská stavení. Úpravy dostavbami a přestavbami jsou poměrně značné, to platí i pro novodobou zástavbu – ať již vybíhající na sever k Popovu, v této části sídla je zajímavá orientace objektů vůči uliční čáře, či v dalších částech sídla. Zástavba jižně od návsi má až městský charakter – větší množství bytových domů, řadové domy, velmi hustá zástavba jednotných typů domů v jednotlivých ulicích, výrazné objekty obecního úřadu, základní školy Gabry a Málinky a zejména kulturního domu s knihovnou, které se značně vymykají venkovskému prostředí (hmotově, ale i např. barevností fasád). Kostel sv. Josefa se hřbitovem je jen slabou protiváhou. Výškově je zástavba poměrně vyrovnaná, hmotově však nikoli, podtrhuje to i zemědělský areál v mírně vyvýšené poloze východně od sídla – tvořen je větším množstvím objektů, zděných i plechových, díky zeleni po obvodu je jeho vizuální účinek zmírněn.

Sídlo se pohledově uplatňuje do všech světových stran, sice nemá žádnou výškovou dominantu, kostel sv. Josefa se uplatňuje spíše lokálně, ale některého objekty většího měřítka ze sídla vystupují – např. při pohledu ze západu velké rodinné domy a řadové domy při západním okraji sídla, či na opačné straně sídla opět větší rodinné domy.

V sídle se zeleň vyskytuje poměrně hojně, především v zahradách a podél vodotečí – Vláry a Zelenského potoka, ve veřejném prostoru je zastoupena méně. Po obvodu je zastoupena rovněž zejména zahradami, sady se vyskytují pouze lokálně.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Plošně nerozšiřovat sídlo dále do volné krajiny
- Nesnižovat postavení kostela sv. Josefa v zástavbě sídla
- Zachovat charakter zástavby v severní části – směrem k Popovu
- Nerozšiřovat zástavbu v exponované jihozápadní části sídla
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), upřednostňovat část jižně od ZŠ Gabry a Málinky
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat a doplnit krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (sady)
- Realizovat krycí výsadbu po obvodu zemědělského areálu na východním okraji sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Vláry a Zelenského potoka

obr. č. C. 624: Pohled na Štítnou nad Vláří z východu

obr. č. C. 625: Pohled na Štítnou nad Vláří od vrchu Lázek západně od sídla, v pozadí vpravo zemědělský areál, v pozadí vlevo Popov pod vrchem Rubanisko

obr. č. C. 626: Pohled na Štítnou nad Vláří od vrchu Lázek západně od sídla, zástavba objemných a řadových rodinným domů na západním okraji sídla, kde terén mírně stoupá k jihu

obr. č. C. 627: Pohled na Štítnou nad Vláří od vrchu Lázek západně od sídla, zástavba bytových domů mezi obecním úřadem a kostelem sv. Josefa, v pozadí zemědělský areál

obr. č. C. 628: Kostel sv. Josefa

obr. č. C. 629: Kříž u vstupu do sídla z východu

obr. č. C. 630: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C. 631: Reprezentativní stavba obecního úřadu má soudobý výraz a působí přirozeně dominantně v kontextu okolní zástavby

obr. č. C. 632: Domek s výplní štítu bílými lícovými cihlami, užitými rovněž plasticky na římse a nároží; tento prvek dodává stavbě zajímavou osobitost

obr. č. C. 633: Jeden z příměstských domů poněkud nevyváženého výrazu (výrazný kamenný sokl, dřevěný obklad štítu, půlválcový rizalit, strmá střecha); v okolní zástavbě ale nepůsobí příliš kontroverzně

obr. č. C. 634 a obr. č. 635: Hmotově i proporčně původní zástavba vykazuje časté nedostatky vznikající pozdějšími (zejména nedávnými) úpravami - výměny oken za nevhodné typy a tvary- nečleněné, příp. trojkřídlá; dále užití výrazných pastelových barev neodpovídajících místním zvyklostem

obr. č. C. 636: Stavba penzionu na okraji obce je součástí původně zemědělského areálu, který byl vhodně modernizačně přestavěn

obr. č. C. 637: Objekty veřejné vybavenosti v centru sídla sjednoceného výrazu

obr. č. C. 638: Řadové domy na západním okraji sídla

obr. č. C. 639: Bytové domy v prostoru mezi obecním úřadem a kostelem

obr. č. C. 640: Mateřská škola v část jižně od návsi

obr. č. C. 641: Kvalitní současná architektura kulturního domu vynikne i díky odpovídajícímu řešení parteru s výrazným uplatněním zeleně

obr. č. C. 642: Pohled na Štítnou nad Vláří od Měřicky (od severu)

obr. č. C. 643: Štítná nad Vláří v pohledu z cesty z Holého Vrchu do Brumova (do východu)

Sídlo	Tasov				obec	Tasov			
					k. ú.	Tasov nad Veličkou			
OKR	F	Strážnické Dolňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.1	I.	II.	III.	obyvatel	632	606	538	523
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	138	187	176	167

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO – bílá přerušovaná linie a hranice obce – červená linie)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovský dům (č. p. 52)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v rovinatém terénu na toku Veličky pod svahy Bílých Karpat. Vizuální uplatnění sídla nastává především z odlesněných partií okrajových svahů Šumárnického hřbetu (svahy Výzkumu). Hlavní průjezdní cesta procházející sídlem tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Vznik obce se dovozuje až do počátku 13. století, kdy si na oblast dnešního Skalicka činila nárok uherská strana. Obec zřejmě sloužila strážcům hranic a obchodníkům při cestě do Uher. Později se rozvinula vinařská tradice, proto většina obcí mezi Velkou nad Veličkou a Strážnicí má ve znaku révové hrozny.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo na půdorysu typické silnicovky se vyznačuje kompaktní zástavbou, která se v čase rozšířila přirozeným způsobem podél průjezdní komunikace za tok Veličky. Vnitřní prostor sídla má charakter protáhlé návsi s dvěma cestami řadově uspořádanými podélně orientovanými domy. Mezi oběma silnicemi se nachází objekty občanské vybavenosti, obecní úřad či objekt bývalé školy. Na okraji této části zástavby stojí kaple sv. Václava z 20. let minulého století.

Naprostá většina zástavby byla rekonstruována, vzhled jednotlivých staveb je dosti nejednotný, vyskytují se i bytovky. V severozápadní části se nachází starší zemědělský provoz, za ním byly instalovány ve dvou plochách solární elektrárny. Při okraji plošně rozlehlejší z nich stojí typická vertikála vodojemu.

V západní části se k zástavbě Tasova rozšířila zástavba sousední Hroznové Lhoty, obě sídla na sebe v současnosti bezprostředně navazují.

Východní část návesního prostoru (za spojením obou cest) má specifický částečně parkový charakter, mezi vzrostlou listnatou zelení i zde stojí několik usedlostí. Mladší vzhledově zástavba za tokem respektuje tradiční formu řadové zástavby s předzahrádkami. Odlišná situace je při jižním okraji sídla, kde byly postaveny v 70. – 80. letech 20. století vilové domy zcela abstrahující od zvyklostí venkovské zástavby (pultové střechy, balkony aj.). Zástavba se zde v posledních letech rozšířila i za hranice zastavěného území.

Cenným prvkem je dochovaná parcelace zemědělské půdy (záhumenky), resp. přechod sídla do volné krajiny se zahradami, při východním a sady. Krajinářsky hodnotná zeleň je vázána na tok Veličky při jižním okraji sídla. Hojná rozmanitá zeleň s převahou listnáčů se nachází také uvnitř zástavby.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat východní okraj sídla
- Vyloučit realizaci obytné zástavby v izolované pozici od sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do vegetačního doprovodu toku Veličky

obr. č. C. 644: Kaple sv. Václava ve východní části návsi; v levé části snímku památník obětem I. světové války

obr. č. C. 645: památník obětem II. světové války v blízkosti kaple sv. Václava

obr. č. C. 646: Vkusně působící stavba obecního úřadu, která reaguje na změněné hmotové podmínky současnými výrazovými prostředky

obr. č. C. 647: Kvalitně renovovaná školní budova; symetrii objektu formuje mírně vystouplý tmavý rizalit ve střední části

obr. č. C. 648: Další dvojice pozitivně působících řadových domů s obvyklým členěním na obytnou část a vrata s průjezdem do dvora; dalším sjednocujícím prvkem je zdobný pás s vinařským motivem v úrovni průběžné nadokenní římsy

obr. č. C. 649: Dvojice řadových domů odlišného výrazu; po stavební stránce kvalitní úprava domu vpravo ukazuje, jak je důležité dbát na soulad se sousedními stavbami (např. přizpůsobení se barvou, tvary oken, uplatněním některých detailů, apod.)

obr. č. C. 650: Pietně provedená obnova přízemního řadového domku s vikýřem tvaru volského oka; stáří objektu napovídá mohutné zachovalé ostění hlavního vstupu (žudro)

obr. č. C. 651: Segment řadové zástavby jednotné výškové úrovně při průjezdní cestě v jihovýchodní části sídla (za tokem Veličky)

obr. č. C. 652: Převažující charakter řadové zástavby nejednotného vzhledu i proporcí

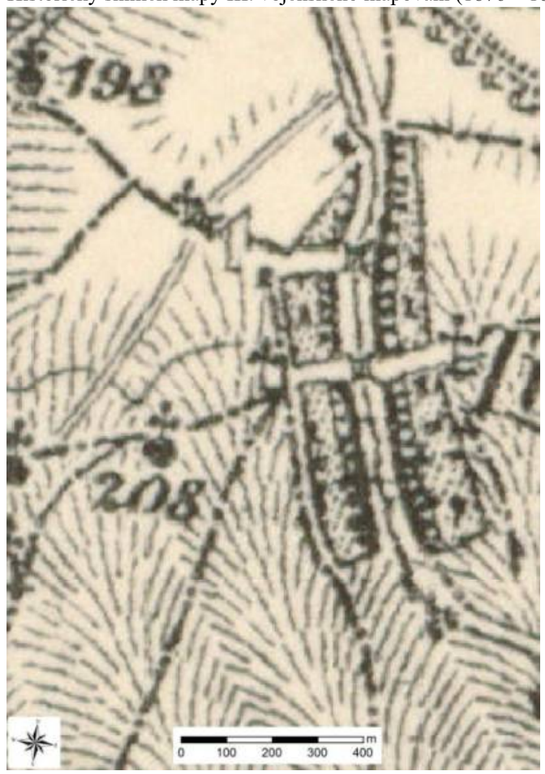

obr. č. C. 653: Vstupní část do starého hospodářského dvora (mohutný zanedbaný štít vpravo)

Sídlo	Tvarožná Lhota			obec	Tvarožná Lhota			
				k. ú.	Tvarožná Lhota			
OKR	F	Strážnické Dolňácko		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	F.2	I.	II. III.	obyvatel	863	1 011	1 016	895
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	265	235	254	290

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost (č. p. 187)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo situované ve svažitém k severu orientovaném terénu - na okrajových svazích Bílých Karpat. Vizuální uplatnění sídla nastává v údolí Růsovce z odlesněných poloh na svazích Šumárnického hřbetu. V severní části sídla je vedena hranice CHKO – po silnici ze Strážnice do Kněždubu.

Základní historické souvislosti:

Písemně doložena je obec (dříve též Lhota) k r. 1475 v souvislosti s udělením práva odúmrti, od poč. 17. století byla součástí strážnického panství. Patří mezi další obce na úpatí jižní části Bílých Karpat s vinařskou tradicí, specificky doplněnou pěstováním oskeruší. V katastru obce se dnes nacházejí významná místa pro regionální cestovní ruch – vodní nádrž Lučina s autokempem nebo výletní areál Travičná s muzeem roubených salaší.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kompaktní zástavba sleduje silnici ze Strážnice průjezdní silnici do hor (na Lučinu), která se v horní (jižní) části sídla rozšiřuje o boční ulici. Řadově upořádané domy prošly v naprosté většině rekonstrukcemi. Část objektů si uchovala měřítko původní zástavby, některé domy mají i zachovalý vzhled odpovídají místní venkovské zástavbě. Zástavba je však celkově ve svém vzhledu velmi nejednotná.

Mimo hlavní cestu se zástavba rozšířila v severozápadní část. Zde dominuje funkcionalistický kostel sv. Anny z roku 1933 oklopený vzrostlým listnáči. V blízkosti kostela se nachází větší hmoty – novodobý objekt obecního úřadu a budova základní školy. V boční ulici výše nad školou stojí mladší zástavba s období socialismu – dvojvily včetně šumperáků.

Severozápadně od sídla stojí bez vazby na zástavbu areál zemědělské velkovýroby, z větší části doprovázený obvodovou zelení. Dále za ním stojí mezi vinicemi menší zemědělský areál (vinařství) s dvěma dominantními hospodářskými objekty.

Sídlo přechází do volné krajiny přes zahrady za jednotlivými usedlostmi a sady v jižní části sídla. Původní členění zemědělské půdy se částečně dochovalo v severní části. Hojná zeleň se vyskytuje také v sídle – okrasné dřeviny na předzahrádkách.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

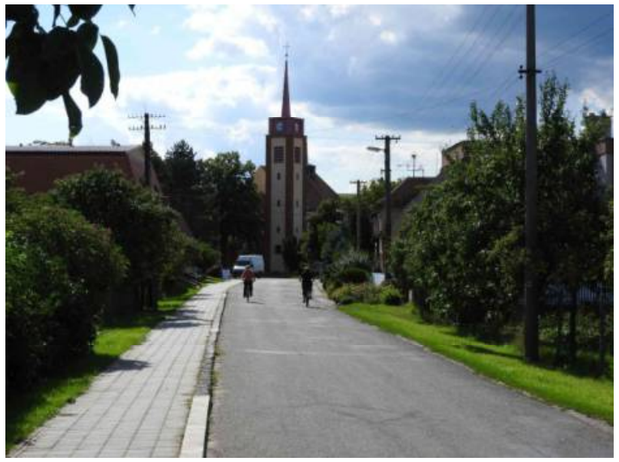
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, preferovat severní a severozápadní část sídla; zachovat kompaktní charakter zástavby
- Nesnižovat pozici dominanty kostela sv. Anny v rámci zástavby sídla; zachovat komponované okolí kostela s hodnotnou vzrostlou zelení
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných objektů a dochované venkovské zástavby
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Zachovat krajinotvornou zeleň (sady) a částečně dochované členění zemědělské půdy v okrajových partiích sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Posílit krycí zeleň v okolí areálu zemědělské velkovýroby severovýchodně od sídla

obr. č. C. 654: Tvarožná Lhota v pohledu od cesty do Strážnice

obr. č. C. 655 a **obr. č. C. 656**: Dominanta kostela sv. Anny v severozápadní části sídla

obr. č. C. 657: Obecní dům si zachovává formu typické podélně orientované řadové zástavby běžné v oblasti Strážnického Dolňácka; nárožní vstup má odpovídající důstojný výraz

obr. č. C. 658: Udržovaná zvonice u křižovatky

obr. č. C. 659 a **obr. č. C. 660**: Rekonstruovaná řadová zástavba podél průjezdních komunikací

obr. č. C. 661: Selský dům ve spodní části sídla; poslední dochovaný reprezentant lidové architektury Strážnického Dolňácka v sídle (dnes slouží jako muzeum)

obr. č. C. 662: Domek s barevně zdobeným plastickým ostěním – žudrem v horní části sídla; tento výtvarný prvek jako kontrast k obyčejné bílé fasádě prosté stavby působí velmi malebně

obr. č. C. 663: Pitoreskní shluk drobných hospodářských staveb v horní části sídla má kouzlo autentičnosti

obr. č. C. 664: Hospodářský areál (Doubravka) s výraznými účelovými objekty v izolované pozici severozápadně od sídla

obr. č. C. 665: Novostavba s dominantně se uplatňující polovalbovou střechou a zejména netypickými výraznými vikýři tvaru volských ok

obr. č. C. 666: Rodinná zástavba dvojdomů z druhé poloviny 20. století v boční ulici nad obecním úřadem

Sídlo	Valentová				obec	Štítná nad Vláří-Popov			
					k. ú.	Štítná nad Vláří			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.10	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Izolované malé sídlo v údolí Kochaveckého potoka s prudkými svahy a několika jeho přítoky. Pohledově se uplatňuje jižním směrem. Končí zde komunikace z Kochavce.

Základní historické souvislosti:

Založení vsi spadá zřejmě na závěr středověké kolonizace, kdy v údolní poloze vzniklo několik zemědělských usedlostí. V socialistické éře na místních lánech hospodařilo JZD Vlára, po roce 1989 však hospodářství pod hlavičkou farmy Kochavec upadá. Původní zemědělské usedlosti jsou dnes využity převážně k rekreačním účelům.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozptýlená zástavba menšího sídla na pravém břehu Kochaveckého potoka je tvořena uzavřenými zemědělskými usedlostmi. Objekty jsou v menší míře poznamenány dostavbami a přestavbami, objekty bydlení nejsou většinou původní. Hospodářské části jsou v některých případech v havarijním stavu, dochovalo se však několik kamenných stodol. Rozvoj ve 2. polovině 20. století byl naprosto minimální. Dominanty zde nejsou přítomny.

Sídlo se pohledově uplatňuje zejména jižním až jihozápadním směrem, díky vzrostlé zeleni je jeho působení vyvážené.

Zeleň v sídle je hojná a vzrostlá, často odděluje jednotlivé usedlosti. Zeleň po obvodu sídla, vč. sadů, navazuje na lesní porosty na severu či na zeleň podél vodotečí.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušťovat zástavbu v sídle
- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat a posílit krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél vodotečí
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy

obr. č. C. 667: Brod a mladší zástavba ve střední části sídla

obr. č. C. 668: Východní okraj sídla, samostatně stojící hospodářské stavení adaptované zřejmě na vejminek

obr. č. C. 669: Jedna z dochovaných kamenných stodol

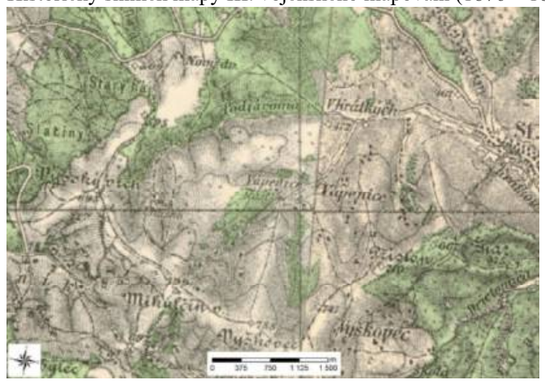

obr. č. C. 670: Samota východně od sídla na dně údolí Kochaveckého potoka

Sídlo	**Vápenice**			obec	Vápenice			
				k. ú.	Vápenice u Starého Hrozenkova			
OKR	D	Moravské Kopanice		ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.3	I.	II. III.	obyvatel	292	399	344	179
Kategorie	I.	II.	III. IV.	domů	51	68	74	140

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozptýlená zástavba je situována ve svažitém terénu – horní (pramenné) části údolí Krátkovského potoka (včetně přítoků). Vizuální uplatnění zástavby nastává v údolí Krátkovského potoka.

Základní historické souvislosti:

Kopaničářská osada byla založena kolem r. 1740 a kromě tradičního zemědělství, chovu dobytka a dřevorubectví se řada obyvatel živila pálením vápna v místních pecích, které pak prodávali v okolí. V r. 1919 se Vápenice oddělily od St. Hrozenkova. V okolí se rozvíjí ekologické zemědělství, které se zaměřuje i na agroturistiku. Na svazích Mikulčina vrchu funguje menší středisko zimních sportů.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Dochovaná roztroušená zástavba v členitém terénu rozložená pod severovýchodními svahy hřbetu Mikulčina vrchu. Původní zástavbu kopaničářského sídla tvoří přízemní usedlosti vyznačující se hromadným typem dvorů a vazbou na lesní i mimolesní zeleň. Vyskytují se i hospodářské objekty – stodoly, seníky.

V dolní části sídla při příjezdové komunikaci je zástavba soustředěna, dominantu zde tvoří objekt bývalé školy. Zahuštěna byla zástavba také při cestě do jižního svahu (k místní části Šagátky). Celkově je zástavba z valné části renovována (přestavby, přístavby), objekty mají často zcela setřené znaky původních hospodářských stavení.

Negativní dominantu představuje účelový výrobní areál situovaný do svahu v horní části sídla. V jeho rámci se zřetelně negativně – ve svém okolí disharmonicky uplatňuje hmota skladového objektu. Výrobní areál s měřítkem výraznou hmotou (oplechovaného skladu) stojí i na dolním okraji sídla (správně náleží již pod Starý Hrozenkov).

Zásadní aspekt představuje převažující soulad zástavby s okolní horskou krajinou. Harmonické působení sídla nezastupitelně dotváří tvarově i druhově diferencovaná lesní i mimolesní zeleň (početné menší enklávy sadů) a plochy travin.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat typickou urbanistickou strukturu kopaničářské vsi – roztroušené usedlosti s vazbou na zeleň; málo početnou novou obytnou výstavbu lze připustit při zachování specifické urbanistické struktury
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová či valbová střecha, obdélný půdorys, usazení v terénu, podlažnost, tradiční typ oplocení; vyloučit výstavbu bytových domů a rozlehlých zpevněných ploch (parkovišť)
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C. 671: Dolní část zástavby Vápenic v pohledu z cesty na Príslop

obr. č. C. 672: Kaple se zvonicí ve svahu při cestě na Príslop

obr. č. C. 673: Negativní dominanta skladového objektu v rámci areálu zemědělské výroby v hodnotné krajině s kopaničářskou zástavou značně disharmonuje

Sídlo	Vápenky				obec	Nová Lhota			
					k. ú.	Nová Lhota u Veselí nad Moravou			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.2	I.	II.	III.	obyvatel	-	71	-	35
Kategorie - jádro	I.	II.	III.	IV.	domů	-	15	-	26
Kategorie – rekreační část	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ano – VPZ
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost (č. p. 227), venkovské domy (č. p. 231, 252, 267, 270)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo lokalizované v údolí Jamného potoka. Vizuální uplatněn sídla je nízké, vázané na příslužný úsek údolí se zástavbou.

Základní historické souvislosti:

Dělnická osada vzniklá koncem 18. století, v níž probíhala těžba vápna pro blízké sklárny Květná. Roku 1972 byla osada Vápenky připojena k obci Nová Lhota. Dnes se zde nachází významné rekreační středisko.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Starší část zástavby se nachází výše po proudu potoka. Stojí zde přízemní převážně podélně orientované usedlosti, částečně řadově uspořádané. Několik objektů se vyznačuje cennou dochovaností původní formy lidové zástavby – proporcemi i vzhledem (členění oken). Hojně jsou zachovány zdobné prvky na fasádách (šambrány, obrovnávka aj.) Celkový charakter (části) sídla nenarušují další objekty včetně větší hmoty hostince. Výše položená starší hospodářská zástavba rovněž odpovídá uvedenému měřítku, výrazově nenarušuje hodnotný projev sídla. V ohybu cesty ve svahu působivá kaple se zvonicí.

Dolní část má odlišný charakter. Jedná o navštěvovaný rekreační areál s typologicky i hmotově rozmanitou zástavbou včetně příslušné infrastruktury s dominantní hmotou rekreačního střediska. Naproti přes silnici stojí pár, zčásti původní zástavba. Výše do svahů nad pravým břehem je rozšířena početná chatová zástavba, příznivě začleněná do souvislé lesní zeleně.

Zástavba v údolí přechází do okolních lesů na svazích přes zeleň v zahradách včetně sadů, místy les navazuje na domy přímo.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat stávající obraz sídla s dochovanými proporcemi původní zástavby
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných staveb
- Novou obytnou výstavbu lze připustit výjimečně, situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Potenciální novou rekreační infrastrukturu situovat ve stávajícím rekreačním areálu
- Nerozšiřovat zástavbu rekreačních chat
- Zachovat přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady)
- Vyloučit zásadnější zásahy do navazující lesní zeleně

obr. č. C. 674 a **obr. č. C. 675**: Hodnotná lidová vlídně působící zástavba s příznivým materiálovým a barevným vyzněním; objekt vpravo upoutává sedlovou střechou většího sklonu; k objektu vlevo dobře ladí nízký plaňkový plot

obr. č. C. 676 a **obr. č. C. 677**: Další příklady zachovalé či kvalitně renovované lidové zástavby

obr. č. C. 678: Výklenková kaple ve východní části sídla

obr. č. C. 679: Stylová kamenná hájovna s polovalbovou střechou a dřevěnými okenicemi

obr. č. C. 680: Smíšená zástavba v horní části sídla nemá znaky místní lidové architektury

obr. č. C. 681: Větší hmota (půdorysně) komerčního objektu s polovalbami nenarušuje charakter zástavby sídla

obr. č. C. 682: Účelová zástavba v rekreačním středisku Vápenky s dominantním ubytovacím objektem (hlavní budovou)

obr. č. C. 683: Měřítkově uměřené i konstrukčně vyhovující rekreační objekty; zadní objekt srubové konstrukce při vhodném barevném provedení, odpovídajícím zastřešení a vazbě na zeleň nepůsobí nijak rušivě

Sídlo	Velká nad Veličkou				obec	Velká nad Veličkou			
					k. ú.	Velká nad Veličkou			
OKR	E	Horňácko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	E.5	I.	II.	III.	obyvatel	1 651	2 056	1 969	2 879
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	324	429	496	827

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO – bílá přerušovaná linie a hranice obce – červená linie)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Máří Magdaleny, socha sv. Jana Nepomuckého, pomník Eduarda Urxe, venkovský dům (č. p. 81 a č. p. 91), venkovská usedlost (č. p. 117 a č. p. 166), panský vodní mlýn

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Značně rozlehlé sídlo nacházející se široké terénní sníženině – údolí Veličky. Sídlem prochází silnice I/71, která v jižní části tvoří hranici CHKO. V severní části hranice CHKO prochází přes centrum sídla. Vizuální uplatnění sídla nastává v rámci údolí Veličky jižně od Louky. Širšího vizuálního uplatnění dosahuje dominantní objekt sila v severní části sídla (Kordárna).

Základní historické souvislosti:

Velká (Veliká) se poprvé připomíná k r. 1228, kdy král Přemysl Otakar I. potvrdil zakládací listinu Velehradského kláštera, který pro velkou vzdálenost propůjčoval panství svým manům doživotně nebo dědičně. V r. 1370 se majetek ve Velké stal autonomní součástí strážnického panství. V r. 1663 byl vypálen panský dvůr a mlýny Tatary, v r. 1703-4 byla Velká napadena uherským vojskem. Zemědělství a chov hovězího dobytka v průběhu středověku doplnilo vinařství a ovocnářství. V 18. století tu fungují cechy mlynářů, krejčích, kovářů a kožešníků. Od r. 1961 po revizi okresní správy je pro centrum Horňácka užíván název Velká nad Veličkou.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Plošně rozsáhlé sídlo podél situované má silnicovou zástavbu, jež tvoří dvě větve po obou březích Veličky. Zástavba má obvyklé řadové uspořádání podélně orientovaných domů s předzahrádkami, které většinou prodělaly rekonstrukce. Místy se vyskytují zachovalé usedlosti poukazující na původní venkovský charakter, dílčí segmenty v řadové zástavbě se vyznačují jednotným měřítkem (vyrovnanou hladinou hřebenů sedlových střech). Řadový charakter zástavby je dodržen rovněž při cestě k Javorníku (k jihu), který na Velkou nad Veličkou bezprostředně navazuje.

Jádrová část sídla je situována na pravém (východním) břehu říčky, kde se nachází větší náves parkovou úpravou. Mírně nad návsí východním směrem stojí kostel sv. Máří Magdaleny s presbytářem ze 14. století, pozdně barokní lodí z 18. století a vzrostlými listnáči v okolí opevněný hradební zdí.

Stávající zástavba je rozšířena o výrobní areály (Kordárna v severní části, pila, zemědělský areál, fotovoltaické elektrárny) s výraznými hmotami č vertikálami účelových objektů, řadovky ze 70. až 80. let minulého století, vilové domy (výše nad kostelem), garáže. V severovýchodní části sídla (vně CHKO) bylo postaveno sídliště s dvou až pětipodlažními bytovkami. Dominantními prvky jsou rovněž školní areál či nákupní středisko ve střední části sídla. Sídlo tak v současné době díky typologicky i hmotově rozmanité zástavbě nese znaky městského osídlení, jež spoluformuje rovněž početná okrasná zeleň.

Hodnotným rysem je přechod sídla do volné krajiny se zachovalou parcelací zemědělské půdy (plužina). Výrazně je to patrné na západních i východních svazích se zahradami a rozlehlými sady. Hojně se zeleň vyskytuje rovněž ve vnitřní části sídla (zahrady, veřejný prostor), výrazný je vegetační doprovod podél toku Veličky.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat urbanistický charakter sídla s dochovanou parcelací a přechodem do volné krajiny
- Nesnižovat dominantní postavení kostela sv. Máří Magdaleny v jádrové části sídla
- Novou obytnou výstavbu lze situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko (podlažnost), uliční čára, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost
- Novou rodinnou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél toku Veličky

obr. č. C. 684: Velká nad Veličkou v pohledu ze svahů Léšťhory (od jihozápadu)

obr. č. C. 685: Kostel sv. Máří Magdaleny s hojnou vzrostlou zelení v okolí

obr. č. C. 686: Smíšený komerční objekt s výškově odstupňovanými hmotami působí v návesním prostoru celkem pozitivně

obr. č. C. 687: Vysoká evangelická kaple na severním okraji návsi

obr. č. C. 688: Reprezentativní budova obecního úřadu s vhodně členěnými okny; barevné řešení a užití obloukových vikýřů lze považovat za adekvátní

obr. č. C. 689: Přízemní řadový domek upoutává barevnou vyvážeností a plastickým zvýrazněním ostění a nadokenních říms

obr. č. C. 690: Nevhodná stavba (vpravo) znehodnocuje vyznění celé skupiny, včetně hodnotného malebného přízemního domku

obr. č. C. 691: Udržovaný návesní prostor s převážně kvalitní vzrostlou zelení

obr. č. C. 692: Segment řadové zástavby při hlavní průjezdní cestě zachovalých proporcí

obr. č. C. 693: Řadová rekonstruovaná zástavba podél hlavní průjezdní cesty s relikty zdobných prvků na uličním průčelí (vinařské motivy)

obr. č. C. 694: Objekt sportovní haly v blízkosti školního areálu (střední část sídla)

obr. č. C. 695: Řadová zástavba v jižní části sídla (přechod do sousedního Javorníku); na pozadí dominuje v ose silnice účelový objekt sila

obr. č. C. 696: Severní část sídla s dominantním objektem závodu Kordárna uplatňujícím se daleko mimo intravilán (v dálkových pohledech)

Sídlo	Vlachovice				obec	Vlachovice			
					k. ú.	Vlachovice			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.4	I.	II.	III.	obyvatel	824	936	878	1 098
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	146	175	191	350

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – tvrz (archeologické stopy na zahradě domu), tvrz vodní (archeologické stopy při silnici do Slavičína), kostel sv. Michala a socha sv. Floriána

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké sídlo severně od soutoku Vláry a Škřekova potoka se rozprostírá v údolí Vláry a vystupuje i do jeho svahů západně a východně od ní. Terén je tedy poměrně členitý. Sídlo leží na křižovatce větších silnic. Vlára a silnice na východ do Valašských Klobouků vymezují hranici CHKO. Pohledově se sídlo uplatňuje do větších dálek ve všech směrech, kromě západního.

Základní historické souvislosti:

Poprvé je obec připomínána v zakládací listině cisterciáckéko kláštera ve Vizovicích v roce 1261, od roku 1343 ji vlastní vladycká rodina Vlachovských z Vlachovic, která si v 15. století nechala vybudovat sídelní tvrz Kaštýl. V roce 1556 byla obec povýšena na městys s výsadním právem konat trhy a povolovat usazování řemeslníků. Během uherských vpádů počátkem 18. století Kaštýl zanikl a poničen byl i panský hospodářský dvůr. Obec disponuje občanskou vybaveností menšího města.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nejstarší část zástavby se nachází severně od křižovatky hlavních silnic, podél silnice do Vlachovy Lhoty. V druhé polovině 20. století se sídlo významně rozrostlo do všech světových stran. Původní, poměrně hustá zástavba v severní části je tvořena pravidelně štítově orientovanými usedlostmi obdélníkových půdorysů a sedlových střech, na které většinou kolmo navazují hospodářská stavení. Severní okraj uzavírá silně neuspořádaná zástavba, což je ovlivněno terénními poměry. Hospodářských stavení se dochovalo větší množství, hodnotná je řada stodol mezi Vlárou a silnicí do Vlachovy Lhoty či sušárny ovoce v sídle i jeho okolí. Objekty k bydlení jsou poznamenané dostavbami a přestavbami, ale v čp. 115 bylo zřízeno Muzeum lidové kultury a tradic Vlachovska a v roce 2015 byla tato usedlost obnovena. Jižně od křižovatky se nachází Panský dvůr, ukázka barokní hospodářské architektury, ze které se však dochovala pouze část severního traktu a kontrastují s ní bytové domy v sousedství. Mezi další významné stavby patří objekt zájezdního hostince na křižovatce či barokizovaný kostel sv. Michaela archanděla, jež je i přes vyvýšenou polohu dominantou spíše lokálního významu. Sídlu chybí klasická náves, supluje ji předprostor u novodobých, hmotově zcela vybočujících staveb – prodejny potravin, obecního úřadu a kulturního domu se školou, což je po rekonstrukci objekt ve venkovském prostoru značně unikátní. Novodobá zástavba je velmi různorodá, ani v tomto sídlu se nevyhnula barevně výrazným fasádám. Poměrně atypický je soubor dřevěných dvojdomů z 50. let 20. století v enklávě při jižním okraji sídla, v jehož středu se nachází poměrně rozlehlá vila. V podstatě celý východní okraj sídla zabírá účelová zástavba – areál koupaliště, sklady, stavebniny a hlavně rozsáhlý zemědělský areál v exponované poloze, který se pohledově značně uplatňuje.

Sídlo se pohledově uplatňuje do větších dálek ve všech směrech kromě západního, výraznou negativní dominantou je zemědělský areál při jeho východním okraji. Vystupuje i budova základní školy při východním okraji sídla.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, zejména v zahradách a podél Vláry, ve veřejném prostoru je jí méně. Po obvodu sídla se rovněž uplatňuje hlavně zeleň zahrad, sady se vyskytují jen na několika místech.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Uplatňovat ochranu dochované zástavby v severní části sídla
- Nesnižovat postavení kostela sv. Michaela archanděla a Panského dvoru v zástavbě sídla
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat a posílit krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél Vláry
- Realizovat krycí výsadby v okolí areálu zemědělské velkovýroby

obr. č. C. 697: Vlachovice při pohledu z východu, vpravo rozsáhlý zemědělský areál, který postrádá izolační zeleň

obr. č. C. 698: Pohled na Vlachovice z jihu, uprostřed bytové domy u Panského dvora, vpravo vystupuje zemědělský areál

obr. č. C. 699: Kostel sv. Michaela archanděla

obr. č. C. 700: Panský dvůr

obr. č. C. 701: Architektonicky výrazná stavba reprezentativního vzhledu vyžaduje solitérní polohu, případně okolní zástavbu obdobného stylu; v daném případě necitlivou dostavbou utrpěla tato vila i okolní stavby - přestože mají jako skupina jednotný výraz

obr. č. C. 702: Rekonstruovaná usedlost Muzea lidové kultury a tradic Vlachovska (čp. 115)

obr. č. C. 703: Nákupní středisko má výraz odpovídající době vzniku cca v 70. - 80 - letech minulého století; společně s dalšími solitérními veřejnými stavbami je součástí rozvolněného centrálního prostoru obce

obr. č. C. 704: Kulturní dům je další výraznou solitérní stavbou v centru sídla, jež působí podobně jako obecní úřad a nákupní středisko velmi izolovaně

obr. č. C. 705: Bytové domy mají vcelku kvalitní architektonický výraz, do zástavby venkovského sídla se však začleňují obtížně

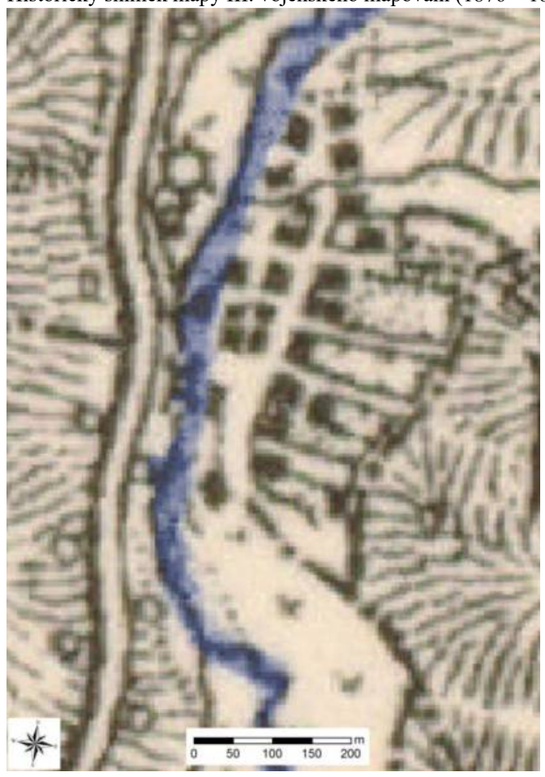

obr. č. C. 706: Nákupní středisko

Sídlo	Vrbětice				obec	Vlachovice			
					k. ú.	Vrbětice			
OKR	A	Valašsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.4	I.	II.	III.	obyvatel	346	364	382	341
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	66	68	74	131

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v široké nivě Vláry, terén je tedy velmi rovinatým, v širším okolí se mírně zvedá západním a východním směrem. Sídlo se pohledově uplatňuje do všech světových stran. Paralelně s Vlárou jej protíná komunikace č. II/494 Slavičín – Valašské Klobouky.

Základní historické souvislosti:

Původně samostatná obec je poprvé připomínána v roce 1318 jako poddanská obec ve vlachovickém panství s robotními povinnostmi. V katastru obce se nacházejí rozsáhlé muniční sklady, které souvisejí se vznikem několika zbrojovek na bezpečném jižním Valašsku ve 30. letech 20. století. Aktuálně se zvažuje využití pro potřeby zkušeben Vojenského technického ústavu. Od roku 1967 místní část obce Vlachovice.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nejstarší část zástavby se nachází na pravém břehu Vláry, koncentrována je okolo z velké části zastavěné obdélníkové návsi. Zástavba je poměrně nahloučená, tvořená štítovými domy obdélníkových půdorysů a se sedlovými střechami, na které podélně či kolmo navazuje hospodářská část, stodoly většinou stojí samostatně. Časté jsou tzv. společné dvory, některé usedlosti v centru jsou patrové. Početná dochovaná, často dřevěná, hospodářská stavení se nacházejí v sídle i v jeho okolí, jedná se o stodoly, včelíny, sušárny a seníky. Přestože je řada původních objektů dotčena přestavbami a dostavbami, celkově je jejich zachovalost nadprůměrná. Rozvoj sídla ve druhé pol. 20. století byl mírnější, proběhl zejména v jižní části a v západní, na druhém břehu Vláry, kde terén mírně stoupá k západu. Novodobá zástavba je poměrně různorodá, oproti původní je hmotově výraznější, respektuje uliční čáru, markantnější je barevnost fasád. Mezi významné objekty patří patrová škola a zvonice, jež má šestiboký jehlancovitý tvar a je pokryta šindelem. Zemědělský areál při severním okraji sídla je poměrně dobře izolovaný zelení podél vodotečí na jihu a západě.

Sídlo se pohledově uplatňuje do všech světových stran, zejm. díky zeleni podél Vláry a jejího levostranného přítoku je však jeho působení omezené – do středních vzdáleností.

V sídle se velmi hojně vyskytuje zeleň, zejména v zahradách a podél vodotečí, ve veřejném prostoru je jí méně. Po obvodu sídla se uplatňuje zeleň zahrad, záhumenků i sady. Absentuje při severní a východní hranici zemědělského areálu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Uplatňovat důslednou ochranu dochované zástavby okolo návsi
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat a posílit krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla
- Vyloučit zásahy do břehových porostů podél vodotečí
- Realizovat krycí výsadby při severní a východní hranici zemědělského areálu
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy

obr. č. C. 707: Severní okraj sídla s břehovými porosty Vláry a zemědělským areálem, v pozadí vrch Kubovec a Rubaniska

obr. č. C. 708: Vrbětice při pohledu ze severu, sídlo pohledově izoluje zeleň podél Vláry, v pozadí vrch Rubanisko

obr. č. C. 709: Památkově chráněná šestiboká zvonice

obr. č. C. 710: Památník padlým hrdinům I.a II. světové války

obr. č. C. 711: Vesnický domek důrazně potřebující obnovu; pro zachování harmonického výrazu celé skupiny by mělo být zachováno maximum původních výrazových prostředků - včetně stříšky v úrovni patrové římsy a barevnosti fasády

obr. č. C. 712: Nevýrazně a přitom kvalitně byla provedena obnova domku se sedlovou střechou a valbičkou ukončující štít; pozitivní je zachování původního charakteru oken

obr. č. C. 713: Dvoupodlažní budova (zřejmě bývalé školy) s rizalitem zvýrazňujícím vstup

obr. č. C. 714: Hospodářský areál s dominantní třípodlažní budovou skladů, v pravé části je dnes realizováno bydlení; v zadní části je doplněn o nový, resp. přestavěný obytný dům

obr. č. C. 715 a **obr. č. C. 716**: Hmotově odpovídající stavby se staly díky barevnému provedení v rámci zástavby sídla nepřehlédnutelnými

obr. č. C. 717: Vrbětice v pohledu z výše položených svahů nad levým břehem Vláry; vlevo v pozadí Vlachovice

Sídlo	Vyškovec				obec	Vyškovec			
					k. ú.	Vyškovec			
OKR	D	Moravské Kopanice			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.4	I.	II.	III.	obyvatel	568	794	715	129
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	87	130	148	138

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovské usedlosti (č. p 20, 40, 43, 44, 45, 65)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozptýlená zástavba je rozprostřena ve svažitém údolním terénu pod hraničním hřebenem Bílých Karpat omezený z protější strany masivem Velkého Lopeníku, hřbetem Mikulčina vrchu (Tomkův vrch) a elevací Príslop. V prostoru vymezeném uvedenými horským strukturami se uplatňuje zástavba sídla, díky členitému terénu vždy pouze v dílčím rozsahu.

Základní historické souvislosti:

Typická kopaničářská ves se formovala od pol. 18. století zakládáním jednotlivých samot s ohledem na přístup k vodě, polohu obdělávaných pozemků a přístupové cesty. Velká část mužské populace pracovala jako dřevaři, někteří i jako podomní semenkáři. Odbočka z hlavní silnice byla vybudována až ve 30. letech 20. století, dnes zpřístupňuje zejména rekreační objekty na svazích Mikulčina a Tomkova vrchu. V současné době hraje důležitou roli také individuální rekreace.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo s dochovaným rozptýleným typem zástavby v členitém terénu rozdělena sedlem mezi hřbetem Mikulčina vrchu a Kykulou. Typické kopaničářské sídlo tvoří jednotlivé usedlosti (místy skupiny) často s vazbou na lesní i mimolesní zeleň.

Větší část zástavby byla přestavěna. Z původní zástavby se dochovalo několik roubených staveb, nejvíce v jihovýchodní části Vlčí. V sedle

Zásadní aspekt představuje soulad zástavby s okolní horskou krajinou. Harmonické působení sídla nezastupitelně dotváří tvarově i druhově diferencovaná lesní i mimolesní zeleň (početné menší enklávy sadů) a plochy travin.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat typickou urbanistickou strukturu kopaničářské vsi – roztroušené usedlosti s vazbou na zeleň
- Málo početnou novou obytnou výstavbu lze připustit při zachování specifické urbanistické struktury; respektovat historickou stavební parcelaci
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová či valbová střecha, obdélný půdorys, usazení v terénu, podlažnost, tradiční typ oplocení; vyloučit výstavbu bytových domů a rozlehlých zpevněných ploch (parkovišť)
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných staveb
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C. 718: Horská kaple Panny Marie Královny pod Tomkovým vrchem; v pozadí Kykula

obr. č. C. 719: Harmonicky usazená usedlost na jižních svazích Tomkova vrchu; v pozadí Velký Lopeník

obr. č. C. 720: Svébytná stavba s valbovou střechou nad budovou OÚ působí díky vyváženosti hmot, kamenné fasádě a celkovému barevnému souladu vzhledně

obr. č. C. 721: Soubor rekreačních staveb na lesnatém úbočí s patrovou pavlačí má klasické uspořádání hmot se sedlovými střechami se shodnou orientací

Sídlo	Záhorovice				obec	Záhorovice			
					k. ú.	Záhorovice			
OKR	C	Uherskobrodsko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.1	I.	II.	III.	obyvatel	879	1 195	1 021	1 034
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	132	216	259	350

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – morový hřbitov a krucifix, boží muka

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované v širším údolí Olšavy (přechodu Bílých Karpat a Vizovické vrchoviny), převážně na jejím pravém břehu. Vizuální uplatnění obytné zástavby je vázáno na dílčí úsek údolí Olšavy. Většího vizuálního účinku dosahuje výrobní areál na západním okraji sídla, jenž se uplatňuje ze vzdálených výhledů.

Základní historické souvislosti:

První zmínka o obci pochází z roku 1373, historie je těsně spjata s novým světlovským panstvím, které vzniklo kolem obranného hradu Nový Světlov. Poddanská obec sdílela osudy regionu i během válek v 17. století. K hospodářskému rozvoji dochází od pol. 18. století, kdy kolem uhličitých pramenů vznikly lázně (1738-1870) a byla stáčena místní kyselka. Později byl v souvislosti s výstavbou železnice založen podnikatelský spolek „Svornost“ (1889). V letech 1980-1990 byly Záhorovice součástí Bojkovic, od r. 1990 jsou opět samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Protáhlá zástavba sídla – typické silnicovky je situována podél průjezdní cesty sledující pravý břeh Olšavy (silnice č. II/495). Později se zástavba místy rozšířila výše do svahu a především na protější stranu řeky. Starší zástavbu reprezentují podélně orientované přízemní usedlosti. Většina zástavby prodělala (často zásadní) rekonstrukce, místy se vyskytují úseky či skupiny domů zachovalých uvedených proporcí. Zřetelným prvkem parteru jsou rozlehlé předzahrádky v protáhlém návesním prostoru, místy oplocené (mj. živý plot), často bez hojnější zeleně. Výrazně se ve vnitřní části uplatňují vysoké okrasné jehličnaté solitéry.

Mladší zástavba na druhém břehu pocházející z druhé poloviny 20. století nekoresponduje s tradiční venkovskou architekturou, tvoří ji často patrové vily, dvojdomy, trojdomy, popř. řadovky s menšími předzahrádkami (hojná okrasná zeleň).

Sídlo postrádá tradiční dominantu. Ve střední části u křižovatky stojí kaple upozaděná blízkým dvoupodlažním objektem školní budovy s nápadnou fasádou. Větší či výrazné prvky zástavy reprezentují budovy obecního úřadu a hotelu.

Dominantním prvek zástavby v širším krajinném měřítku tvoří areál zemědělské výroby na západním okraji sídla s výrazným skladovým objektem kontrastního světlého zbarvení.

Bohatá zeleň zahrad a sadů formuje plynulý přechod zástavby do volné krajiny (dochované záhumenicové členění). Vzhledem k pozdější výstavbě na levém břehu řeky se dnes tato zeleně uplatňuje také ve vnitřní části sídla, kde navazuje na břehový doprovod. V jihovýchodní části zástavby místy přechází do lesní zeleně.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat jihovýchodní část sídla (na pravém břehu řeky); zástavbu nerozšiřovat do vyšších poloh údolních svahů
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – měřítko, sedlová střecha, půdorys, orientace, barevnost, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající a ovocné zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat krajinotvornou přechodovou zeleň na okrajích sídla (zahrady, sady); vyloučit zásahy do lesní zeleně navazující na zástavbu a doprovodů podél toku Olšavy
- Nerozšiřovat či eliminovat nevhodnou dominantní zeleň ve veřejném prostoru

obr. č. C. 722: Kaple s pískovcovým křížem v jádrové části sídla v blízkosti školy

obr. č. C. 723: Výrazná reprezentativní stavba školy s členitou střechou upoutá prosklenými dělenými střešními částmi štítových stěn; rekonstrukcí s použitím současných výrazových prostředků získal objekt novou hodnotu

obr. č. C. 724: Řadová zástavba s rozlehlými předzahrádkami podél průjezdní komunikace

obr. č. C. 725: Protáhlá usedlost při hlavní cestě s valbovou střechou využitá dnes jako pohostinství; markantním prvkem je ostění asymetricky umístěného vstupu do objektu a také vyměněná okna

obr. č. C. 726: Nová budova obecního úřadu vystupující nad okolní dvoupodlažní zástavbu; význam stavby je zdůrazněn předsazením středního traktu a výtvarně pojatými lodžiemi

obr. č. C. 727: Hotelová stavba vychází z původního hmotového uspořádání řadové zástavby; uplatněný výrazný prvek vsazených dvou příčných štítů se zasklením po okrajích působí až příliš dominantně

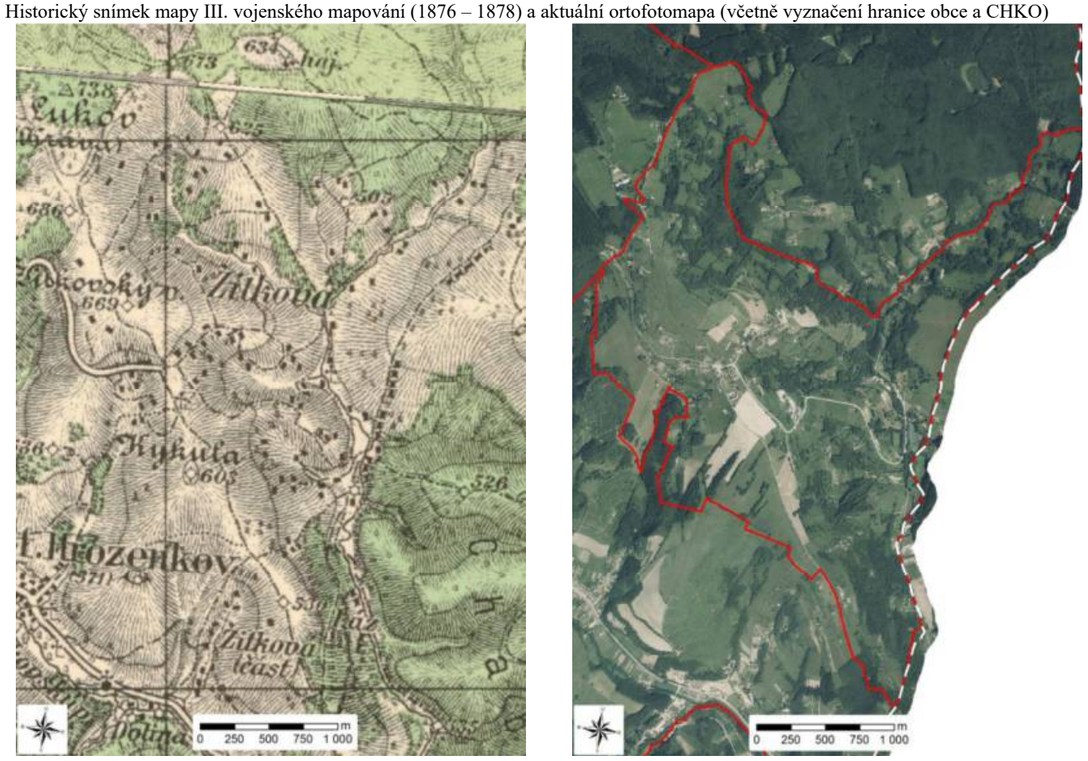
obr. č. C. 728 a **obr. č. C. 729**: Mladší zástavba v okrajových částech sídla se vyznačuje výrazným měřítkem zjevnou nesourodostí tvarů

Sídlo	Žítková				obec	Žítková, Pitín			
					k. ú.	Žítková, Pitín			
OKR	D	Moravské Kopanice			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.1/D.2	I.	II.	III.	obyvatel	797	880	816	176
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	120	149	174	166

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 – 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice obce a CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovské usedlosti (č. p. 43, 48, 49, 54, 66, 67, 160), stodola u č. p. 66, stodola u č. p. 67

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozptýlená zástavba je rozložena ve svažitém terénu po obou stranách hraničního hřebenem Bílých Karpat při státní hranici se Slovenskem. Zástavba je situována na svazích často v exponovaných pozicích. Především centrum sídla situované přímo na odlesněném hřebeni se uplatňuje v dálkových pohledech z jižních (hřbet Mikulčina vrchu) a východních směrů (přes státní hranici).

Základní historické souvislosti:

Písemně jsou počátky kopaničářské vsi doloženy k r. 1731, kdy po éře ničivých vpádů vojsk z Uher postupně přicházejí noví osadníci. Na jižně orientovaných polích se pěstovali obilniny a okopaniny, rozšířil se chov dobytka i pastevectví nebo včelařství. Veřejná doprava i elektřina byly přivedeny až po r. 1950, nicméně od pol. 20. stol. obyvatel postupně ubývá. Od r. 1919 je Žítková (do r. 2002 se užíval název Žitková) samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo s dochovaným typem roztroušené zástavby ve velmi členitém horském terénu. Kopaničářské sídlo tvoří převážně jednotlivé usedlosti (místy skupiny) často s vazbou na lesní i mimolesní zeleň. V zástavbě se mezi ostatními kopaničářskými sídly zachovalo nejvíce objektů původní architektury – usedlostí z nepálené hlíny či roubených, stodol, seníků, chlévů, popř. další hospodářské zástavby, často památkově chráněných.

V sedle pod Žítkovským vrchem se nachází centrum. Kromě většího objektu budovy obecního úřadu (tradiční podlažnosti) zde vystupuje větší hmota objektu bývalé školy s pozdější přístavbou adaptovaná dnes na rekreační zařízení (Hotel Kopanice). Budova hotelu je rozpoznatelná v dálkových výhledech (Mikulčin vrch, Kykula). Zástavba v jádrové části sídla a okolí prošla z větší části renovacemi, řada objektů zcela neodpovídá venkovské zástavbě (patrové vily aj.).

Na východním úbočí se nachází zemědělský výrobní areál, jenž se díky světlým fasádám a nižšímu zastoupení zeleně v dílčích výhledech ve svém okolí – unikátní esteticky působivé krajinné scéně zřetelně uplatňuje.

Zásadní aspekt představuje soulad zástavby s okolní horskou krajinou. Harmonické působení sídla nezastupitelně dotváří tvarově i druhově diferencovaná lesní i mimolesní zeleň (početné menší enklávy sadů) a plochy travin.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat typickou urbanistickou strukturu kopaničářské vsi – roztroušené usedlosti s vazbou na zeleň
- Málo početnou novou obytnou výstavbu lze připustit při zachování specifické urbanistické struktury; respektovat historickou stavební parcelaci
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová či valbová střecha, obdélný půdorys, usazení v terénu, podlažnost, tradiční typ oplocení; vyloučit výstavbu bytových domů a rozlehlých zpevněných ploch (parkovišť)
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Udržovat a podporovat stávající využití nelesních ploch (hojnou mimolesní zeleň, sady); nezalesňovat luční plochy
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných staveb
- Posílit krycí zeleň v okolí areálu zemědělské výroby
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C. 730: Část zástavby Žítkové na svazích údolí Rudického potoka (Doliny)

obr. č. C. 731: Jádrová část Žítkové v pohledu vrcholových partií Žítkovského vrchu (od severozápadu)

obr. č. C. 732: Obnovou si velká stavba původní školy zachovala všechny původní atributy; výraz stavby ve vysoce hodnotném krajinném kontextu zůstal hmotově beze změn

obr. č. C. 733: Stavba obecního úřadu s původním hmotovým uspořádáním; drobnou výtku lze mít snad jen k tvarům oken (což by bylo možné řešit např. barevným zvýrazněním nadokenní římsy) a k výrazu nové lesklé střešní krytiny (zde pomůže patina během několika let)

obr. č. C. 734: Izolovaná usedlost nad pravým břehem Brodského potoka při cestě do Hrozenkova; podoba stavby zapadá do jedinečného krajinného rámce

obr. č. C. 735: Adaptovaná roubená usedlost si zachovává díky přirozeným proporcím a přírodě blízké kombinaci barev příznivý projev

obr. č. C. 736: Usedlost v exponované poloze na svazích údolí Rudického potoka; v pozadí zemědělský areál značně rušivého účinku

obr. č. C. 737: Účelová stavba s akceptovatelnou vertikálou chybí krycí zeleň; za úvahu zde stojí rovněž nekontrastní nátěr

obr. č. C. 738 a obr. č. C. 739: Mladší rodinné domy v jádrové části sídla se znaky kopaničářské zástavby již nevyznačují; víly na snímku vlevo stojí navíc v netypickém uličním uspořádání

obr. č. C. 740: V jedinečně krajinné scéně utvářené přírodními a přírodě blízkými znaky má účelová zemědělská stavba silnější projev; v pozadí hřbet Mikulčina vrchu, za ním masiv Velkého Lopeníku

